

AHMET ÜMİT

15. BASKI

Çıplak
Ayaklıydı Gece

Ahmet Ümit _ Çıplak Ayaklıydı Gece

Kitaplar, uygarlığa yol gösteren ışıklardır.

UYARI:

www.kitapsevenler.com

Kitap sevenlerin yeni buluşma noktasından herkese merhabalar...

Cehaletin yenildiği, sevginin, iyiliğin ve bilginin paylaşıldığı yer olarak gördüğümüz sitemizdeki tüm e-kitaplar, 5846 Sayılı Kanun'un ilgili maddesine

istinaden, engellilerin faydalanabilmeleri amacıyla

ekran okuyucu, ses sentezleyici program, konuşan "Braille Not Speak", kabartma ekran

ve benzeri yardımcı araçlara, uyumlu olacak şekilde, "TXT", "DOC" ve "HTML" gibi formatlarda, tarayıcı ve OCR (optik

karakter tanıma) yazılımı kullanılarak, sadece görme engelliler için, hazırlanmaktadır. Tümüyle ücretsiz olan sitemizdeki

e-kitaplar, "Engelli-engelsiz elele" düşüncesiyle, hiçbir ticari amaç gözetilmeksizin, tamamen gönüllülük esasına dayalı olarak, engelli-engelsiz Yardımsever arkadaşlarımızın yoğun emeği sayesinde, görme engelli kitap sevenlerin

istifadesine sunulmaktadır. Bu e-kitaplar hiçbir şekilde ticari amaçla veya kanuna aykırı olarak kullanılamaz, kullandırılmaz.

Aksi kullanımdan doğabilecek tümyasalsorumluluklar kullanana aittir. Sitemizin amacı asla eser sahiplerine zarar vermek değildir.

www.kitapsevenler.com

web sitesinin amacı görme engellilerin kitap okuma hak ve özgürlüğünü yüceltmek

ve kitap okuma alışkanlığını pekiştirmektir.

Ben de bir görme engelli olarak kitap okumayı seviyorum. Sevginin olduğu gibi, bilginin de paylaşıldıkça pekişeceğine inanıyorum. Tüm kitap dostlarına, görme engellilerin kitap okuyabilmeleri için gösterdikleri çabalardan ve

yaptıkları katkılardan ötürü teşekkür ediyorum.

Bilgi paylaşmakla çoğalır.

Yaşar MUTLU

İLGİLİ KANUN:

5846 Sayılı Kanun'un "altıncı Bölüm-Çeşitli Hükümler" bölümünde yeralan "EK MADDE 11" :
"ders kitapları dahil, alenileşmiş veya yayımlanmış yazılı ilim ve edebiyat eserlerinin engelliler için üretilmiş bir nüshası yoksa

hiçbir ticarî amaçgüdülmeksizin bir engellinin kullanımı için kendisi veya üçüncü bir kişi tek nüsha olarak ya da engellilere yönelik hizmet veren eğitim kurumu, vakıf veya dernek gibi

kuruluşlar tarafından ihtiyaç kadar kaset, CD, brail alfabeti ve benzeri formatlarda çoğaltılması veya ödünç verilmesi

bu Kanunda öngörülen izinler alınmadan gerçekleştirilebilir."Bu nüshalar hiçbir

şekilde satılamaz, ticarete konu edilemez ve amacı dışında kullanılamaz ve kullandırılmaz.

Ayrıca bu nüshalar üzerinde hak sahipleri ile ilgili bilgilerin

bulundurulması ve çoğaltım amacının belirtilmesi zorunludur."

bu e-kitap Görme engelliler için düzenlenmiştir. Kitabı Tarayan ve Düzenleyen Arkadaşa

çok çok teşekkür ederiz. Kitap taramak gerçekten incelik ve beceri isteyen, zahmet verici bir iştir. Ne mutlu ki, bir görme

engellinin, düzgün taranmış ve hazırlanmış bir e-kitabı okuyabilmesinden duyduğu sevinci paylaşabilmek tüm zahmete değer. Sizler de bu mutluluğu paylaşabilmek için bir kitabınızı tarayıp,

kitapsevenler@gmail.com

Adresine göndermeyi ve bu isimsiz kahramanlara katılmayı düşünebilirsiniz.

Bu Kitaplar size gelene kadar verilen emeğe ve kanunlara saygı göstererek lütfen bu açıklamaları silmeyiniz.

Siz de bir görme engelliye, okuyabileceği formatlarda, bir kitap armağan ediniz...

Teşekkürler.

Ne Mutlu Bilgi için, Bilgece yaşayanlara.

Not sitemizin birde haber gurubu vardır.

Bu Bir mail Haber Gurubudur. Grupta yayınlanmasını istediğiniz yazılarınızı

kitapsevenler@gmail.com

Adresine göndermeniz gerekmektedir.

Grubumuza üye olmak için

kitapsevenler-subscribe@googlegroups.com

adresine boş bir mail atın size geri gelen maili aynen yanıtlamanız yeterli olacaktır.

Grubumuzdan memnun kalmazsanız,

kitapsevenler-unsubscribe@googlegroups.com

adresine boş bir mail gönderip, gelen maili aynen yanıtlayarak üyeliğinizi sonlandırabilirsiniz.

Daha Fazla Seçenek İçin, grubumuzun ana sayfasını

<http://groups.google.com.tr/group/kitapsevenler?hl=tr>

Burada ziyaret edebilirsiniz.

saygılarımla.

Ahmet Ümit _ Çıplak Ayaklıydı Gece

ÇIPLAK AYAKLIYDI GECE

Yazan: Ahmet Ümit

Yayın hakları: © Doğan Kitapçılık AŞ

I. baskı / Cem Yayınevi, 1992

4. baskı / şubat 2003 / ISBN 975-293-059-X

Bu kitabın 4. baskısı 1 500 adet yapılmıştır.

Bu Kitap www.kitapsevenler.com web sitesi İçin

Görme Engelliler için Taranmış ve Düzenlenmiştir.

.

Kapak ve kitap tasarımı: DPN Design

Kapak illüstrasyonu: Orhan Akkaplan

Baskı: Altan Matbaacılık

Kitaba katkılarından dolayı RADİKAL gazetesine teşekkür ederiz

Doğan Kitapçılık AŞ Hürriyet Medya Towers, 34544 Güneşli İSTANBUL

Tel. (212) 677 06 20 677 07 36 Faks (212) 677 07 49

www.dogankitap.com

www.dk.com.tr

Çıplak Ayaklıydı Gece

Ahmet Ümit

DOĞAN KİTAP

Vildan'a sevgiyle

İçindekiler

Bir Akdeniz Düşü

Sığınak

Ölümün Hükmü Yok!

Pezevenk

Gökyüzünde Yıldız Olmak

Agatha'nın Anahtarı

Kitap Katili

Kör Bican'ı Kim Vurdu?

Savcıyı Öldürmek!

Çalınan Ceset

Arsadaki Bacak

Sevgilim Tiner

Altın Ayaklar

Siyah Taşlı Yüzük

Bir Akdeniz Düşü

Göklere inanırdım eskiden,

ama sen denizlerin derinliğini gösterdin bana.

Yannis RİTSOS / Cevat ÇAPAN

Nasıl oldu da ayrımına varamadım, anlamıyorum. Dal gibi incecik bir kızdı. Nakışlı beresinden taşan sarı saçları omuzlarına düşer, kumral kirpiklerinin gölgelediği iri gözlerinden hüznü bir çekicilik yayılırdı yüzüne. Onu ilk kez okulumuzun ışıklı koridorlarından birinde görmüş ve hemen etkilenmişim. Güzel

olmasına çok güzeldi, ama beni ona çeken yalnızca güzelliği değildi. Onda yıllarca aradığım ve yıllarca arayacağım bir şey gizliydi. Önceden ayrımına varamamıştım işte. Ta ki metro istasyonunun üstündeki o kafede, o dingin ırmağa bakan kırık dökük masada karşılaşıncaya, gözlerindeki o tuhaf maviyi görünceye kadar.

Düşte mi yaşıyorduk, gerçekte mi? Bilmiyorum. Belki hem düş, hem gerçektir. Öyle hızla akıyordu ki günler, her şey birbirine karışıyordu. Ayrı ayrı ülkelerden gelmiştik buraya, ama topraklarımız komşuydu birbirine.

Ege'nin ılık suları, biz karşılaşmadan çok önce ıslatmıştı çıplak ayaklarımızı. Dolaştığımız bu yerler

ne Selanik'in makadam döşeli dar yollarıydı, ne de İstanbul'un kömür kokulu sokakları. Uzaklarda bıraktığımız güneşin izlerini boşuna arıyorduk, bu yabancı binaların soğuk yüzlerinde.

Metro istasyonunun üstündeki o kafede, o kırık dökük tahta masanın başında onunla karşılaştığımda, hiç şaşırmadım, hiç çekinmedim, gözlerimden hiç çapkınlık parıltısı geçmedi. Oysa çok güzeldi, oysa yıllardır onu arıyordum. Öyle doğaldı ki bakışları, doğduğum küçük kenti, ıssız kış denizimi anımsadım. Sanki güneşli bir serinlikte inmişim kıyısına, ters çevrilmiş mavnalardan birine sırtımı dayamış, kaybolup gitmiştim mavisinde. "Bu nasıl bir renk?" diye sormayın. Tanımlayamam, istesem bile yapamam bunu.

Tondan tona değişen, biteviye koyulaşan, açılan bir mavilik anlatılabilir mi? Belki resmi yapılabilir, onu da ben beceremem.

Yaşadıklarımı ve yaşayacaklarımı gözlerindeki o iki damla aydınlığa sıgdıran kız, karşımda gülümsüyordu.

"Ansızın bir sıcaklık doğdu aramızda demeyeceğim", bu zaten vardı. Yüzümüzdeki ışık, konuşmadan anlaşabilmenin mutluluğuydu. Donmuş nehirler boyunca yürüyor, kalın buz tabakalarının altından akan suların fısıltılarını dinliyorduk. Yün eldiveninin altından elinin sıcaklığını hissediyordum. Bakışlarındaki Akdeniz deli ediyordu beni. Hemen, "Aşk" demeyin buna sakın. Aşk tüm güzelliğine karşın insanı sınırlayan bir yan taşır. Bizim yüreklerimizde sınır yoktu. Aşk yaşamı belirleyen çizgilerden yalnızca bir tanesidir. Bizim soluduğumuz ise yaşamın kendisiydi.

Ya o da yanlış anlıyorsa? Ya bunu gözü kara bir aşk sanıyorsa? Onda ne aradığımı, ne bulduğumu

bilmiyorsa? Anlatmalıydım. Bu onun hakkıydı. Yıllardır onun için yaşamış, bir ömrü ona adamıştım. Varsın sormasındı, varsın bilmiş olsun, yine de anlatmalıydım. Ama nasıl? İnsanların hâlâ ortak bir dil

yaratamadıkları bu zavallı, bu geri çağda nasıl anlatacaktım?

Dışarıda mavi bir aydınlık vardı. Karda gezinen ay ışığının gölgesi vuruyordu penceremize. Işıkları söndürülmüş odamızda yan yana uzanmıştık. O bana Ritsos'tan, ben ona Nâzım'dan, birbirimize şiirler okuyorduk. Başını göğsüme yaslamıştı. Saçlarından yayılan fulya kokusu bambaşka dünyalara çağırıyordu beni. Işıklar, balonlar, bayraklarla süslenmiş bir gençlik treniydi zaman; rengârenk akıyordu. Mutluyduk mutlu olmasına, ama eksik kalan bir şey vardı. Elle tutamıyor, gözle göremiyordum, bir ses, bir düşünce giriveriyordu aramıza. Bu mavi kar, bu ay ışığı, bu fulya kokusu, bu Ritsos, bu Nâzım bir şeyler gizliyordu. O, benim düşüncelerimden habersiz, şiir okumayı sürdürüyordu. Sözcüklere dikkat ettim: Ritsos bana

sesleniyordu. Atina'nın kenar mahallesindeki salaş meyhanede yalnızlığı yudumlayan sarhoş, sevinci

çalınmış kanlı gözlerini yüzüme dikerek, "Anlat" diyordu. "Anlat" diyordu mavi karlar; ay ışığı "Anlat"

diyordu. Bunların hiçbirine şaşırmadım da, o da "Anlat" dedi bana; hem de su katılmamış bir İstanbul

Türkçesi'yle. Mucizelere inanmam. Ama mucize değildi ki bu. "Peki" dedim hepsine ve başladım anlatmaya.

O şimdi karşımda oturuyor, odamıza arsızca süzülen ay ışığı yüzünü aydınlatıyordu.

"Che'yi bilirsin", dedim. "Hepimizin yüreğinde bir Che vardır."

Gözbebeklerinin büyüdüğünü fark ettim. Onun gözbebeklerinin içinde, masmavi bir gökyüzünün altında, şekerkamışı ve palmiyelerle kaplı bir dağın yamacında Che'yi gördüm. Arkadaşları çevresini sarmıştı, tüfeği dizlerinin üzerindeydi. Saçları yine gürdü, sakallan seyrekli ve yine çok yakışıklıydı. Neşeyle bir şeyler anlatıyordu. Sevinçle gülümsedim, gözlerindeki Che'ye.

"Biliyorum" dedi. Ve Che kayboldu gözlerinde. "Hepimizde vardır bu. Ayrımında olmasak bile taşıyoruz onu.

Belki bizi biz yapan da biraz budur."

Sevindim böyle düşündüğüne, beni anlayacaktı. Anlatmayı sürdürdüm:

"On yıl önce bir bahar akşamıydı. Bir başkadır bizim oraların bahar akşamları. Yaz akşamları böyle değildir; yapış yapış bir sıcak bırakmaz yakarı. Bunalır, eriyip toprağa karışacağını sanırsın. Pamuk işçileri serin olsun diye, geceleri inerler tarlalara. Yine de sıcak, kanlanın çeker, kurumuş bir dala çevirir onları. Ben hiç pamuk tarlalarında çalışmadım biliyor musun? Neyse, bizim oraların bahar akşamları, bizim oraların yaz akşamlarına pek benzemez. Sesleri, kokuları ve renkleriyle başını döndürür insanın; durup dururken sevince boğar insanı. İşte böyle bir akşamdı. Benim gibi genç bir arkadaşımle kaçıyorduk. Kent arkamızda kalmış, bizim kaçıışımıza aldırmadan homurdanıp duruyordu. Açık pembe, açık sarı zakkumların arasından

geçiyorduk. Portakal bahçelerinin biri bitiyor, diğeri başlıyordu.

Büyük bir çatışma çıkmıştı kentte. Biz, insanlar, çiçekler, karıncalar, kuşlar, balıklar ve yıldızlar öldürölmesin diye sokaklara renk renk yazılar yazıyor, duvarlara afişler asıyorduk. Hepimiz gençtik; yaşlı olanlarımız da vardı aramızda, ama hepimiz gençtik. Onlar, insanları, çiçekleri, karıncaları, kuşları, balıkları ve yıldızları öldürmek için çıkmışlardı sokağa. Hepsi yaşlıydı; genç olardan da vardı aralarında, ama hepsi yaşlıydı. Ve hepsi silahlıydı. Çeşit çeşit sustalılardan otomatik tabancalara kadar bir iyice kuşanmışlardı silahlarını. Bir köşe başında bekliyorlardı bizi. Bekledikleri yerde karşılaştık. Belki daha elverişli bir köşe başı ve daha uygun bir zaman bulunabilirdi, ama bu karşılaşma kaçınılmazdı. Çatışma uzun sürdü. Karanlık bir dönemin bitişinden karanlık bir dönemin başlangıcına kadar. Yenilmiştik. Yenileceğimiz belli değildi, ama çok da şaşırmadık. Şimdi kaçıyorduk işte. Yakalanmamak için, yeniden dövüşebilmek için kaçıyorduk. Belki de bastığımız bu ham toprak İstanbul'un karanlık, suskun sokaklarıydı. Bırakıp geride karımızı,

çocuğumuzu, basılacak evimizi terk ediyorduk. Sıcacık, dost bir evin özlemi en çok böyle zamanlarda çöker insanın içine.

Önce ıhlamur kokusu çarptı yüzümüze, sonra deniz. Ihlamur ağaçlarının altında oturup seyretmeye

başladık denizi. Bu ateşi kim yaktı? Bu ekmeği, bu zeytini, bu şarabı kim koydu yanımıza? Bilmiyorum. Bildiğim o ateşin başında oturduğumuz, o şarabı içtiğimizdi. İnsanların ve ülkelerin yazgısını konuşuyorduk. Politika genellikle kuru sözcüklerle konuşulur. Bizim sözcüklerimiz ise parmaklarımıza şavkı vuran o alevler gibi sıcacıktı.

Arkadaşım güzel konuşurdu, cesurdu, sevimliydi. Kızlar hep ona âşık olurdu. Bir insanın yaşamını belirlemesi için bunlar yeterli mi sence? O da benim gibi yeterince okumamış, düşünmemiş, yaşamamıştı.

İkimiz de olayların önünde sürüklenerek gelmiştik buraya. Bıçak bıçağa girdiğimiz bir arbedeydi yaşam.

Daha yaşlarımız on beşe değmeden tanışmıştık Siyasî Şube'nin küf kokulu bodrumlarıyla. Bir bir cenazelerini kaldırıyorduk arkadaşlarımızın taş duvarlı serin cami avlularından. Her şey kendimizi adamak içindi. Bu değerlerin dışındaki dünyayı silmiştik defterimizden. Ama kendimizi adadığımız insanlar, o küçümsediğimiz basit dünyayı yaşıyorlardı. Bunca dökülen kanın, bunca çekilen acının ardından, hiç

yaşanmamış güzel günlerin geleceğine inanıyorduk. Her gün biraz daha sıkılıyordu yumruklarımız, yüz çizgilerimiz biraz daha derinleşiyordu. Yaşadığımız gün, arkadaşlarımızın uzatıldığı mezarlar kadar soğuktu.

Ya gelecek?

Gece basıp gitmek için son hazırlıklarını yapıyordu. Yıldızlar tek tek yitiyordu gökyüzünde. İkimiz de denize bakıyorduk. Gözlerimizde uykunun kırıntısı yoktu. Ağzımızda bir acılık vardı. Şaraptan değil, şarabın uyandırdığı kederden. Güneş henüz doğmamıştı, ama haberci ışıklar doğumu müjdeliyordu çoktan. Ha bire açılıyordu denizin rengi. Bu rengi tanıyordum ben. Ninem köyde her sabah ezandan önce kalkar, koyunları çobana vermeden sütlerini sağardı. Bakır bakraçta buğusu tüten süte gecenin karanlığı vurur, süt maviye dönüşür, gece açıldıkça sütün rengi de beyazlaşırdı. Deniz de öyleydi işte; durmadan değişecekti, kendi rengini buluncaya kadar.

Hava soğumuş, ateşin uçarı alevleri dinmiş, için için yanan közler ince bir kül tabakasıyla örtülmüştü.

Suskunluğu arkadaşım bozdu:

'Şu anda ne isterdim biliyor musun?'

Merakla yüzüne baktım. Gözleri hâlâ usulca kıvıldanan denizdeydi.

'İdeallerimizin gerçekleşmiş halini görebilmek. Nasıl ilginç olurdu, kim bilir?'

Birden gülmeye başladı:

'Amma da saçmaladım değil mi?'

Saçmalamadığını biliyordum, kendisi de biliyordu. Yeniden dalgınlaştı:

'Fakat öyle bir şey var ki, senin de basma geliyor mu bilmem? Bazen kendimi, kavgaya çok uzak, yabancı birisiymişim gibi hissediyorum. Sanki iki yaşamım varmış gibi. Bir yanda ailem, okul. Öte yanda boykotlar, mitingler, sokak çatışmaları...'

Sustu. Ben yine bir şey söylemedim. Öyle içten konuşuyordu ki. Onu birtakım ahlakî savlarla çürütmeye kalkmak ukalalık olurdu. Üstelik bu duygulara zaman zaman benim de kapıldığım olmuyor değildi.

Gökyüzü aydınlanmaya başlamıştı. Biraz daha açıldı denizin rengi.

'Ne kadar güzel bir renk değil mi? Sen hiç gözleri bu renk olan bir kızla karşılaştın mı?'

Yanıtımı beklemeden bana döndü. Yüzü dalgınlıktan sıyrılmış, tutkuyla bakıyordu.

'Bak, aklıma ne geldi. Gel bundan sonra, gözleri bu renk olan kızı arayalım seninle. Önce kim bulursa diğerine haber verecek ama; söz mü?'

Öyle inanıyordu ki söylediklerine, onu kıramadım.

'Söz' dedim.

Güneş iyice yükselip, deniz o büyümlü maviliğini yitirince kalktık kıyıdan. Kısa bir süre sonra da ayrıldık arkadaşımlla. Bir daha da haber alamadım ondan."

Anlatacaklarım bitmişti. Mavi gözlü kız, sanki ilk kez görüyormuş gibi ilgiyle bakıyordu yüzüme.

"Arkadaşıma söz vermişim ama, gerçekte o kızı arayacağımı hiç düşünmüyordum. Seninle karşılaştığımda, anladım ki, ben hep o kızı aramışım."

"Peki, onu bulduğuna inanıyor musun?" diye sordu. Yüzü karardıkta kalıyor, yalnızca dudaklarını görebiliyordum.

"Buldum" dedim. "Artık eminim, onu buldum."

Usluca ayağa kalktı. Ben de kalktım. Sarıldık. Uzanıp alnımdan öptü, ben de onu gözlerinden öptüm.

"Ben gidiyorum" dedi. "Bundan sonra bana ihtiyacın yok."

"Kal" demedim, gitmesine engel olmadım. Mantosunu giydi, beresini taktı, botlarını bağladı.

"Hoşça kal" dedi ve gitti.

Üzülmedim desem yalan olur, ama peşinden gitmedim. Pencereden bile bakmadım. Çünkü onu artık

yitirmemek üzere bulmuştum.

* * *

İstanbul'a dönmüştüm; iyiyle kötünün, güzelle çirkinin bir arada yaşandığı, kalın surlarından çok karmaşık olaylarıyla ünlü İstanbul'a. Beton yığınlarının arasına sıkışmış dar caddeleri, aceleyle bir yerlere koştururan insanları ve kirlenmiş gökyüzünün altında her geçen gün biraz daha solgunlaşan deniziyle İstanbul,

bıraktığımdan daha kötüydü. Denize paralel bir sokakta yürüyorum. Vişne rengi bir BMW durdu önümde.

Önce korktum, ama beklediğim gibi çıkmadı. Gülümseyerek genç bir adam indi otomobilden. Ben bu gülüşü, bu yürüyüşü bir yerlerden anımsıyordum. Birden tanıdım onu: bu yıllar önce ayrıldığım arkadaşım. Peki İstanbul'da, bu arabanın içinde ne işi vardı? Birbirimize sarılıncaya kadar hızla geçti bu düşünceler kafamdan.

"Nerelerdesin yahu?"

"Asıl sen nerelerdesin hayırsız, kaç kez sordum babana. Adamcağızı da merak içinde bırakmışsın."

"Buradayım işte. İş güç, uğraşıp duruyoruz."

"Bilirim ben senin işlerini güçlerini. Gel, sana kimi göstereceğim."

Koluma girerek beni otomobile doğru sürükledi. Otomobilin ön koltuğunda bir kadın oturuyordu. Arkadan dalgalı kumral saçlarını görüyordum. Lisedeki kız arkadaşlarımızdan biri olmalıydı. Otomobilin kapısını açarken kadın bana doğru döndü. Hayır, onu tanıımıyordum. Ama yüzünde tanıdık bir yan vardı. Arkadaşım bizi tanıştıtırırken gözlerindeki o tuhaf maviyi fark ettim. Belki gözleri daha iri, kirpikleri daha uzundu, ama renk aynı maviydi. Şaşkınlıkla kızın yüzüne bakakaldım. Arkadaşım hınzır bir gülümsemeyle beni izliyordu.

Otomobil hızla yol alıyordu. Arkadaşımın dış görünüşü pek değişmemişti. Ne saçları dökülmüş, ne gözlerinin önünde torbacıklar belirmişti. Kendine iyi bakıyordu anlaşılan. Heyecanla, görüşmediğimiz zamanlarda neler yaptığım anlatıyordu. Ben bir yandan bakışlarımın ön koltukta oturan kadına kaymasına engel olmaya çalışırken, bir yandan da arkadaşımın söylediklerini dinliyordum. Babası ölünce demir doğrama atölyesini satıp, annesiyle birlikte İstanbul'a, dayısının yanına gelmiş. Beş yıldır Perşembepazarı'nda demir ticareti yapıyormuş. İlk yıllar işleri pek iyi gitmemiş, ama yılmamış ve sonunda başarmış. Şimdi durumu iyi

sayılırmış. Bir de piyasadaki ödeme güçlüğü olmasaymış. Nişanlısıyla sekiz ay önce bir düğünde karşılaşmışlar. Kısa sürede birbirlerine âşık olmuşlar. Sözün burasında dönüp bana göz kırpmayı unutmamıştı. Önümüzdeki sonbahar evleneceklermiş.

Otomobil Boğaz'da bir lokantanın önünde durdu. Deniz kıyısındaki o birbirine benzeyen

restoranlardan biriydi bu. Önünden asfalt yol geçiyordu, sonra deniz. Kır çiçekleriyle dolu vazoların süslediği beyaz örtülü masalardan birine oturduk. Balık yedik, rakı içtik, eski aşklarımızdan söz ettik, bol bol birbirimize gülümsedik. Bir ara arkadaşım deniz kıyısındaki o gecede, yanındakinin ben olduğumu söyledi nişanlısına.

Ama bana, "O kızı sen de buldun mu?" diye hiç sormadı. Sonra içkilerimiz bitti, sözlerimizse daha önceden bitmişti. Hesabı o ödedi, kalktık. Ben yürümek istediğimi söyledim. Israr etmediler. Arkadaşım telefon numarasını uzattı.

"Beni ara" dedi.

"Olur" dedim ve aldım telefon numarasını. Bunu laf olsun diye söylememiştim. Öyle zor anlarım olmuştu ki, onun yardımını seve seve kabul edebilirdim. O, bendeki delifişek gençliğine sarıldı; ben, çok eskilerde kalmış

bir arkadaşına sarıldım.

"Hoşça kal" dediler.

"Yolunuz açık olsun" dedim.

Otomobile binip gittiler. Egzoz dumanı gözlerimi yaktı.

"Biliyor musun" dedim, "o kızı ben de buldum..."

Sığınak

Bu hiç olmayan şey öyle apansız

geldi ki, hep kalakaldım orada

bilmeden ve kimse beni bilmeden,

bir koltuğun altına saklanmışım.

Geceleyin yolumu yitirmişim gibi.

Pablo Neruda / Sait Maden

Onu bekliyordu. Bugün gelecekti, bugün özgürlük haberini getirecekti. Onu koyu gölgeli sokaklarda, kenar mahallelerin dumanlı kahvelerinde, güvercin kokulu alanlarda, neon ışıklı sinemaların önlerinde, yol gözleyen duraklarda beklerdi. O bir gün neşeli, bir gün kederli, bir gün öfkeli insanın her türlü haliyle gelirdi.

Gökyüzünün güneşli, kül rengi, zifirî karanlık olması fark etmezdi; kara, yağmura, sıcağa aldırmadan yürürlerdi. Artık sokaklar yasak ona, ama bekleyişi bitmedi: uyuyarak, uyanarak, yemek yiyerek, kitap okuyarak, gece yarıları siren sesleriyle yatakta sıçrayarak, günde yüzlerce kez üstüne üstüne yürüyen

sıkıntılarını elinin tersiyle kovarak, umut adına içinde kalan son kırıntılara sınımsız sarılarak onu bekliyordu yine.

Artık bu evi sevmiyorum; bu geniş salonu, aynalı dar antreyi, loş mutfak, yazları fırın gibi sıcak, kışları buzdolabı gibi soğuk olan bu küçük odayı; bu küçük odada uyumayı, uyanmayı, yerdeki sarı çiçeklerle kaplı halıyı, açık kahverengi mobilyaları, dantelli tül perdeleri sevmiyorum. Duvarlardaki resimler bir şey anlatmıyor bana. Seramik saksılardaki menekşeler sevinç taşıyor, kitaplar somurttukça somurtuyor

karşımda.

Oysa bu eve ilk geldiğimde nasıl da kararlıydım. Sabahları erkenden kalkacak, önce biraz jimnastik, ardından kahvaltı, sonra kitap... iki ay boyunca uygulamıştım bu programı. İkinci ayın sonunda bir sabah canım yataktan çıkmayı istemedi. Günlerdir yaptıklarım, aynı halkaların biteviye aynı zincire eklenmesi gibi anlamsız geldi. Uykum olmadığı halde öğleye kadar kalmıştım yataкта. Sonra kendimi böyle bırakıvermenin de bir işe yaramadığını anladım. Toparlanmaya çalıştım, başardım da. Ama ilk günlerdeki tutkulu çalışma yok artık. Gözlerim satırların arasında gezinirken, belli belirsiz bir ses sokaklara çağırıyor beni.

Düşüncelerde yaşamak ne demektir bilir misiniz? Sokağa çıktığınızda "Peşimde biri var mı?" diye düşünmeden yürümeyi, her köşesine anılarınızın sindiği mahallenize korkusuzca girmeyi, evinizin kapısını çekinmeden çalmayı, geceleri merdivenlerden gelen seslere aldırmandan bir çocuk gibi mışıl mışıl uyumayı yalnızca düşüncelerinizde canlandırmanın korkunçluğunu bilir misiniz? Yüreğinizin tüm dünyayı içine alacak kadar büyüdüğünü ve aynı anda bir toz zerresi kadar küçüldüğünü hissettiniz mi hiç? Mutluluk bu kadar mı uzak?

Çıksam şu evden. Geçsem alınları rengârenk çamaşırlarla süslenmiş dar sokaklardan. Caddede dinmek

bilmeyen bir taşıt seli, gürültülerini bile özlemişim. Geçen dolmuşlardan birine binsem, doğru Kadıköy'e, inince denize yürümeliyim. İskelenin önünde sevgililerini bekleyen genç kızlar vardır yine. Bir de çiçek satan Çingeneler; yüzlerinde neşe, gözlerinde keder ve sepetlerinde allı morlu karanfiller. Bir de gecikmiş yolcular koşuşturur kalkmakta olan vapura. Gecikmiş yolcularla birlikte yakalasam kalkmakta olan vapuru. Otursam kenarlarındaki tahta sıraya. Konservatuvar binasından müzik aletlerinin düzensiz sesleri çalınacak kulağıma, bağıra çağıra istavrit satacak balıkçılar, yorgunluktan yılmış insanlar oturacak denizi seyreden banklara. Bir sigara tütürsem denize karşı. Şimdi deniz ne renktir acaba? Önce Haydarpaşa Garı'nın asık suratlı binası karşılayacak bizi. Yaz rüzgârında kanatlan ıslak, boyunları kirli martılar. Sonra, vapurumuz uzun boylu dalgakıranların arasından sıyrılırken, sisler arasından İstanbul çıkıverecek karşımıza. Sağ tarafımızda Karadeniz'e akan Marmara'nın yumuşak mavisi, karşımızda bir parça soluk almak için çarpık beton

binaların arasından başını gökyüzüne uzatan Galata Kulesi. Ve köprünün üzerinden koşarcasına geçmekte olan insanlar. Karaköy İskelesi'ne geldiğimizde bir inme telaşıdır başlayacak yolcularda. Çımacılar iskeleye bağlarken vapuru, işportacılar kuytuluklarda hâsılatlarını hesaplayacak. Okunmuş gazete toplayan çocuklar çoktan tutmuştur iskelenin çıkışım. Karaköy'ün sıkışık sokaklarında kalabalıklar yürüme savaşı verecek yine.

Altgeçidin başındaki kartpostalcılar düzine düzine İstanbul satacak. Önünden geçerken serinliği vuracak yüzümüze Tünel'in. Bin Aksaray dolmuşlarına, in Unkapanı'ndan geçerken Müze durağında. Gir, sol yanında iki yaşlı akasya ağacı bulunan parke taşlarıyla döşeli sokağa. Şu kahverengi kapılı apartman.

Dört numaralı daire. Çal zili, ama çok heyecanlanma kapı açılırken. "Merhaba anne, şaşırdın mı? Ne o, ağlıyor musun aylardır yitirdiğin oğlunu karşında görünce?" Peki bana ne oluyor, boğazımda düğümlenen bu yumruk da ne?

Annem kır saçlı, hafif topluca sevimli bir ihtiyarcıktır. Gençken çok güzelmiş. Siyah saçlarının altında uzun kirpiklerinin çevrelediği açık kahverengi gözleri, geçmiş güzelliğinin bir kanıtıymışçasına bakar, çizgilerin saygıyla yerleştiği yüzünden. İnsan nasıl da hızla yaşılanıyor. Ama annem belleğimde hep genç kalacak, tıpkı fotoğraflarındaki gibi. Ne kadar çok üzdüm ben bu kadını.

"Hiç değilse gideceğin yeri söyle."

"Olmaz anne, sonra haber gönderirim."

"Ne zaman?"

"En kısa sürede."

Gözbebeklerinde nasıl da koyulaştı şefkat. Kapanan kapı, merdivenlerde yiten ayak seslerim. Köşeden dönünceye kadar beni izleyen annemin çaresiz yüzü.

Akşamüzeri. Bankalar Caddesi'nden Tünel'e çıkan eğri büğrü sokaklardan birinde buluştular. Kararsız, bulanık bir hava. Yokuştaki dükkânlar tek tek kapanıyor. Nemli parke taşlarına basarak yürüyorlar.

"Son asılan afişlerde senin de fotoğrafın var." Yüzüne bakıyor. Arkadaşı sakın, ne düşündüğü belli olmuyor.

"Gelirken Sirkeci'de gördüm. Bıyıksız, kravatlı bir fotoğraf." Üniversiteye kayıt için verdiğim resim olmalı, okuldan almışlardır. Niye bulandı midesi birden? Ona mı öyle geliyor, yoksa bacakları mı titriyor? Belki de herkese böyle olur.

Bazen günler öyle ağır, öyle yavaş akardı ki, canım hiçbir şey yapmayı istemez, gözlerimi bir noktaya dikerek saatlerce otururdum. Böyle günlerden birinde Metinle üzücü bir tartışma geçmişti aramızda. Önceden

Metin'i de, eşi Filiz'i de tanıımıyordum. Evlerindeki zorunlu konukluğum sayesinde tanıştık. On üç ay önce yağmurlu bir bahar gününde gelmiştim evlerine. Yeni evlenmişlerdi. Kapıda Metin ve Filiz'in güleç

yüzleriyle, yeni alınmış mobilyaların kokusu karşılamıştı beni. Her yanda sevimli bir dağınıklık göze çarpıyordu. Yaşanmamış olanın bilinmezliklerle dolu çekiciliği sinmişti eşyaların üzerine. Aynı çekicilikle güzelleşiyordu arkadaşlarımdan yüzleri. Gerçi onlar hep böyle güler yüzlü görünmeye,

sıkıntıları bana hissettirmemeye çalıştılar. Ama ben hiçbir zaman tümüyle rahat olamadım. Kapalı kalmanın getirdiği

tedirginlik de bu gizli suçluluk duygusuna eklenince, zaman zaman üzücü olaylar yaşandı aramızda.

O gün hava kapalıydı. Yağmur damlaları penceremin camından şeritler halinde süzülüyor, sokaktan arada bir gelen motor uğultularından başka ses işitilmiyordu. İçimde gittikçe koyulaşan bir karanlık vardı. Yarıda bıraktığım romanı okumaya çalıştım, olmadı. Kelimeler gözlerimin önünden akarken ben bir şey

arılamıyordum. Bir süre odada amaçsızca dolaştım. Sonra uyumaya karar vererek, yatağıma uzandım. Sanki gözlerimde diken vardı; sıkıntıyla kalktım. Bir sigara yakarak perdenin aralığından dışarıyı seyretmeye başladım. Karşıdaki evlerin pencereleri kapatılmış, perdeleri çekilmişti. Yağmur daha da hızlandı.

Saçaklardan süzülen suların sokakta küçük seller oluşturduğunu düşünüyordum. Boz renkli derecikler

aceleyle bir yerlere akıyor olmalıydı. Bir ara gözlerim ıslak kiremitlere takıldı; yağmurda kırmızılıkları iyice ortaya çıkmıştı. Kiremitlerin hemen üzerinde gri bir gökyüzü uzanıyordu. Hiç sevmem bu rengi. Sıkıntım bir ton daha koyulaştı. Yeniden odamın içinde dolaşmaya başladım. Aklıma radyoyu açmak geldi. Kitaplığın alt rafındaki radyoya uzanıyordum ki, yaptığım yanlışın ayrımına vardım. Bir keresinde de her şeyi unutarak mutfakta şarkı söylemeye kalkmışım. Bu bezginlikten kurtulmak için tek çare arkadaşlarımdan gelmesiydi.

Fazla bir şey yapmalarına da gerek yoktu. Onları görmek, ayak tıkrıklarını duymak, konuşmak yeterdi bana.

Beklemeye başladım. Bu durumlarda hep olduğu gibi zaman bir türlü geçmek bilmiyordu. Sonunda

dönecekleri saat geldi. Kapıda anahtarın çıkardığı sesi duydum. İstenilmeyen karşılaşmalardan korunmak için zili çalmıyorlar, anahtarlarını kullanıyorlardı. Kapı kapandı. Tatsız bir sürpriz olmasın diye dışarıya çıkmadım. Bir keresinde Metin babasıyla gelmişti; az kalsın yakalanacaktım. Arkadaşlarımdan yanlarında konuk yoksa bana uğrar "Merhaba" dedikten sonra içeriye geçerlerdi. Ama Metin bana uğramadı. Önce "Yanında birileri var galiba" diye düşündüm. Ve her zamanki yerime, odadaki büyük dolabın içine saklandım. Fakat az sonra, dışarıdan gelen seslerden yalnız olduğunu anlayınca çok kızdım. Öfkeyle odadan dışarı fırlayarak,

"İnsan kahveye girdiğinde bile bir selam verir yahu" diye bağırdım. Metin şaşkınlıkla bakakaldı yüzüme.

En çok tatil günlerini severdim. O günlerde işe gitmezlerdi. Sabah erkenden uyanır, çayı ateşe koyup onların kalkmasını beklerdim. Radyoda müzik özgürce çalardı; ben de tahta zeminin üzerinde dilediğimce

dolaşırdım. Buğusu tüten çaylarımızı yudumlarken yaptığımız sohbetlere doyum olmazdı... Çok konuşmak giderek bende alışkanlık halini almaya başlamıştı. Özellikle de akşamları eve

döndüklerinde ayrımında olmadan dakikalarca konuşurdum. Yaptığının yanlış olduğunu bilirdim, ama konuşmadan da duramazdım.

Bütün gün evde bir başımaydım, konuşacak kimsem yoktu. Duvarlarla konuşurdum, resimlerle, çiçeklerle, en iyisi roman kahramanlarıyla konuşmaktı. Yıldım monologlardan, tüm büyük ve derin konuları

çözümledik roman kahramanlarıyla. Ben artık sıradan insanlarla, sıradan konuları konuşmak istiyorum.

Bir gün komik bir şey oldu. Akşam yemeğinden sonra hep birlikte televizyon izliyorduk. Kapı çalındı. Ben hızla siperime çekildim. Kapıyı Metin açtı. Alt kattaki komşuymuş. Tuvaletimizden mutfaklarına su

sızıyormuş, yaptırmamızı, yaptırana kadar da tuvaleti kullanmamızı istiyormuş. Arkadaşlar gündüzleri işyerinde gereksinimlerini giderebilirler, geceleri ise biraz ileride bir cami var, hadi oraya. Ya ben ne olacağım? Hep birlikte gülüşüyoruz.

"Küçükler için şişeler, büyüğü için paket servis" diyor Metin gözlerini hınzırca kırparak. Başıma bu da mı gelecekti? Başka çare de yok. Söylediği yöntemi uyguluyoruz. Bu durum üç gün sürdü. Dördüncü gün tamirci geldi de tuvaleti yaptırdık. O akşam çöpleri almaya gelen kapıcı, Metin'e şunları söylemiş:

"Abi, ne terbiyesiz insanlar var şu bizim apartmanda; çocuklarının bokunu bile çöpe atıyorlar."

O, günlerdir gelmiyor. Zaten ayda bir uğrar. Eskiden ne kadar sık görüşürlerdi. Haftada bir mi? Yapılacak işlere göre belki daha sık. Uzun uzun konuşurlardı. Soruların tümü yanıtlandıktan sonra ayrılırlardı. Artık tüm konuşmaları yarım saate sığıyor, üstelerse bir veya iki saat. "Önemli bir gelişme olursa daha sık uğrarım" demişti. Geçenlerde Metin'e telefon ederek, bir süre gelemeyeceğini söyledi. Bugün de bir pusula geldi. Çikolata paketinin içine özenle yerleştirilmiş pelür kâğıtta şunlar yazıyor:

"Değerli dost, kritik bir durum ortaya çıktı. Büyük bir operasyon olabilir. Bu nedenle bir süre sana uğrayamayacağım. Gerektiğinde haber iletirim. Selamlar..."

Perdelerin arasından dışarıyı seyrediyorum. Apartmanın yanındaki boş arsada futbol oynayan çocukların seslerini saymazsak sokakla tek bağlantım bu. Penceremin karşısındaki evde orta yaşlı bir kadın oturuyor: Mefaret Hanım. Dul sayılır; kocası on yıl önce Almanya'ya gitmiş, bir daha da dönmemiş. Ama her ay düzenli olarak para göndermeye devam ediyormuş. Oturduğu evi de adam satın almış. Bahar rüzgârları evlerin

boyaları dökülen duvarlarım okşamaya başladığında, Mefaret Hanım penceresine yerleşip alt kattaki komşusuyla laf yarıştırmaya bayılırdı. Bu sohbetlere biraz kulak misafiri olduğunuzda, mahallede olup bitenlerin tümünü öğrenebilirdiniz.

Mefaret Hanım'ın evinin yanındaki dairenin koyu gölgeli, kocaman bir balkonu vardır. Balkonun

kenarına dizilmiş saksılardan allı beyazlı çiçekler narin boyunlarını uzatarak sokağı seyrederler. Evin tek kızı Funda yazları bu balkonda resim çalışır. Güzel Sanatlar Fakültesi'nde okuyan bu kız, Mefaret Hanım'ın söylediğine göre üçüncü sevgilisini de bu yıl değiştirmiş. Funda'nın resim yapışını izlemek gerçek bir zevktir. Üzerinde boyalar bulaşmış krem rengi bir önlük, elinde fırçalar, dalar gider karşısındaki resme. Arada bir bal rengi perçemleri düşer yüzüne. İnsanın uzanıp perçemlerini düzeltesi gelir. Tüllerin arkasından hiç

kıpırdanmadan onu izlerdim. Kendisini seyrettiğimi bilse ne düşünürdü acaba?

Fundaların alt katında genç bir çift oturuyor. Onların eve taşındıkları günü bile anımsıyorum. Bir geceyarısı gürültüyle dönmüşlerdi düğünden. Balkonları çiçeklerle dolmuştu. En az yirmi çelenk vardı. Rüzgâr

çiçeklerin kokusunu odama kadar getiriyordu. Sonra çiçekler kurudu. Çelenkleri de sobada yaktılar herhalde.

Daha sonra kadın hamile kaldı. Üç ay önce doğum yaptı. Şimdi çocuğuyla çıkıyor balkona.

Bu evdeki ikinci yaz. Gündüzleri çok sıcak oluyor. Yapış yapış bir nem bırakmıyor yakasını. O, boğucu günlerin birinde çıkageldi. Oysa "Geleceğim" dediği güne çok vardı. Onu beklemiyor. Daha kapıdan adımını attığında bir şeyler olduğunu anlıyor. Gözlerindeki ağırlık gitmiş, yüzündeki her bir kıpırtı umut aşıyor insana. Odaya girer girmez, dayanamayıp soruyor:

"Hey, çıkıyor muyum yoksa?"

Acelesi yok, dudaklarını babacan bir gülümseme süslüyor.

"Dur. O kadar sevinme hemen. Biraz daha kalacaksın... Yok, karartma yüzünü öyle, çok kısa sürecek bu.

Hem istersen artık haftada bir gün dışarıya da çıkabileceksin."

"İstersem mi? Ne demek istersen? Ben bu eve geleli tam dört yüz on bir gün oldu. Dört yüz on bir tane gündüz ve bir o kadar gece... İstersemmiş..."

Yarın dışarıya çıkacağım. Yarın tül perdelerin ardından değil, çıplak gözlerle bakacağım gökyüzüne. Elimi kolumu sallaya sallaya yürüyeceğim sokaklarda. Yaz güneşi yüzümü yakacak, tenimde rüzgârı duyacağım.

Ama anneme, arkadaşlarıma gidemeyeceğim yine. Adam sen de ne çıkar, bir kere kırdık ya şeytanın bacağını, bir dahaki sefere ne yapıp edip onları da görürüm nasılsa.

Yarın denize, benim en eski, en sadık dostuma gideceğim. Deniz ne zaman girdi yaşamıma? Sanki o hep vardı. Denizsiz günleri anımsamıyorum bile. Daha babam ölmeden, daha ben çok küçükken Menekşe'de

otururduk. Evimiz tren istasyonunun tam karşısında, denizle yüz yüzeydi. Akşamüzerleri gözlerimi geçen trenlere diker, babamın dönüşünü beklerdim. Babamı beklerken sorardım grileşen sulara: "Nereden gelip nereye gider bu trenler? Binsem beni de götürür mü düşler ülkesine? Düşler ülkesi nerede acaba?" Ben, denizle böyle konuşurken babam iniverirdi geçen trenlerin birinden. Derken bir kardeşim daha oldu. Bir anda her şey değişti evde. Kısa sürede anladım ki, annemi, babamı, evimizi bu kardeşle paylaşmak

zorundaydım. Sessizce kabullendim bu durumu, ama daha çok konuşmaya başladım denizle.

Bir türlü uyku tutmuyordu. Yattığım yerden gökyüzünü görüyordum. Yıldızlar tek tek sönüyor, ayın rengi soluyordu. Ucun ucun beyazlanıyordu karanlık. Karşıdaki koltukta dün ütülediğim gömlek, pantolon, yerde gazete kâğıdının üzerindeki boyalı ayakkabılarım "Daha ne duruyoruz" dercesine yüzüme bakıyorlardı.

Birazdan, ortalık ağardığında çıkacaktım bu evden.

Tek tek pencerelerde açıyor gözlerini İstanbul. Sessiz sokaklar boyunca uzanan kaldırımları yeni güne hazırlıyor çöpçüler. Öbek öbek güvercinler sabah kahvaltısı için yayılmışlar sokağa. Otobüsler toz bulutları kaldırarak geçiyor caddeden. Bulvar boyunca ağaçlar yapraklarını güneşe doğru açıyor. Birbirine dolaşan tutuk ayaklarımı sürükleyerek, ilerliyorum ağaçların gölgesinden.

Bir istasyona çıkıyorum sarı duvarların arasındaki merdivenlerden. İsmi sormayın; o bildiğiniz tren yolu boyunca bir parça mahzun ve hep bekleyen istasyonlardan biri bu. Gişeden biletimi alıyorum. Ah, ne güzeldi asık suratlı görevlileri atlatarak trenlere biletsiz binmenin heyecanı. Bir ara gözlerim kahverengi traverslerin üzerinde uzanan raylara takılıyor. Biliyor musunuz, ben devrimin hep tren istasyonlarından, daha doğrusu raylardan başlayacağına inanırdım.

Önce sesi geliyor trenin, sonra kıvrılan vagonları. Bir telaştır alıyor yolcuları. Onlarla beraber ben de ayaklanıyorum. Trenin duracağı yere doğru yürürken bir el, koluma dokunuyor. Gözlüklerinin ardındaki gözleri rica dolu bir nine, elimden tutarak "Trene birlikte binelim" diyor. Kolkola biniyoruz trene. "Çok sağ ol yavrum" diyor. "Asıl sen sağ ol nine, aylarca evde kapalı kalmış bir insandan yardım istedin, ilk sen tutuyorsun sevgilimden bu yana elimi. Asıl sen sağ ol nine" demek istiyorum, ama söyleyemiyorum. Tren sarsılarak ilerlerken ben de pencere kenarındaki sıralardan birine geçip oturuyorum. Genç bir kadın var karşımda, yanında sarışın, afacan bir oğlan. Kadının yolu uzun olsa gerek, çıkarıyor çantasından tığını, ipliğini, başlıyor örmeye. Afacanın kara gözleri bende. Oyun istiyor anlaşılın. İçimdeki çocuk dayanamıyor bu sevimli oğlanın yaramaz bakışlarına, tutup göz kırpmıyor. Ufaklık durur mu? O da aynısını yapmak istiyor.

Ama bir türlü beceremiyor. Gözlerinin ikisi birden kapanıyor. Çare ararcasına annesine bakıyor. Annesi oralı değil, dalmış gitmiş işine. Afacan yeniden bana dönüyor. Çareyi bulmuş anlaşılın, işiyor keratanın gözleri.

Bir eliyle tek gözünü kapatıyor, öteki açık. Ben durur muyum, itiraz ediyorum kaş göz işaretleriyle. Bu defa dilini çıkararak karşılık veriyor. O anda bir bakışın ağırlığını duyuyorum üzerimde. Başımı kaldırdığımda göz göze geliyoruz gencecik bir kızla. Hafifçe kızarıyor yüzü, sonra "Sen de kimsin?" der gibi hızla çeviriyor başını. Öyle hoşuma gidiyor ki bu davranışı, ne olur bir daha baksa, ne olur

başını bir daha çevirse.

Birbiri ardınca akıp gidiyor apartmanlar, ağaçlar, boş arsalar. Akıp giden apartmanların arasından çıkıveriyor deniz. Sırtında pul pul ışıklar yanan mavi tenli, kocaman bir balık gibi usulca kıpırdanıyor karşımda. Eski bir dostla karşılaşmış gibi gülüyor gözbebeklerim. Hani çok güzel kızlar vardır. Onları daha önceden de defalarca görmüşsünüzdür. Yine de her karşılaştığınızda bakışlarınızın yüz çizgilerine, gözlerine takılıp kalmasını engelleyemezsiniz. Denize bakarken, kendimi böyle bir kızın karşısındaymışım gibi hissediyorum. Belki de onun hiçbir zaman keşfedilemeyecek bu güzelliği karşısında şaşkınlığa varan bir hayranlık duyuyorum... Ama neden dinginleşmiyor gönlüm? O yapışkan keder neden bırakmıyor yakamı?

İşte dışarısı, işte deniz.

Çelik rayların canhıraş feryatlarıyla duruyor tren. Gürültücü bir insan topluluğuyla birlikte iniyorum trenden, istasyonun altındaki plajdan arabesk bir şarkı yükseliyor. Plaja doğru ilerleyen kalabalıkta kadınlar ve çocuklar çoğunlukta. Bıyıkları yeni terlemiş delikanlılardan oluşan bir grup daha var. Elllerinde yiyecek çantalarıyla kadınlar; bir yandan çocuklarına göz kulak olurken, bir yandan da çapkın gözlerle kızlarını kesen delikanlılara kızgın bakışlar fırlatıyorlar. Bu bakışları biraz yakından incelerseniz, uzak bir geçmişte yaşanmış veya yaşanmamış bir aşk hikâyesinin izlerini görürsünüz. Genç kızlar ise kendilerini göstermek için yanıp tutuşurken, özellikle de annelerinin zoruyla ağırbaşlı görünmeye çalışıyorlar. Ama hiç tartışmasız en mutlu olanlarımız renk renk giysileri, sevinçten kocaman açılmış gözleriyle çocuklar.

Onlarla beraber giriyorum plaja. Kulaklarımızda hep aynı arabesk, birkaç delikanlı da katılıyor şarkının sözlü kısmına. Yakıcı güneş plajın yeni badanalanmış beyaz duvarlarında geziniyor, ayaklarımın altındaki çimento zeminin sıcaklığı vuruyor yüzüme. Kalabalık kabinlere doğru ilerliyorum. Hayret! İçimden denize girmek gelmiyor. Sağ taraftaki, cılız sarmaşıklarla çevrelenen, şemsiyelerin gölgelediği çay bahçesine yürüyorum.

Boş masalardan birine geçip oturuyorum. Çocuklar üstlerindeki fori edip, denize koşmaya başladılar bile.

Bir sigara yakıyorum, denizi seyretmek istiyorum. Gözlerim denizin mavisinde erisin istiyorum. Ama bakışlarım yeniden insanlara kayıyor.

Sokak lambalarının aydınlattığı asfalt yol yitiyor adımlarımın altında. Penceredeki işaret tamam, dış kapı aralık. Köşedeki bakkala sezdirmeden süzülüyorum içeri. Merdivenlerde kimsecikler yok. Zile ardı ardına iki kez basıyorum. Kapıda Metin'in aydınlık yüzü karşılıyor beni. Kapıyı kaparken, biraz şaşkın soruyor:

"Hiç yanmamışsın."

Gülümseyerek yanıtlıyorum:

"Denize girmedim ki."

Gözlerindeki şaşkınlık artıyor. Anlamsızca bakıyor yüzüme:

"Girmedin mi?"

Ayakkabılarımı çıkarırken içeriden Filiz'in sesi geliyor:

"Denize girmemiş mi?"

Filiz'in bulunduğu odaya geçiyoruz. Gözlerim ilk kez görüyormuş gibi odayı kucaklıyor. O anda bu evi ne kadar çok sevdiğimi anlıyorum.

Filiz dayanamıyor:

"Peki, ne yaptın bütün gün?"

Öyle umutla doluyum ki, arkadaşlarıma sarılmamak için zor tutuyorum kendimi.

"Hiç" diyorum. "Hiç, bir masada oturup insanları seyrettim."

Ölümün Hükmü Yok!

Haykırmaz olsa da kulaklarında martılar

Gümbürdemez olsa da dalgalar kıyılarda;

Çiçeklerin fişkırdığı yerde bir çiçek bile

Kaldırmaz olsa başını çarpan yağmura;

Deli de olsalar, ölü de çiviler gibi

Baş verecektir kişilikleri kır çiçeğinden sürer gibi;

Çıkacaklardır güneşe, tükeninceye dek güneş,

Ölüme kalmayacaktır bu dünya.

Dylan Thomas / Bülent Ecevit

Gözleri siyah bir bezle bağlanmıştı. Adamların arasında topallayarak ilerliyordu. Yakası, kol ağzları kararmış

gömleğinden, toza bulanmış kot pantolonundan öyle ekşi bir koku yayılıyordu ki, kollarından tutarak onu sürükleyen iki adam da başlarını öte tarafa çevirmek zorunda kalmışlardı. Kirli saçlarını karıştırarak, kan lekelerinin kuruyup kaldığı esmer yüzünde gezinen rüzgârın serinliğiyle dışarı çıkarıldığını anladı. Oysa hücresinden alındığında sorgu odasına götürüldüğünü sanıyordu. Bir an aydınlandı yüreği. Yoksa

bırakıyorlar mı? Ama sevinci parladığı gibi çabucak sönüverdi. Daha sorgusu bitmemişti ki!

Pis kokulu, karanlık hücresinde mukavva kutulardan bozma kartonların üzerine yarı baygın serilip, koridorda yankılanan çığlıkları dinleyerek sırasının gelmesini beklemek korkunçtu. Ama ilk günler geçip de, kollarını omzundan koparacakmış gibi geren askılar; diline, meme uçlarına, hayalarına bağlanan elektrotlar, tabanlarını parçalayan darbelerle acı vücuduna bir daha hiç çıkmayacakmış gibi kazındıktan ve tüm

yaşamına yetecek kadar aşağılandıktan sonra uygulayacakları yeni yöntemlere şaşırmayacağını sanıyordu.

Oysa yeni bir kâbusun eşiğinde korkuyla kıvranmaya başlamıştı işte.

Onu nereye götürüyorlardı? Bilinmezlik, tedirginliğini besleyen kuşkularla, sürekli tetikte tutuyordu aklım.

Belki de bu yolun sonunda, bir yerlerde ölüm siyah pelerinini sermiş onu bekliyordu. Yok canım, bu kadarını da yapamazlardı. Belki de arkadaşlarından birini daha yakalamışlardı da, yüzleştirmek için... Peki, neden arkadaşım buraya getirmemişlerdi? Umuda ya da karamsarlığa açılan böyle bir sürü olasılık, bu olasılıkların çevresinde art arda dizili anılar sorumsuzca geziniyordu kafasının içinde. Hiç aklına gelmeyecek önemsiz olaylar bile, düşüncesinin bir ucundan sökülüp canlanıyordu gözlerinin önünde. Belleği kimseye haksızlık etmiyordu doğrusu: çocukken bahçedeki dut ağacından düşerek kafasını yarması, babasından yediği ilk sopa, lisede sarhoş olduğu için matematik hocası tarafından sınıftan atılması, üç arkadaşıyla harçlıklarını biriktirerek satın aldıkları kitaplar ve böylece oluşturdukları ilk gizli örgüt, fakültenin kantinindeki ateşli forumlar ve sonra Gülhan. O da gözaltında mıydı acaba? Günlerdir bu soruyla uyuyor, bu soruyla uyanıyor, sorguya her çıkarılışında, "Gülhan'la karşılaşacağım" diye içi içini yiyordu.

O gün Gülhan'la birlikte çıkmışlardı fakülteden. Barbaros Bulvarı'ndan yürüyerek sahildeki çay bahçesine inmişler, burada arkadaşlarıyla buluşarak, hep birlikte Dünya Sineması'nda Julya adlı filmi izlemeye gitmişlerdi. Sinemadan çıkınca Gülhanların Teşvikiye'deki evlerine kadar filmin senaryosu üzerine

tartışmışlar, sonra yurda dönmüş ve gözaltına alınmıştı. Onu izledilerse, Gülhan'ı fark etmemeleri olanaksızdı. Bu da felaket demektir. Çünkü gizli yayınlar ve tüm yazılı dokümanlar Gülhanlardaydı. Gerçi sorguda Gülhan'ın adı hiç geçmemişti. Bu, az da olsa içini rahatlatıyordu, ama onu kuşkularından

kurtarmıyordu.

Vakit gece olmalıydı. Gündüzün elleri böyle kelepçeli, yüzü gözü şişmiş bir halde sokağa çıkarmaya cesaret edemezlerdi. Üstelik gözlerindeki bağa rağmen ışığı seçebilirdi. Evet, mutlaka geceydi. Ne kadar da soğuktu.

Başının döndüğünü, titremeye başladığını hissetti. Günlerce kapalı kaldıktan sonra açık hava çarpmış

olmalıydı.

Sol koluna sıkıca yapışmış olan adam, alaycı bir ses tonuyla sordu:

"Ne o, bacakların mı titriyor?"

Delikanlı bir şey söylemedi. Adam yanıt alamayınca kolundan sertçe sarstı:

"Kahramanımıza bakın, nasıl da rüzgâra tutulmuş yaprak gibi sallanıyor. Başına gelecekleri anladı mı ne?"

Dili Karadeniz aksanına çalan başka biri:

"Daha çok titreyecek o" dedi. "Bizi kandırdığını, oyaladığını sanıyordu enayi. Kiminle dans ettiğini anlayacak yakında."

Delikanlı titremesine engel olmaya çalıştı, başaramadı. Artık vücuduna söz geçiremiyordu. Adamların blöf yaptığı düşünüyordu. "Ya söyledikleri doğruysa?" Bu aklına gelince titremesi daha da arttı. Oysa gözüne alındığında, ölüm dahil her sonuca hazırlanmıştı kendini. Ama ölmeye hazırlanmak başka şeydi, ölmek başka.

Biraz yürüdükten sonra durdular. Onu tutan adamlar, kollarını bıraktılar. Şimdi bedeninin tüm yükü ayaklarının üzerindeydi. Ayak parmaklarının yandığını, tırnaklarından başlayan sancının beynine doğru yükseldiğini duyumsadı. Metalik bir ses çalındı kulağına. Yakınında bir otomobilin kapısı açılmış olmalıydı.

Onu üç dört metre kadar sürükleyerek otomobilin zeminine uzattılar. Bunun bir minibüs olduğunu anlamakta gecikmedi. Normal bir otomobilden yüksek ve zemini daha geniştir. Başını kaldırmamasını ve dizlerini karnına çekmesini söyleyerek, sol kolu bedeninin altına gelecek şekilde yana yatırıp, sırtını minibüsün koltuksuz tarafına, ayaklarını ise karşıdaki koltuklardan birinin demirlerine sıkıştırdılar.

Adamlardan biri pozisyonu beğenmemiş olacak ki sağ ayağıyla delikanlının başını, yüzü plastik döşemeye yapıştıncaya kadar bastırdı. Döşeme otomobil lastiği kokuyordu.

Adamların hepsi de binince minibüs hareket etti. Delikanlı gittikleri yönü saptamaya çalıştı. Ama az sonra kafası karıştı ve bu işten vazgeçti. Gözleri burun kanatlarının yanında, bağın açık kalan aralığından minibüsün alacakaranlık zeminine bakıyor, endişeyle bu gece yolculuğunun nasıl sonuçlanacağını

düşünüyordu.

Yurttan da böyle bir minibüsle almışlardı onu. O zaman gözlerini henüz bağlamamışlardı. Yağmur sonrası camgöbeği yeşiline bürünen denizin dinginliğini, çıplak ağaçlardaki son kuru yaprakların da

döküldüğü ıslak yollarda evlerine dönmekte olan insanları görmüş; denizi, kızıla çalan sarı yaprakları, çıplak ağaçları ve güvenli duvarlarının arkasına sığınmak için adımlarını hızlandıran insanları hüznle seyretmişti. Bu uğursuz gecede ise şu lanet olası karanlıktan başka bir şey göremiyordu.

Hızları artıp, yanlarından geçen otomobillerin sesi değişince geniş bir yola çıktıklarını anladı. Bu, çevre yolu olmalıydı. Kısa sürede çevre yoluna çıktıklarına göre pekâlâ Anadolu yakasına gidiyor olabilirlerdi. Belki de sorgusunu Selimiye Kışlası'nda tamamlayacaklardı da, adamlar ona gözdağı vermek için böyle esrarengiz bir havaya bürünmüşlerdi. "Neden olmasın?" Gözaltındakilerin sayısı artınca, sorgunun Selimiye'de tamamlandığını çok duymuştu. Bu olasılık aklına yatmaya başladı. Eğer Boğaz Köprüsü'nden geçerlerse, Selimiye Kışlası'na gidiyorlar demektir. Başını hafifçe yukarı doğru çevirerek, gözlerini kapatan bez parçasına çarpacak köprünün ışıklarını umutla beklemeye koyuldu. Adamlar sigara içiyorlar, kimse konuşmuyordu.

Tütün kokusu lastik kokusunu bastırmıştı.

Minibüs hızını keserek sağa kıvrıldığında, büyük bir düş kırıklığına uğradı. Boğaz Köprüsü'nden geçmiyor, Selimiye Kışlası'na değil, kimsenin onları göremeyeceği kuytu bir yere gidiyorlardı işte. Korku deminden beri sindiği köşeden çıkarak, tüylü bacaklarıyla gezinmeye başladı düşüncelerinde. "Bana ne yapacaklar?" Onu öldürecekler miydi? Yok, buna cesaret edemezlerdi; gözaltına alındığını yurttan herkes görmüş, arkadaşlarına babasına haber vermelerini de söylemişti. Babası, gözaltına alındığı günden beri bu heriflerin eşiğini aşındırıyor olmalıydı. Hayır... Hayır, onu öldürmeyi göze alamazlardı. Peki ya daha öncekiler? Geçirdiği kriz sonucu hücrelerinde kendini asanlar, emniyet müdürlüğünün altıncı katından atlayıp intihar edenler, cam kırıklarıyla bileklerini kesenler, dur emrine uymadığı için vurulanlar; onların da arayanı soranı yok muydu?

Onların da gözaltına alındıklarını gören hiç kimse olmamış mıydı? Karamsarlık en koyu tonuyla dalga dalga çoğalarak, iyimserliğinin kum tanelerinden oluşan son direnme noktalarını da bir bir yıkıyordu.

Bu ıssız yolda bir saat kadar ilerlediler. Minibüs sarsılarak durduğunda, iki kişi onu sıkıştığı yerden çıkararak yere indirdi. Nemli bir serinlik çarptı yüzüne. "Burası bir orman olmalı" diye düşündü. Uyuşan bacaklarına yüzlerce iğne birden saplanıyordu. Bacaklarını hareket ettirmeye çalıştı ve dengesini kaybederek yere yuvarlandı. Yüzünde çimenlerin ıslak yumuşaklığını duydu. Hoş bir koku vardı havada. Kelepçeli ellerini yere dayayarak doğrulurken, "Önüne baksana eşşoğlu eşşek" diye bir küfür işitti. Ve karnına yediği bir tekmeyle yere yıkıldı. "İşte başlıyorlar" diye düşündü. Ama tekmelerin arkası gelmedi. İki kişi koluna girerek düştüğü yerden kaldırdılar. Yanlarına başka birisinin yaklaştığını hissetti. Adamın tütün kokan nefesi sağ

yanığında geziniyordu:

"Beni iyi dinle oğlum." Bu, günlerdir ona sorular yönelten üç adamdan en acımasız olanının sesiydi. "On gündür bizi uğraştırıyorsun, oysa biz senin ne mal olduğunu çok iyi biliyoruz. Artık yolun sonuna geldin. Ya istediğimiz bilgileri vereceksin ya da senin için bundan sonrası yok."

Bir yerlerden reçine kokuları geliyor, başının üstündeki kuru dallarda rüzgâr tıkırtılar çıkararak geziniyordu.

Gözaltına alındığı günden beri bu tür tehditleri defalarca duymuştu. Yine de ürktü. Adam bir süre delikanlının tepkilerini gözlemledi, sonra:

"Üçe kadar sayacağım" dedi. "Yaşamak istiyorsan beni durdurursun. Bu senin son şansın, iyi düşün!"

Kulaklarında namluya kurşun süren mekanizmanın sesi çınladı. Dudaklarından bedenine doğru bir ürpertinin yayıldığını hissetti. Ve öldürülebileceğine ilk kez inandı. Adamları dirsekleriyle iterek, panik içinde kaçmaya çalıştı. Ama ikinci adımım bile atamadan yakaladılar.

"Bırakın beni... Ne olur bırakın..." diye bağıyordu.

Adamlar hiçbir şey söylemeden onu dizlerinin üzerine çökttiler. Karanlıkta kendi çılgılığın başka yankılanan ses yoktu. Kısıtılmış, direnci kırılmış bir hayvanın ulumalarını andıran bu ses onun muydu? Bir ara başka sesler de duyar gibi oldu. Sanki birisi içini çekerek ağlıyordu. Sustu, çevresini dinledi. Hayır, bunlar iç çekiş değil, gülüşmelerdi. Onunla alay ediyor, çaresizlik içinde kıvranışım zevkle izliyor olmalıydılar. Utançla başını öne eğdi. Önce sessizce, sonra hıçkırarak ağlamaya başladı. Kollarından tutan adamlar kendine gelmesi için birkaç kez sarsmak zorunda kaldılar. Sorgucu:

"Ağla bakalım ağla" dedi. "Haline bakmadan, bir de devletle uğraşmaya kalkarsın."

Önce adamın ne söylediğini anlamadı. Hatta düştüğü duruma üzüldüğünü sandı. Sonra içi kinle doldu.

Ağlamayı kesti. Bu adamı elleriyle boğazlayabileceğim düşündü. Doğrulmaya çalıştı. O anda sol şakağına soğuk, sert bir cismin dayandığını hissetti. Bunun bir tabanca namlusu olduğunu anlamakta gecikmedi. Ve sorgucunun tiz sesi duyuldu:

"Bir..."

Bu ses korkusunu yeniden uyardı. Dehşet, utancını ve kinini bastırdı. Ormanın çalılıklarla kaplı kuytuluk bir yerinde, kafasında simsiyah bir kurşun deliğiyle upuzun yatan, çamurlara bulanmış cesedi geldi gözlerinin önüne. Bu karanlık ormandan, bu adamlardan kaçmak, ölüm düşüncesinden sıyrılmak istiyordu:

"Acıyın, öldürmeyin beni!" diye yalvarmaya başladı. Ama bunun bir işe yaramadığım kısa sürede anladı.

Kimse ona yanıt vermiyordu. Gerçekten de yolun sonuna mı gelmişti. Her şeyi anlatsa... Hayır. Bunu yapamazdı. Sonra arkadaşlarının, Gülhan'ın yüzüne nasıl bakar, okulun kapısından içeri nasıl girerdi. Kimse konuşmayacaktı onunla. Hocaları bile bir tuhaf bakacaklardı yüzüne. Yaşamayı istemenin bedeli bu kadar ağır mıydı? Belki de bunu düşünmek için epeyce geç kalmıştı. Her mitingin sonunda yüzlerce arkadaşıyla birlikte boğazını paralarcasına içtiği devrim andını anımsadı:

"Emperyalizme ve faşizme karşı..."

Şu an, o sözlerin hiç anlamı yok muydu? Evet, vardı. Gözaltına alınmadan önce inandıklarına şimdi de inanıyordu. Ama bunu kanıtlamak için ölmesi şart mıydı? Üstelik ölüme böyle göz göre göre, adım adım gitmek... Bir çatışmada ölmek ne kadar kolay olurdu. Üç yıl önce okulda çıkan bir kavgada omzundan

vurulmuş, ancak beş yüz metre yürüdükten sonra yaralandığını anlamıştı, insan öldüğünü bile fark etmezdi.

"İki..."

Adamın, sesini ürkütücü kılmaya çalıştığını düşündü. Babası geldi aklına. O da kızdığı anlarda böyle bağıırdı. Kim bilir nasıl yıkılacaktı. Onun övünç kaynağıydı. Komşularına "Oğlum mühendis çıkacak"

derken nasıl da gururla parıldamıştı gözleri. Annesinin olmadığına ilk kez sevindi. Hiç değilse o

üzülmeyecek. Annesini hayal meyal anımsıyordu. Bir gün evleri kalabalıklarla dolmuş, salonda yere açılı yatakta tepeden tırnağa beyaz bir çarşafıa örtülü birisinin başında, yaşlı bir kadının dokunaklı bir sesle Kuran okuduğunu ve akrabalarının ağladığını görmüştü. Sonra babası "Annen artık melek oldu oğlum"

demiş ve o günden sonra da annesini bir daha görmemişti. O zamanlar kaç yaşındaydı. İçerdeki kadının çocuğundan biraz daha büyük olmalıydı. İçerdeki kadın... Onu tümüyle unutmuştu.

İçerdeki kadın bir sendikacının karısıydı. Kocasını bulamayınca, kucağındaki çocuğuyla birlikte kadını rehine almışlardı. Onunla karşılaştığında, delikanlı gözaltının üçüncü günündeydi. Üç gündür ne yiyecek ne içecek bir şey geçmişti boğazından. Açlıktan midesi kazınıyordu, susuzluktan dudakları morarmış, dili bir pelte haline gelmişti. Hücresinde yarı baygın inlerken, bu genç kadın ne yapıp edip çocuğunun elindeki portakalı ona ulaştırmıştı. Bu küçük portakalla ne karnı doymuş, ne de susuzluğunu giderebilmişti; ama bu vahşet binasında ona yardım elini uzatabilecek insanlar da olduğunu anlamış, içinde sıcacık bir şeyler kıpırdanmıştı. Şimdi bu ıssız ormanda yapayalnız, korkuyla titrerken, içini güvenle dolduran o sıcaklığa ne kadar çok gereksinimi vardı.

Birden, ağaçların arkasındaki koyu karanlıkta içerdeki kadını gördü. Adamlar göz bağıını ne zaman

çözmüşlerdi? Kadın, ona bakıyordu. Bu yüz, gümüş çerçeveli fotoğraflardaki annesine ne kadar da

benziyordu. Karanlık biraz dağıldı. Şimdi kadını daha iyi görebiliyordu. Yüzü ışıık içindeydi. Açık renk gözleri sevgiyle bakıyor, dudaklarında incecik bir gülümseme titriyordu. Ama bu Gülhan değil miydi? Başını hafifçe eğmiş, her zamanki gibi parmaklarının ucuna basarak ona doğru yürüyordu. Nasıl olmuştu da önceden

tanıyamamıştı. Gülhan'a gülümserken, sorgucu son sayıyı saydı:

"Üç..."

Aynı anda kurşun sesi nemli karanlığı yırtarak, gecenin içinde dağıldı. Yere yıkılan delikanlı ne

ağaçlardan uçuşan kuşların korkulu kanat çırpışlarını, ne de uzaklardaki evlerden silah sesine uluyan köpekleri duydu.

Kendine geldiğinde minibüs hâlâ ormanın içinde ilerliyordu. Önce bacaklarının arasında soğumaya başlayan bir ıslaklık hissetti, yüzü utançla kızardı; sonra tüm benliğini çılgınca bir yaşama sevinci kapladı. Yüreğinde heyecanlı çarpıntıların yanı sıra, kimseyi ele vermemiş olmanın rahatlığını duydu. Adamlar sigaralarını henüz yakmamışlardı. Minibüs, otomobil lastiği ve sidik kokuyordu.

Pezevenk

Şüphe: Çıplak ayaklı bir gece gibi ilerliyor içimde.

Nâzım Hikmet

Garson ikinci çayı getirdiğinde bu kahveye oturalı yarım saati geçmişti. Burası Vatan Caddesi'nden Fatih'e açılan geniş sokaklardan birinde, daha çok emeklilerin takıldığı küçük bir yerdi. Kahveye ilk girdiğimde, içerdeki dört ihtiyar bir an oyunlarından koparak, güvensiz bakışlarla süzdüler beni. Ama tıraşlı, temiz yüzümü, dudaklarımda beliren saf gülümsemeyi, bir de kendilerine saygıyla selam verdiğimi görünce

rahatladılar. Üstelik selamıma karşılık vermekle de kalmadılar, sanki onlardan biriymişim gibi "pişti"lerine ve bol küfürlü şakalarına kaldıkları yerden devam ettiler. Kahvehanenin hem sahibi, hem garsonu, hem de ocakçısı olduğunu tahmin ettiğim genç adamsa belki biraz umursamaz, biraz ukala, ama bir müşteriye nasıl davranması gerekiyorsa öyle davrandı bana. Oysa radyoda on üç haberleri vardı ve kadın spiker bir türlü metalikleştiremediği ses tonuyla Sıkıyönetim Komutanlığı'nın bilmem kaç numaralı bildirisini okuyordu.

Yer yer sigara yanıklarıyla delinmiş yeşil çuhalarla kaplı masalar, kenar çizgileri eğri bir kareyi andıran kahvenin içine düzensiz aralıklarla yerleştirilmişti, iyice kirlenmiş bej renkli duvarlardan ikisine artık antika sayılabilecek, kahverengi mobilyalı kocaman bir saatle, ütülü üniformalarının içinden, pişti oynayan ihtiyarlara vakarla bakan beş generalin bolca aklanmış afişi karşılıklı asılmıştı. Kapı ve pencerelerin karşısında, yansını çay ocağının kapladığı duvarda ise yaldızlı çerçevelere hapsolmuş dalgalı bir deniz öfkeyle yüzüme bakıyordu. Radyoda haberler çoktan bitmiş, kalın sesli bir kadın nihavent makamında şarkılar söylemeye başlamıştı. Kahvenin tam ortasındaki demirdöküm soba yanmıyordu, ama dışarısı öyle soğuktu ki sokağı görebilmek için buğulanmış camları silmek zorunda kalmıştım.

Sokak boyunca karşılıklı olarak dizilmiş dükkânların önünden tek tük insanlar geçiyor, nisan sonu olmasına karşın bu nereden geldiği belli olmayan soğuk hava, esnafın kapılarının önüne taburelerini atarak, bahar güneşi altında tatlı sohbetlere koyulmalarını ya da iddialı tavla partilerine başlamalarını engelliyordu.

Sinan'ın yürümeye başlayacağı köşeye doğru rüzgârda savrulan iki ağaç vardı. Yeni çıkmış yaprakları çok küçük olduğundan bunların ne ağacı olduğunu anlayamıyordum. Gözlerim saatime kaydı: on üç otuz beşti.

Emin olmak için duvardaki antika saate de baktım. Hayretle bu kocaman saatin çalışmadığını gördüm.

İnsanda güven uyandıran böyle görkemli bir aletin bozuk olabileceğini hiç düşünmemiş olmalıyım ki, ilk baktığımda çalışmadığının ayrımına varamamıştım. Neyse, zaten saatimin yanlış olması küçük bir olasılıktı; günde birkaç dakika ileri gidiyordu, o kadar. Ben de kendimi buna göre ayarlayabilirdim.

Artık içerdekilere sezdirmeden pür dikkat caddeyi gözlemeye başlamıştım. Kış boyunca incelerek, alttaki parke taşlarının yer yer açığa çıktığı asfalttan bir kamyonet geçti. Yaşlı bir kadınla, genç bir kız ilerdeki tuhafiye mağazasının küçük vitrinini uzun uzun inceledikten sonra içeriye girdiler. Sokak bir süre ıssızlaştı.

O sırada tüyleri dökülmüş yaşlı bir sokak köpeği çıktı yola. Uysal gözlerle çevresini süzen bu zavallıcık, galiba sığınacak bir kovuk arıyordu; belki de bir parça yiyecek. O denli cılızdı ki, ince bacakları gövdesini güçlkle taşıyor, rüzgâr onu, gönlünce itekleyip duruyordu. Merhametten çok karamsarlık uyandı içimde. Şu Sinan da nerede kalmıştı. Gerçi onun randevularına zamanında geldiği görülmüş şey değildi. Yine de her gecikme bir tehlike işareti olabilirdi. Sinan'ın bu görüşmeyi istemesi de biraz tuhaftı. Zaten beş gün sonra randevumuz vardı. Başka bir arkadaş bu erken görüşmeyi istese, "kötü bir şey oldu" diye görüşme gününe kadar kendi kendimi yerdim. Ama Sinan'dı bu. Kim bilir gene neler anlatacaktı.

Sokak köpeği birden yok oldu. Oysa az önce lokantanın önünde duruyordu. Köpeğe bakınırken, ağaçların arasındaki giyim mağazasından bir çocuk fırlayarak yandaki sokağa girdi. Sinan'ı, o anda gördüm; ağaçlara doğru yürüyordu. Pek uzun boylu sayılmazdı, ama kimi uzun boylu insanlar gibi kamburunu çıkararak

yürümeyi alışkanlık haline getirmişti. Giydiği siyah, uzun pardösü onu olduğundan daha zayıf gösteriyor, bedenine göre oransız olan başının büyüklüğünü iyice ortaya çıkarıyordu. Sinan'ın az önce dönmüş olduğu köşeye baktım: kimsecikler görünmüyordu, sokaktan kuşku uyandıran herhangi bir taşıt da geçmemişti. İşin aslına bakarsanız, böyle üstünkörü kontrollerin profesyonel izlemelere karşı etkili olmayacağını biliyordum.

Yine de bu tür denetimleri insanı uyanık tuttuğu ve kendine güven duygusu kazandırdığı için gerekli sayıyordum. Üstelik takipçilerimizin çıplak gözlerle görebileceğimiz hatalar yapabileceklerini de unutmamak gerek.

Sinan kahveye iyice yaklaşmıştı. Yüzünü, rüzgârın dağıttığı saçlarını artık seçebiliyordum. Sakin

görünüyordu. Birden yandaki büfeye doğru yöneldi. Şaşırmıştım. Hiç durmadan yürümesi gerekirken, neden böyle yapmıştı? Tedirginlik usulca kıpırdandı içimde. Büfeye yaklaştı, satıcıya bir şeyler söyledi. Satıcı istediğini vermek için dönünce, çevresini kolaçan etti. Sonra saatine baktı. Benim geç kalabileceğimi düşünerek zaman kazanmaya çalışıyordu. Sinan gibi sallapati bir adamın, bu kadar dikkatli olması

şaşkınlığımı daha da artırdı. Yoksa tehlikeli bir durum mu söz konusuydu? "Belki de onunla hiç görüşmemeliyim" diye düşünürken pardösüsünün sol cebinde güvenlik işaretimiz olan Hürriyet gazetesini gördüm. Büfeden aldığı sigara paketinden bir tane yakarak yeniden yürümeye başladı.

Yüzünde endişeli bir ifade mi belirmişti, bana mı öyle geldi? Bilmiyorum. Ama onunla görüşmeden buradan ayrılamayacağımı anlamıştım.

Sinan kahvenin önünden geçince, ben de çay paralarını ödeyerek çıktım. Adımımı dışarı atar atmaz sert bir rüzgâr çarptı yüzüme. Kapının önünde durup ceketimin düğmelerini iliklerken, sokağa son bir kez daha göz attım. Ne bir otomobil, ne bir insan... Ortalık şimdi daha ıssızdı. Az önce kaybolan sokak köpeği kuru temizleyici dükkânının merdiveninin altına sığınmış, ağzında bir şeyler geveliyordu. Sinan'ın peşi sıra yürümeye başladım. Elli metre kadar önümdeydi. Bu güneşsiz, can sıkıcı sokakta yürüyüşünü biraz olsun uzatmak için adımlarını yavaşlatmıştı. Bense tam tersine, hızlandım. Ve sokağın sola kıvrıldığı apartmanın önünde yetiştim ona. Ayak seslerimi duymuş olmalıydı. Yavaşça dönüp arkasına baktı. Beni görünce hiç istifini bozmadan yürüyüşüne devam etti. Yanına iyice yaklaşmıştım. O, benden önce davrandı; kırık bir gülümsemeyle:

"Merhaba" dedi.

Selamına karşılık vermeden sordum:

"O eve neden gittin?"

Kahverengi gözleri şaşkınlıkla açıldı:

"Mehmet mesajımı iletmedi mi?"

"Önce soruma yanıt ver! O eve neden gittin?"

"Seni bir an önce bulmam gerekiyordu."

"Bu hafta sonu görüşecektik ya, beş gün bekleyemedin mi?"

"Anlamıyorsun, çok önemli..."

"Asıl sen anlamıyorsun! Bu kaçınıcı sorumsuzluk? Sokakta kaldığın bir anda, sana kapılarını açan insanları nasıl tehlikeye atabilirsin? Son operasyonun üzerinden daha dört ay bile geçmedi..."

Lafı ağzımda yakaladı:

"Ben de bundan söz etmek istiyordum. Operasyon tamamlanmadı. İçimizde ajan var!"

"Ne?.. Ne diyorsun sen?"

"Ufuk, polis!"

Sinan'ı sokakta gördüğüm andan beri kötü şeyler olduğunu sezinliyordum. Ama içimizden birinin ajan olacağını duyacağım aklımın ucundan bile geçmemişti:

"Ufuk mu?.. Saçmalama, o en sağlam arkadaşlardan biridir."

"'En iyisi' de diyebilirdin, ama bu nitelikleri ustaca hazırlanmış bir senaryo gereğiymiş. Artık adının Ufuk olduğundan bile emin olamayız."

Sinan'ın suç kanıtlarının tümünü ele geçiren bir savcı edasıyla, Ufuk'u acımasızca mahkûm etmesi, son tutuklamalarda hiç de küçümsenmeyecek bir rolü olmasına rağmen, şimdi karşıma geçip felaket tellallığı yapması, ona olan kızgınlığımı giderek artırıyor, söylediklerini çürütmek, bu defa da aptalca davrandığını yüzüne haykırmak için dayanılmaz bir istek duyuyordum:

"Dur bir dakika! İnsanları suçlamak bu kadar kolay mı? Kim söyledi Ufuk'un polis olduğunu?"

"Ömer. Operasyonlar sırasında 1. Şube'de görmüşler."

"Ömer mi görmüş?"

"Hayır, İbrahim."

"Sen İbrahim'le mi konuştun?"

"Hayır, Ömer'le. İbrahim'le nasıl konuşabilirim. O hâlâ içerde."

"Kaynağından öğrenmediğin bir haberle, arkadaşını nasıl polis olarak suçlayabilirsin?"

"Ama İbrahim, Ömer'le bir de mektup göndermiş. Orada yazılanlar Ömer'in anlattıklarını doğruluyor."

"O kadar sıkı kontrolün olduğu Metris'ten Ömer nasıl çıkarmış mektubu?"

"İbrahim limon suyuyla yazmış. Mektubu okumak için kâğıdı ütölemek zorunda kaldım."

"Mektubun İbrahim'den olduğunu nereden biliyorsun?"

"Hişt!" dedi usulca.

Başımı kaldırdığımda karşıdan gelmekte olan iki adamı gördüm. Adamlar gözlerini üzerimize dikmiş, ilgiyle bize bakıyorlardı Cebinden çıkardığı sigara paketini bana uzatan Sinan:

"Sesimizi fazla yükselttik galiba" dedi.

Sigara içmediğim halde bir tane aldım. Bir tane de o yaktı. Sigaralarımızın dumanını rüzgâra savururken adamlar geçmişti bile.

Onunla inatlaşarak bir yere varamayacağımı anlamıştım:

"Haklısın, bu böyle olmayacak" dedim. "İstersen önce sen olayı anlat, sonra ben öğrenmek istediklerimi sorayım."

"Olur" dedi.

Sesi yumuşamıştı.

"Ama tüm ayrıntıları istiyorum" dedim. "Tek bir nokta bile karanlıkta kalmayacak."

Sokağın sonuna yaklaşmıştık. Bir yanı geniş cam vitrinli mağazalar, bir yanı Fatih Camii'nin tozlu taşlarıyla kaplı büyük cadde birden çıkıverdi karşımıza.

"Şurayı geçelim, konuşmaya öyle devam ederiz" dedim.

Başıyla sessizce onayladı beni.

Kaldırımlar her zamanki gibi kalabalıktı. Soğuk sanki insanları hiç etkilememişti. Hemen yanımızda bir minibüs durdu. Otomobilin kapısında on yaşlarında bir çocuk, "Vezneciler... Vezneciler..." diye bağırarak bize baktı. Ama ne bizden, ne de başkalarından yolcu çıkmayacağını anlayınca kapıyı hızla çekti ve minibüs hareket etti. Postanenin yanındaki telefon kulübelerinin önünde, otobüs durağında küçük kuyruklar

oluşmuştu. Köşede gür bıyıklı, tek bacaklı gençten bir adam rengi iyice kaçmış paltosuna sarınmış, otobüs bileti ve jeton satıyordu. Üstgeçidin merdivenlerinden çıkarken Sinan'ın haklı olabileceğini düşündüm. İşte bu, tam anlamıyla bir felaket olurdu. Yok canım, bu Sinan'ın yeni bir işgüzarlığıydı, o kadar. Ne kadar da inanıyor söylediklerine. Ya haklıysa? Hayır hayır... Her operasyondan sonra böyle söylentiler çıkar; bu da onlardan biriydi işte. Göz ucuyla Sinan'a baktım. Sağ elini pardösüsünün cebine sokmuş, başını hafifçe öne eğmişti. Sanırım bana anlatacaklarını düşünüyordu. Sekiz aydır birlikte çalışıyorduk. Onunla ilk görüşmeye gitmeden önce bana iletilen raporda, dürüst, çalışkan ve son derece yetenekli bir devrimci olduğu yazıyordu.

Ama onunla çalışmaya başladığımda, yazılanların neredeyse tümünün abartma olduğunu gördüm. Oldukça

önemli bir alanın sorumlusu olmasına karşın, o daha randevularına zamanında gelme alışkanlığı bile edinmemişti. Yazması gereken raporları savsaklıyor, ödentiler istenen günde gelmiyordu. Önceleri ben bu durumu tepkiyle karşıladım. Hemen hemen tüm görüşmelerde aramızda sert tartışmalar geçiyordu. Ondan nefret ettiğimi hissediyor, onunla görüşmeye gideceğim günler içimde büyük bir isteksizlik duyuyordum.

Yine de görüşmeleri kaçırmıyordum. Sanırım o da aynı duygular içindeydi. Bunu anlamak için, her karşılaştığımızda çatılan kalın kaşlarını görmek yeterdi. Üstteki arkadaşa onunla çalışmak istemediğimi söyledim. "Bakarız" dedi. Ama arkası gelmedi. Her zamanki gibi iş başa düşmüştü. Bir gün yine uzun uzun tartışmış ve bir sonuca varmamış olarak Tarlabası'nın arka sokaklarında yürüyorduk... Bir ara gözlerim önünden geçtiğimiz küçük meyhaneye takıldı.

"İçki sever misin?" diye sordum.

Kaşlarının altından, kuşkuyla baktı. Onu oyuna mı getirmeye çalışıyordum? İçkiyi sevdiğini söylese, örgüte onun bir lümpen olduğunu ihbar etmeyeceğimin bir güvencesi var mıydı?

"Ben çok severim" dedim. "Gel şurada iki tek atalım."

İnanmış görünmüyordu, ama bana uydu. Meyhane oldukça sakindi. Köşedeki masaya oturduk. Başlarda çok kapalıydı. İçkiyle onun dostluğunu kazanacağımı düşünüyordu ki, bunda pek de haksız sayılmazdı. İkinci kadehten sonra açılmaya başladı. Önce, hakkımda düşündüklerini dobra dobra söyledi. Ben onun kadar açık yürekli davranmadım; ne de olsa politik yöneticiydim. Sonra 12 Eylül öncesinde gençlik örgütündeki

anılarımızı anlatmaya geldi sıra. İkimizin de hoşlandığı bir konuydu bu. O her şeyi rahatça anlatırken, ben yine kendimi sınırlamak zorunda kaldım. Çünkü anlatacağım olaylardan kimliğimi, en azından darbe öncesi hangi bölgede çalıştığımı çıkarabilirdi. Ben de başkalarından duyduğum anıları anlattım. Meyhaneden ayrılırken ikimiz de iyice çakırkeyif olmuştuk. O günden sonra da pek değişmedi Sinan. Ama hiç değilse, birbirimizle bağırmadan iletişim kurabilmeyi öğrenmiştik. Yaşamını öğrendikten sonra onu daha çok

sevdim.

Harekete çok küçük yaşlarda katılmıştı. Taparcasına sevdiği bir abisi vardı. Onu, abisinin kitapları tanıştırmıştı devrimcilerle. Çocukluktan gençliğe geçer geçmez de, abisi gibi derneklerde, mitinglerin ön sıralarında boy gösterir olmuştu. Artık hemen hemen her eylemin kadrosunda yer almaya ve gençlik

örgütünün üst sıralarına doğru basamakları coşkuyla birer ikişer tırmanmaya başlamıştı. Bu durum darbenin ikinci yılında bir sabah evleri basılınca, abisiyle birlikte gözaltına alınınca kadar sürmüştü.

İçerde abisini kötü hırpalamışlardı. Sinan'a fazla işkence yapmamışlar, ama aynı hayvanca korkuyu o da duymuştu. Aradan üç yıl geçmesine karşın, yaşadığı o korkunç günleri tutuk bir dille gözleri dolarak anlatmıştı bana:

"Sürekli onun sesini duyuyordum, ilk gün 'Sık dişini, biraz daha dayan' diyordum ona içimden. Üçüncü gün

'Artık bitsin bu kâbus' demeye başladım. Kendime açıkça itiraf edemesem bile, 'Konuşsa da kurtulsa' diye düşünüyordum. Ve konuştu. Onu tutukladılar. Beni ise Selimiye'den serbest bıraktılar. İlk birkaç gün, dışarıda olmanın, yaşarken pek ayırımına varmadığım sıradan özgürlüğün tadını çıkardım. Ama bir hafta sonra bir akşamüzeri her şey birden çok saçma geldi bana. Abimin odasıdaydım. Onun fotoğraf albümüne bakıyordum. Çocukluğundan beri çektiirdiği tüm resimlerde gülümsüyordu. Selimiye'de savcıya götürülürken karşılaştığımızda gözlerini kaçırarak, başını öne eğişi geldi aklıma. Ben, ondan daha çok utanmıştım.

Yaklaşık on yılını vermişti bu işe. Konservatuvarda Keman Bölümü öğrencisiyken, 'işçi sınıfı' için okulunu bırakmış, Sefaköy'de bir sendikanın örgütlenme bürosuna girmişti. Şimdi ise arkadaşları ona iyi gözle bakmayacaklardı. Şu yaşam ne kadar acımasız, ne kadar anlamsızdı. O günden sonra içimde bir şeyler fena halde yıkıldı" demişti Sinan.

Onu hiç bu kadar kederli görmemiştim. Çalışmaları aksatmasına, tüm disiplinsizliğine karşın onunla hâlâ görüşüyor olmamın nedeni belki de bu ezik içtenliğiydi.

Üst geçitten inip, Çarşamba'ya açılan ara sokaklardan birine girmiştik. Hemen önümüzde siyah çarşafli bir kadın ve yanında iki kız çocuğu yürüyordu. Onları geçip, kanalizasyon inşaatı nedeniyle tam ortadan kazılmış başka bir sokağa girdiğimizde Sinan anlatmaya başladı:

"Geçen cuma günü babama telefon etmişim. Beni Ömer'in aradığını söyledi. Konuşmak istediği çok önemli bir konu varmış. Beni nerede bulabileceğini sormuş. Babam da, aylardır beni görmediğini, nerede olduğumu da bilmediğini söylemiş. Ömer o kadar heyecanlıymış ki, babam da tedirgin olmuş, telefonda sesi hâlâ titriyordu. 'Aman oğlum dikkat et! Yine seni arıyorlar galiba' diye defalarca uyardı beni. Ama bir kez kuşku düşmüştü içime. Acaba Ömer neden ısrarla beni arıyordu. O gün akşama kadar hep bunu düşündüm. Hava

kararırken kararımı vermişim. Ömer'in evine gidecektim."

"Bunun yanlış olduğunu biliyordun değil mi?" diye sordum.

"Evet, biliyordum. Ama nasıl olsa beni görevden almıştınız. Sitem olsun diye söylemiyorum. Bunu anımsatmamın nedeni, o eve gittiğimde kendimden başka kimseye zarar veremeyeceğimi anlatmak. Örgütün bana bağlı olan birimlerini çözmüşlerdi. Üzerimde fazla duracaklarını sanmıyordum. Benimle bağlı olan bir tek sen vardın. Senin hakkında da onlara ne söyleyebilirdim ki? Adını bile bilmiyorum.

Ömer Fındıkzade'de bir öğrenci evinde kalıyordu. Tutuklamalardan önceki son toplantıyı da bu evde

yapmıştık. Ev çıkmaz bir sokağın içinde, eski bir apartmanın bodrum katındaydı. Sokağın girişine

geldiğimde, evin sarı perdelerinden süzülen ışığı gördüm. Şanslıydım. Buraya kadar gelip evde kimseyi bulamamak da vardı. Sokağa girdim, evin penceresine yaklaştım. Ayakkabılarımı bağlar gibi yaparak bir süre içeriyi dinledim. Çatal kaşık sesleriyle karışık gülüşmeler çalındı kulağıma. Bu teklifsiz kahkahalar son kararsızlığımı da ortadan kaldırdı. Apartmandan içeri daldım. Girişteki lamba yanmıyordu. El yordamıyla, küf kokan merdivenlerden inmeye başladım. Şu işe bak! Bodrum katının lambaları da yanmıyordu. O

karanlıkta zili de bulamamışım. Kapıya rasgele vurdum. Hiç tanımadığım sakallı, uzun boylu bir genç açtı kapıyı. Ömer'i sordum. Ben kapıda beklerken, o içeriye seslendi. Az sonra kapıda Ömer göründü. Karanlıkta kaldığım için yüzümü seçemiyordu.

'Buyurun beni mi aradınız?' diye sordu.

'Geçmiş olsun Ömer' dedim ve ışığa doğru yaklaştım.

'Aaa!.. Merhaba' dedi.

Sarılıp öpüştük.

'İçeri gelsene.'

'Fazla zamanım yok, dışarıda konuşsak.'

Biraz duraksadı.

'Olur' dedi. 'Hemen geliyorum.'

Paltosunu giydi, çıktık.

Bir an önce bu evden uzaklaşmak istiyordum. Adımlarımı hızlandırdım. Ömer de bana uydu. Evlerden yansıyan ışıklarla loş bir aydınlığa bürünen dar sokakta ilerlemeye başladık.

'İyi ki geldin' dedi Ömer. 'İçeriden çıktığımdan beri seni arıyorum.'

'Hayrola kötü bir şey mi var?'

'Evet, oldukça pis bir durum.'

'Anlatsana.'

'Ufuk polis' dedi birdenbire.

Bir süre ne söyleyeceğimi bilemedim. Yan karanlıkta pek de iyi seçemediğim yüzüne baktım şaşkınlıkla.

'İbrahim 1. Şube'de görmüş. Sorguya götürülürken karşılaşmışlar. Hatta konuşmuşlar bile.'

Aklıma ilk gelen şeyi sordum:

'Gözleri bağlı değil miymiş İbrahim'in?'

'Bağlıymış. Ama sesinden tanımış. Ayrıca göz bağının, burun kanatlarının yanında açıkta kalan kenarlarından, Ufuk'un pantolonunu ve ayakkabılarını da görebiliyormuş. Onun kesinlikle Ufuk olduğunu söyledi. İnsan her gün okulda karşılaştığı arkadaşını tanımaz mı?'

'Peki, karşılaştıklarında ne konuşmuşlar?'

'İbrahim, tüm arkadaşlar gibi Ufuk'un da gözaltına alınmasından kendini sorumlu tuttuğu için, özür dilemiş.

Ufuk da 'Olur böyle şeyler, sen canını sıkma' diyerek onu rahatlatmaya çalışmış. Ufuk'un soğukkanlılığı daha o anda dikkatini çekmiş, ama İbrahim bunu onun yiğitliğine vermiş. Hatta Ufuk'un çözülmeyişi düşünerek sevinmiş. Fakat sorgular tamamlanıp, 1. Şube'nin üst katında gazetecilere gösterilmek için çıkarıldıklarında Ufuk'u göremeyince çok şaşırmış. Önce konuşmadığı için öldürdüler zannedip endişelenmiş. Sonra onu hiç kimsenin görmediğini duyunca, acaba hayal mi

gördüm diye, kendinden kuşkulanmaya başlamış. İşin tuhafı o gün yüzleştirildiği herkesi çok iyi anımsıyormuş. Ayrıca sorgu sırasında, örgütte adı geçen tüm

arkadaşların üzerinde en ince ayrıntılara kadar ısrarla durdukları halde, Ufuk'u önemsemez görünmelerinin açıklanabilir bir nedeni de yokmuş. Tüm bu olaylar birleşince Ufuk'un polisin hesabına çalıştığını anlamış.

Günlerce dışarıya, sana nasıl haber iletebileceğim düşünmüş, ama bir yolunu bulamamış. Bir yandan da Ufuk'u içerde gören tek tanık olduğu için öldürüleceğinden korkuyormuş. Gerçekten de İbrahim o günlerde oldukça garip davranışlarda bulunuyordu. Dalıp dalıp gidiyor, ansızın ranzadan fırlayıp yürümeye başlıyor, bazen de koğuştaki yüksek sesle kendi kendine konuşuyordu. Kaç kez derdini öğrenmeye kalktıysak da

kimseye bir şey söylemedi. Ta ki son mahkemede bizim tahliyeler kesinleşinceye kadar. Mahkeme dönüşü, arkadan kapaklı metal bir dikkörtgeni andıran tutuklu aracında yan yana düştük. Eğilip kulağıma 'Sana çok önemli bir şey söyleyeceğim, çıkınca mutlaka Sinan'ı bul ve anlatacaklarımı ona ilet. Sakın başka kimseye bir şey söyleme' dedi ve bana bunları anlattı. Önce İbrahim'in söylediklerine inanmadım, abarttığını düşündüm.

Sonra içerde bana Ufuk'u hiç sormadıklarını anımsadım. Oysa okulda en sıkı fıkı olduğum insan Ufuk'tu.

Hemen hemen tüm yaşamöykümüzü öğrenen polisin bunu bilmemesi olanaksızdı. Kafam karışmaya başlamıştı. Evet, İbrahim de pek çoğumuz gibi işkenceye dayanamamış, çözülmüştü. Ama onun

dürüstlüğünden şüphe etmem için bir neden yoktu. İbrahim'i üç yıldır tanıyordum. Bugüne kadar yerli yersiz hiç kimse hakkında konuşmamıştı. Öyle hassas bir çocuktaki, eğer haksız yere birini suçlasa vicdan azabından gözüne günlerce uyku girmezdi. Böyle bir insan durup dururken Ufuk'u neden suçlasındı. Üstelik içimizde en çok da Ufuk'u o severdi. Öte yandan Ufuk'un hepimizi hayran bırakan ve bir parça da

kıskandıran kusursuzluğu, hep dikkatimi çekmişti. Bir insan nasıl hem bu kadar iyi, bu kadar becerikli, hem de böyle cesur olabilirdi. Kimi zaman davranışlarında gizlemeye çalıştığı bir yapaylığın izlerini yakalardım.

İbrahim haklı olabilirdi. Benden istediklerini yerine getireceğimi söyledim ona. İbrahim anlattıklarını bir de yazılı olarak iletmemi istedi ve bana bir mektup yazdı.

Ömer ceketinin iç cebinden çıkardığı bir zarfı bana uzattı."

"Aaa! Bu sokak çıkmazmış" diye Sinan'ı uyardığımda, kirli sarı bir duvar karşımızda dikilmiş duruyordu.

Sinan uzun bir düşten uyanıyor gibi:

"Ne ne..." diye kekeleyerek sordu.

"Yanlışlıkla çıkmaz sokağa girmişiz, geri dönelim" dedim.

Dönüp sokağın girişine doğru ilerlerken, yandaki evin penceresinden küçük bir kız çocuğunun bize baktığını gördüm. Az önce yürüdüğümüz sokağa yeniden çıktığımızda Sinan, kurulmuş gibi kaldığı yerden anlatmasını sürdürdü:

"Ömer zarfı uzatırken, 'Bu İbrahim'in annesine yazdığı bir mektup gibi düzenlenmiş, sana ait olanlar, satırların arasına limonla yazılı. Okumak için kâğıdı ütülemen gerekecek' dedi.

Mektubu alırken, sordum:

'Peki, sence Ufuk polis olabilir mi?'

Pek tereddüt etmedi Ömer. Daha önce bu konu üzerine düşündüğü belliydi.

'Yaşamda olmayacak şey yoktur' dedi. 'Ben İbrahim'e inanıyorum.'

Ömer'in söylediklerine ben de katılıyordum. Ayrıca, Ufuk'un kimi davranışları benim de dikkatimi çekmişti.

Biliyorsun, operasyon sırasında Ufuk'la ben görüşüyordum. Çok iyi anımsıyorum, tutuklamaların başladığı, bu nedenle hepimizin tetikte olması gereken o günlerden birinde randevusuna gelmemişti. Tam üç gün

sonra görüşebilmiştik. Üç gün de, bir insanı ajanlığa ikna edebilmek için yeterli bir süre. Belki de Ufuk başından beri onların hesabına çalışıyordu da, operasyonlar sırasında kazara tutuklanmış, bir şanssızlık sonucu İbrahim'le karşılaşmışlardı. Daha sonra polisteki yetkililer Ufuk'un durumunu anlayınca onu serbest bırakmışlardı. Sonra İbrahim neden yalan söylesindi?

'Bu durumu ikinizden başka kimse biliyor mu?' diye sordum Ömer'e.

'Hayır, kimse bilmiyor' dedi.

'Sakin başka kimseye söyleme' diye uyardım onu.

Gece ilerliyordu. Sokaklarda daha fazla gezinmek tehlikeliydi. Işıklı bir caddeye çıktığımızda ayrıldık Ömer'le.

Kaldığım eve geldiğimde ilk işim, mektubu okumak oldu. Kâğıdı ütüledikçe lacivert renkli satırların arasından titrek, açık kahverengi yazılar belirmeye başladı. Mektup Ömer'in anlattıklarını yineliyordu; bir an kuşkulandım. Ya bu İbrahim'in yazısı değilse? İbrahim'in geçen yıldan kalan ders notları vardı bende.

Mektuptaki yazılan, ders notlarıyla kıyasladım, aynıydı. Üstelik imza yerine kod adını kullanmıştı. Biliyorsun polise epeyce bilgi vermesine karşın, kod adını hep gizlemiş İbrahim."

Bu sakın, dar sokaklara girdiğimizden beri Sinan'ın anlattıklarını dinliyordum. Bir ara Ufuk'un polis

olabileceği aklıma yatar gibi oldu. Fakat Sinan'ın konuşması sürdükçe bu saptamanın ne kadar yersiz olduğunu anladım. Sözü geçen arkadaşların yüzünü bir kez bile görmemiştim. Ama onlar hakkında epeyce ayrıntılı bilgilere sahiptim. Sinan'dan sürekli sözlü ve yazılı raporlar alıyordum. Her görüşmemizin ana gündem maddelerinden birisi de onlardı. Kişilik özellikleri, aileleriyle ilişkileri, arkadaşlıkları, aşkları üzerine hep konuşurduk. Bazen "Özel yaşamlarına fazla mı müdahale ediyoruz" diye düşündüğüm de olurdu. Ama itiraf etmeliyim ki onlar hakkında karar vermek babaca bir haz verirdi bana. Fakültedeki grubumuzun sorumlusu İbrahim'di; Ufuk ve Ömer ona bağlı olarak çalışıyorlardı. İbrahim tutuklanmasa bu yıl mezun olacaktı. Onun yerine Ufuk'u sorumlu yapmayı düşünüyorduk. Okuldaki en olumlu arkadaşımızdı Ufuk.

Hatta İbrahim'den bile iyi sayılabilirdi. Böyle bir insan polis olabilir miydi? Sinan'ın konuşmaları boyunca hep bunu düşündüm. Eğer Ufuk polisse çok uzun erimli amaçlar için aramıza sızmış olmalıydı. Çünkü plan son derece profesyonelceydi. Ama bu durumda, İbrahim'i ortadan kaldırmaları gerekmez miydi? Ya da

Ufuk'u da onlarla birlikte tutuklayıp, üstelik işkencede konuşmadı diye kahraman gibi göstermeleri daha doğru olmaz mıydı? Bu da uzun erimli sızma amacına uygun düşerdi. Eğer Ufuk'u ajan olarak düşünürsek, polisin son derece aptalca davrandığını kabul etmemiz gerekirdi ki, yaşanan deneyler bu düşüncenin doğru olmadığını defalarca kanıtlamıştı. Hem onlar bu aptallığı yapsalar bile, İbrahim tarafından teşhis edilen Ufuk yeniden aramıza dönmeye nasıl cesaret edebilirdi? Şu anda bile örgütün bulunduğu bir evde kalıyordu.

Bir başka olasılık ise, polisin kısa sürede büyük bir operasyona girişmesiydi. O halde neden dört aydır beklesinlerdi? Bu, İbrahim'in bilgileri bize ulaştırmasına göz yummaktan başka anlama gelmezdi. Öte yandan bu suçlamayı yapan insanlara yönelik soru işaretleri, Ufuk'unkilerden daha fazlaydı. Sinan güvenilir bir kadro olmasına karşın, çalışma isteğini yitirmiş, sürekli hatalar yapan birisiydi. Ömer ise sık sık sorunlar çıkaran, sorguda da bildiği her şeyi anlatmış bir insandı, İbrahim'e gelince operasyonun başlamasına neden olmuş, içeride de oldukça kötü bir sınav vermişti. İbrahim'in iyi niyetli olduğunu kabul etsek bile duygu ve düşünce sisteminin yoğun baskı altında olduğu bir sırada, üstelik yalnızca işittiği sese dayanarak bir arkadaşımızı ajan diye suçlaması hiç de mantıklı değildi. Evet, yaşamda, hele bu tür bir yaşamda her şeyle karşılaşılabilirdi. Ama bu çok küçük bir olasılıktı. Ve ben küçük olasılıklar üzerine hesap yapmamayı çoktan öğrenmiştim.

Beni tek üzen şey, Sinan'ın haliydi. Onda hep var olan yenilgi psikolojisi şimdi daha da derinleşmişti. Sanki bir paranoya nöbetini yaşıyordu. Eminim birkaç gecedir doğru dürüst uyku bile uyumamıştı. Artık her şeyi yitirdiğimizi, her an polislerin gelip bizi tutuklayacaklarını düşünüyordu.

"Anlattıkların Ufuk'un polis olduğunu kanıtlamıyor" dedim. "Bu bilgilere dayanarak Ufuk'u polis diye suçlamak, haksızlık olmaz mı?"

Yürümeyi bırakıp bana döndü. Yüzünde şaşkınlıktan çok öfke vardı:

"Yanılıyorsun. Ufuk'u biz İbrahim kadar tanımıyoruz, İbrahim'e inanmamız gerek" dedi.

"Kimseye inanmamız gerekmiyor. Biz verileri değerlendirip, ona göre davranmalıyız" dedim ve koluna girdim.

Yeniden yürümeye başladık. Yere bakıyordu, sanki nemli kaldırımlarda beni ikna edebilecek yeni kanıtlar arıyor gibiydi.

"Ufuk'un bu kadar mükemmel olması seni hiç düşündürmüyor mu?" diye sordu.

"Bizim aramızda da aptal insanlar olduğu gibi mükemmel insanlar da olabilir" diye yanıtladım.

Öyle bir niyetim olmadığı halde ona hakaret ettiğimi sandı. Omuzları küçüldü, yüzü biraz daha gölgelendi.

Bir süre hiç konuşmadan yürüdük.

"Ben üzerime düşeni yaptım" dedi. "Bundan sonrası size ait."

Yenilgiyi kabullenmişti, sesinde yaklaşmakta olan felaketi bilip de önleyememenin çaresizliği vardı.

"Arkadaşlarımıza güvenmeliyiz. En ufak bir kuşkuda insanları defterimizden silersek saflarımız bomboş

kalmaz mı?"

"Abim de buna benzer cümleleri çok sık kullanırdı. O çok güvendiği arkadaşlarından birinin verdiği ifade yüzünden, şimdi Çanakkale Cezaevi'nde dört yılı nasıl geçireceğini düşünüyor."

"Ama bizim arkadaşlarımızdan başka kimsemiz yok. Onlara güvenmek zorundayız."

"Pek sanmıyorum, ama umarım haklı çıkarsın" dedi. Galiba bana acıyordu.

Draman'ı geçip Balat'a inmiştik. Bu semtin kıyıya paralel geniş caddesinin ortalarında yer alan ve kapısındaki tabelada "Tanrıverdi Lokantası" yazan küçük aşevinden nefis kokular geliyordu. Bu kokular açlığını ve unuttuğum soğuğu hissettirdi bana.

"Aç mısın? Gel sana bir yemek ısmarlayayım" dedim.

Başımızda bu kadar bela varken, nasıl yemeyi düşünebiliyorsun?" diyen gözlerle süzdü beni.

"Sağ ol, karnım tok!" dedi. "Ben bu akşam İzmir'e gideceğim. Orada çocukluk arkadaşım var. Bir süre onda kalmayı düşünüyorum."

"Artık örgütten izin istemek de mi kalktı?" dedim gülümseyerek.

"İşte istiyorum ya."

Belki böylesi daha iyiydi. İstanbul'dan uzakta hem daha güvencede olur, hem de bu gerginlikten daha çabuk kurtulurdu.

"Peki, olur" dedim. "Ama bol bol kitap okuyacak ve kafandan bu tür düşünceleri atacaksın. Tamam

mi?"

"Anlamıyorsun" dedi ve başını iki yana salladı. "Umarım haklı çıkarsın."

İki ay sonrasına bir randevu saptadık. İzmir'deki arkadaşının telefonunu, tedirgin olmasın diye istemedim.

"Kendine dikkat et" dedim.

"Sağ ol, sen de kendine iyi bak" dedi. Sarılıp öpüştük. O Haliç'e doğru indi. Ben yeniden Draman'a doğru yürümeye koyuldum. Yemek için biraz daha sabretmem gerekecekti. Bu sessiz, yoksul sokaklar peşimde

birileri varsa takipten kurtulmak için en uygun yerlerdi. Adımlarımı hızlandırdım.

Kapıda çaresiz bir yüzle Emine karşıladı beni:

"Utku çok hasta."

Kaygıyla sordum.

"Nesi var?.."

"Sürekli kusuyor, tüm vücudu ateşler içinde."

"İlaç vermedin mi?"

"Birkaç tane çocuk aspirini verdim. Hiç yaran olmadı."

Hızla içeri geçtim. Oğlum küçük yatağında, mavi yorganının altında kaybolmuş gibiydi. Yüzü dikkat çekecek kadar solgundu. Elimin tersiyle dokundum; alnı, yanakları cayır cayır yanıyordu.

"Islak bir bez getir" dedim karıma. Hemen getirdi. Bezi alnında, yanaklarında gezdirdim. Oğlum gözlerini açmadan inlemeye başladı. Uzanıp pencereyi birazcık araladım.

"Yemek yedi mi?"

"Zoraki bir şeyler yedi, ama yediklerini hemen çıkardı. Sebze çorbası yaptım, içirmek için uyanmasını bekliyordum."

"Hemen şimdi içirelim."

Utku'yu usulca sarsarak uyandırmaya çalıştım:

"Utku, Utku..."

Gözkapaklarını araladı, çakmak çakmak olmuş kara gözleriyle baktı. Gülümsemek istedi, ama gözleri tekrar yumuldu.

Onu uyandırmayı beceremedim. Sonunda uyurken biraz çorba iirmeyi başardık. Ne yazık ki sevincimiz

uzun sürmedi, ne yediyse hepsini çıkardı. Bu defa meyve suyu vermeyi denedik, sonuç yine aynı oldu.

Bitkinlikten kendimizi kaybedip yatağı yığılıncaya kadar ateşini düşürmeye uğraştık. Gecenin sonuna doğru ateş i düşürdük galiba. "Galiba" diyorum, çünkü yatağı ne zaman girdiğimi, ne zaman uyuduğumu bile anımsayamıyorum. Sadece uyku arasında birkaç kez Emine'nin yataktan kalktığını duyar gibi oldum.

Geceleyin garip bir düş gördüm. Sinan'la birlikte üzeri kapalı, geniş bir bedestende yürüyorduk. Bedestenin iki kenarı boyunca kalın taşlardan yapılmış duvarlar uzanıyordu. Duvarların içine oyulmuş izlenimi veren dükkanların tümünün kepenkleri kapalıydı. Bu ince uzun bedesten her elli metrede bir, yerden iki metre yükseklikte duvara monte edilmiş demir dirseklerin üzerindeki isli kandiller tarafından aydınlatılıyordu.

Sinan dudaklarında şeytanî bir gülümsemeyle:

"Ufuk'u çok eskilerden tanırım" diyordu. "1887 yılında Lenin'in ağabeyi Aleksandr Ulyanov ve dört arkadaşıyla birlikte, ar III. Aleksandr'a düzenlenmesi tasarlanan suikasta katılacaklar arasında o da vardı.

Çarlık polisini atlattı ve asılarak ölmekten kurtuldu. Asıl adı Sergey'dir. Annesi, kız kardeşleri ve sevgilileri onu Seryoşa diye çağırırlardı. İç savaştan sonra eka'da görev aldı. Şimdi de sizin aranızda alışıyor."

Kekeleyerek soruyordum:

"Peki, sen kimsin?"

"Ben Yüzbaşı Yıldıray, beş yıldır şerefimle gizli serviste çalışıyorum. Ve şimdi de seni tutukluyorum."

Kaçmaya alışıyordum. Ama önden ve arkadan onar kişilik gruplar halinde sakallı, uzun siyah pardösülü insanlar, beni yakalamak için hızla üzerime doğru geliyordu. Çaresizlik içinde kıvranırken ansızın sağ

yanımdaki duvar açılıveriyor, karşımda dar bir dehliz belirliyordu. Hiç düşünmeden bu dehlize

dalıveriyordum. Uzakta, sislerin gizleyemediğı bir ışık sevinçle göz kırptıyordu bana. Işığı yaklaştığımda bir insan silueti belirliyordu; Ufuk'tu bu. Oysa Ufuk'u daha önce hiç görmemiştim.

"Buraya gel" diye beni yanına çağırıyordu.

Hızla ona doğru koşuyordum. Peşimdekiler de benimle beraber koşuyordu. Tam ona yaklaştığım anda Ufuk elini cebine sokuyor, bir el bombası çıkararak üzerime fırlatıyordu. Olduğum yerde donup kalıyordum. El bombası havada uzun bir kavis çizerek uçuyor, uçuyor ve avucuma düşüyordu.

Avucumdaki bu ölüm aletini uzaklara fırlatmak isterken bir de bakıyordum ki, bu bir elmaymış. Bu arada peşimde rahip kılıklı herifler de yetişiyor, çevremi sararak:

"Aptal... Aptal... Aptal..." diye elleriyle tempo tutuyorlardı.

Uyandığımda ter içinde kalmıştım. Bir süre yatakta hiç kıınıldamadan, gözlerim tavana dikili, gördüğüm düşü yorumlamaya çalıştım. Sonra Utku aklıma geldi. Yatakta doğruldum. Oğlumuz, yatağımızın hemen

yanındaki küçük karyolada uyuyordu. Sırtı dönük olduğu için onu iyi göremiyordum. Yataktan kalktım.

Dışarıda güneş epeyce yükselmiş olmalıydı. Perdelerimizin çekili olmasına karşın odamız iyice

aydınlanmıştı. Utku derin uykundaydı. Önce dudaklarımla, sonra elimle alınına ve yanaklarına dokundum; ateşi düşmüştü. İnanamadım, tekrar dokundum. Evet, ateşi düşmüştü. Hafifçe çatılmış kaşları dışında yüzünde hasta olduğunu gösteren hiçbir belirti yoktu. Sevinçle karıma baktım. Göğsü düzenli aralıklarla inip kalkıyor, burun kapakları hafifçe aralanarak sessizce uyuyordu. Ne kadar da güzel görünüyor. Düz, kumral saçları pembe yastığın üzerine yumuşacık dağılıvermiş. İçimde saçlarını okşamak arzusu uyanıyor. En çok saçlarını, bir de kalın dudaklarını severdim. Evlenmeden önce, Ataköy'deki o küçük koruda ya da kuytu deniz kenarlarında saatlerce öpüşürdük. Yalnızca kendimiz için değil, tüm insanlar için güzel günler düşlerdik. O yıllarda mitinglerde, boykotlarda, sokak çatışmalarında omuz omuzaydık. Her gün ölümle burun buruna yaşamak, belki de sevgimizi ayakta tutan bir gençlik aşısıydı. Sonra darbe geldi. Örgüt en kısa sürede evlenmemizi istedi bizden. Evlenmek için biraz erken değil miydi? Henüz okullarımızı bile

bitirmemiştik. Ama örgütün illegal konutlara gereksinimi varmış. Altı ay içinde evlendik. Başlarda her şey yolundaydı. Artık gece gündüz birlikteydik. Tüm korkulara inat çılgınca sevişip deliksiz uykulara dalıyorduk.

İkimiz de örgütsel çalışmaları sürdürüyor, vakit kalınca da okula gidiyorduk. Para yönünden pek sıkıntımız yoktu. Samanlık seyran olduğundan değil, okul bitinceye kadar ailelerimiz yardım edeceğinden.

Bir gün Emine, hamile olduğunu söyledi. Kendimizi dünyayı kurtarma işine öylesine vermiştik ki, doğum kontrol yöntemlerini öğrenmeye pek vaktimiz kalmamıştı. Baba olmak... Bu hiç düşünmediğim bir konuydu.

Daha benim çocukluktan kurtulmamın üzerinden şunun şurasında kaç yıl geçmişti ki? Yine de Emine hamile olduğunu söylediğinde, gurura, sevince benzer bir şeyler duymuştum. Emine'yle oturup uzun uzun tartıştık.

Ben, çocuğu aldırmanın gerektiğini savundum. Emine korkuyordu. Durumu örgüte açtık. O günkü sorumlu arkadaş gülümseyerek dinledi beni. Çocuğu aldırmamamızı, çocuklu bir ailenin daha az dikkat çekeceğini söyledi. Böylece Emine aktif örgütsel görevlerden çekilerek, doğum hazırlıklarına girişti. Artık okula gidiyor, arta kalan zamanlarda ev işleriyle uğraşıyordu. Utku'nun doğumundan

sonra evdeki işler daha da arttı.

"Giderek annesine benzediğini" söylüyordu. Bu duruma defalarca itiraz etti. Ama güvenliğimiz için ona görev vermeme kararı hâlâ geçerliydi. Sığındığımız bu dört duvarın, aslında diktatörlüğe karşı bir barikat olduğunu, burayı korumanın da kavgamıza büyük bir katkı yapmak anlamına geldiğini anlatıyordum ona.

Söylediklerime inanıyor muydu, bilmiyorum ama, sonunda direnişin onurunu yalnızca benimle paylaşmaya razı oldu. Artık kimi yazılı materyallerin çoğaltılması ve benim anlattığım başarılı eylemlerin coşkusuyla yetiniyordu. Ona daha fazla yardım etmek isterdim, ama koşullar...

Uyandırmamaya özen göstererek Emine'nin alınına bir öpücük kondurdum ve odadan dışarıya çıktım.

Banyoya girdim. Yıkandım. Lavabonun aynasında bir günlük sakalın hafifçe gölgelediği yüzümü seyrettim.

Sonra mutfığa geçtim, çayı ocağa koydum. İçerdeki hava ağır geldi. Mutfağın kapısını açıp balkona çıktım.

Biraz nemli ama tertemiz bir sabah karşıladı beni. Sokaktan bir otomobil gürültüsü geldi. Aşağıya baktım; bu, geceleri taksicilik yapan alt kattaki İhsan Abi'ydi. Eve dönüyor olmalıydı. İşlerine gitmekte olan birkaç kişi caddeye doğru hızla yürüyüp geçtiler. Az ilerde, suları hep kesik olan çeşmenin önünden uzun boylu bir adam tam tersi yöne doğru ağır ağır ilerliyordu. Adamın sırtında kül rengi bir mont vardı. Orta yaşın biraz üzerindeydi. Saçları tepeye doğru hafifçe açılmıştı. Bir an adamla göz göze geldik. Bakışlarını kaçırıp adımlarını hızlandırdı. Sokaktan çıkıncaya kadar onu izledim. Sokağın sonuna geldiğinde, başını çevirip arkasına baktı ve hızla köşeyi döndü. Bu adam bizim mahalleden değildi. Onu önce hiç görmemiştim. Göz göze gelince neden adımlarını hızlandırdı ki? Gülümseyerek başımı salladım, "Sen de Sinan gibi olur olmaz şeylerden kuşkulananmaya başladın" dedim kendi kendime. Mutfığa döndüğümde çaydanlık tatlı tatlı fokurduyordu. Çayı demledim. Evde ekmek yoktu. Yatak odasına geçtim. Karım ve Utku hâlâ uyuyorlardı.

Onları kahvaltıyı hazırladıktan sonra uyandırmayı düşünüyordum. Ses çıkarmadan giyindim. Ve bakkalın yolunu tuttum. Bakkal Şevki Amca'nın dükkânı bizim evin çaprazındaydı. Aslen Arnavut'tu Şevki Amca.

Arkadaşları ona Çolak Şevki derlerdi. Önceleri büyük bir gemide ahçılık yapıyormuş. Bir gemi kazasında sağ

kolu on iki yerinden kırılınca kolunu iyi kullanamaz hale gelmiş. Çolak lakabı o fırtınalı günün yadigârıydı Şevki Amca'ya. Gemiden zorunlu emekli olunca aldığı tazminatla bu dükkânı açmış. Karısı Makbule Hanım ve yaşlı kedisi Üftade'yle dükkânın hemen arkasındaki küçük, bahçeli evinde yaşırdı. Hoşsohbet bir adamdı.

Müşterilere kızdığı anlarda bile yeşili bol iri ela gözlerindeki sevimli yumuşaklık kaybolmaz, "Ah! Ah! Ben bakkal olacak adam değildim ya, Allah o kaptan olacak herifin gözünü kör etsin. Bizi boş yere çürüğe çıkardı"

derdi. Hemen hemen her akşam içerdi. "Eskiden beri içkiyle arası iyidir Şevki Bey'in ama kolu bu hale geldikten sonra daha da artırdı" derdi, karısı Makbule Hanım. Peşin alışveriş yaptığımızdan olacak bana çok iyi davranırdı. Ama biz, insanlarla fazla içlidişli olmayı tercih etmediğimiz için dostluğumuz pek

gelişmemiştir. Dükkândan içeri girdiğimde Şevki Amca fırından yeni gelmiş ekmekleri kocaman bir sandığa yerleştiriyordu. Renk renk kutuların yer aldığı üç katlı rafın üzerinde Arap harfleriyle yazılmış bir

"Bismillahirrahmanirrahim" yazısı yer alıyordu. Şevki Amca çok içerdi, küfürbazdı ama, bin bir güçlkle dolu bu dünyada onun da sırtını dayayabileceği manevî bir güce gereksinimi vardı.

Beni görünce:

"Merhaba, tam zamanında geldin" dedi gülümseyerek. "Ekmekler, sıcacık."

Selamına karşılık vererek, elinin altındaki ekmeklerden bir tanesini seçtim. Tezgâhın üzerinde yan yana sıralanmış gazetelerin arasından bir tane Milliyet aldım. Uzattığım parayı alırken:

"Size bir şey danışmak istiyorum" dedi. "Bizim evin yanındaki komşu, 'Bahçede benim de payım var' diyor.

Gitmiş avukat tutmuş, geçen gün adam elinde bir tapuyla gelip 'Bu bahçenin on metrekaresi bizim' demez mi? Adamla nerdeyse gırtlak gırtlığa gelecektik. Bu yaştan sonra beni katil edecekler. Siz avukatsınız, şu işin eğrisini doğrusunu bana bir anlatır mısınız?"

"Tabî" dedim kendimden emin bir tavırla. "Siz tapuyu getirin, ben bir bakayım. Ama daha iyisi bu konuda uzmanlaşmış avukat arkadaşlar var, onlara bir gösterelim. Daha iyi bir sonuç alırsınız" dedim.

Hukuk Fakültesi dördüncü sınıftan ayrıldıktan sonra, oturduğumuz semtlerde mesleğimin avukat olduğunu söylemeye başlamıştım. Böylece benden kuşku duymalarını daha baştan engelliyor, hem de serbest

çalıştığımı söylediğim için günün her saatinde eve rahatça girip çıkabiliyordum. Haftanın kimi günleri görüşmeler yapıp, diğer günler evde oturarak çalışma programları çıkaran bir insan için bunun ne büyük kolaylık olduğunu bilemezsiniz... Arada bir Şevki Amca gibi başıma iş çıkaranlar da olmuyor değildi. Ama gerçekten de avukat arkadaşım çoktu. Bu gibi durumlarda onların yardımıyla işin üstesinden geliyordum. Bu ücretsiz yardımlar mahallede konumumu epeyce sağlamlaştırmıştı.

Kapıyı açıp eve girdiğimde karımı uyanmış buldum.

"Ateşi düşmüş" dedi sevinçle.

"Uyandı mı?" diye sordum.

"Hayır" dedi sesini kısarak. Elimden ekmeği alıp, mutfığa yöneldi. Ben de Utku'nun yanına gittim. Hâlâ mışıl mışıl uyuyordu. Ama bir şeyler de yemeliydi. Uyanmasına yardımcı olur diye, odanın

geniş

pencerelerini örten bej renkli perdeyi çektim. Işık usulca süzüldü içeri. Gözüm sokaktan geçmekte olan bir adama takıldı. Bu az önceki adam değil miydi? Tül perdeyi aralayarak dikkatle aşağıya baktım. Galiba bu oydu. Belki de adam bir üst sokakta oturuyordu da, aşağıdaki caddeye alışveriş yapmak için inmişti. Elbette bu da olabilirdi. Ama adamın o ağır ağır yürüyüşüne, beni görünce gözlerini kaçırmasına ne demeli?

Gözlerimle onu izlemeye devam ettim. Pencerenin görüş açısının dışına düşünce de balkona çıkıp oradan izledim. Adam az önce olduğu gibi, sokağın sonuna geldi ve dönüp yine arkasına baktı. Hatta biraz

duraksadı, sonra köşeyi dönerek kayboldu. Bu kadarı da rastlantı olabilir miydi? Sinan'a inanmamakla hata mı yapmıştım? Akşamki rüyayı anımsadım. Yok canım, boş yere evhamlanıyordum. Belki de sabah

gördüğüm adamla bu aynı kişi bile değillerdi. Adamı uyuklu gözlerle bir an için görmüştüm. Onun giydiğine benzer giysiler giymiş başka biri olamaz mıydı? Tüm bu soruları sormama rağmen içimde hızla büyüyen bir kuşkuyla gözlerimi yola diktim. Eğer beni izliyorsa bu sokaktan yine geçmesi gerekecekti.

"Pencerenin önünde ne yapıyorsun öyle?"

Emine odanın kapısında bana bakıyordu.

"Evin önünden geçen bir adam dikkatimi çekti de. Ona benzer birisini sanki az önce de görmüştüm. Büyük olasılıkla yanılıyorum. Ama emin olmak istiyorum."

"Yine tutuklananlar mı var?"

"Yok canım, nereden çıkarıyorsun. Tutuklanan falan yok. Hadi sen sofrayı hazırla, ben de hemen geliyorum."

Yeniden sokağı gözetlemeye başladım.

"Ah benim güzel oğlum uyanmış" dediğini duydum. Onlara baktığımda Emine, yatakta somurtuk bir suratla oturan Utku'ya güzel sözler söyleyerek hırkasını giydiriyordu. Oğluma ancak gülümsemekle yetindim. Aklım sokaktaki adamdaydı.

"Ben sofrayı hazırlarken Utku senin kucağında dursun" diyerek oğlanı bana verdi Emine. Onunla uğraşacak halde değildim, ama yine de aldım kucağıma. Yanağına soğuk bir öpücük kondururken, oğlum boş gözlerle yüzüme bakıyordu. Yeniden sokağı gözetlemeye başladım. Gelip geçenlerin sayısı iyice azalmıştı. Birkaç çocuk şevki Amca'nın dükkânına gidip, minicik kucaklarında ekmeklerle geri döndüler. Oyun saatleri henüz gelmemişti, İhsan Abi'nin gündüzcü şoförü taksiyi alıp gitti. Makbule Hanım, bir tepsi içinde şevki Amca'nın kahvaltısını götürdü. Karşımızdaki apartmanın dördüncü katındaki, ismini henüz öğrenemediğim yaşlı

amca, her sabah yaptığı gibi ekmek sepetini aşağıya saldı. Tedirginliğim giderek dağılıyordu. Adam bir daha geçmemişti işte. Utku'nun burnunu sıktım neşeyle. Sıkıntıyla geriye doğru attı başını. Mızıklanmaya başladı.

"Peki peki..." diyerek biraz hoplattım, sustu. Karım içerdeki odadan, "Haydi kahvaltıya" diye sesleniyordu.

"Biraz daha beklese miydin acaba?" diye düşünürken Emine yanımıza gelerek çağrısını yineledi:

"Hadi sofraya."

"Sen Utku'yu al, ben geliyorum" dedim.

Eğilip o da sokağa baktı:

"Ne oldu, o adam yine mi geçti?"

"Hayır, geçmedi. Ben yanıldım herhalde. Ama birazcık daha beklemek istiyorum."

Utku'yu aldı.

"Sen de fazla gecikme. Çay soğuyor" diyerek odadan çıktı.

Aşağıya tekrar baktığımda adamı çeşmenin önünde durmuş, bizim eve doğru bakarken gördüm. Bir an hiç kıınıldamadan öylece kalakaldım. Sanki soluğum kesilmişti. Düşünme yetimi yitirmiş gibiydim. Korku

duygularımı, aklımı, bedenimi sessizce ele geçirmişti. Pencerenin kenarına dayadığım sol kolumun

titrediğini fark ettim. Bu içimdeki paniği daha da artırdı. Birazdan kapımızın çalınacağını, beni, karımı ve oğlumu alıp götüreceklerini düşünmeye başladım. Düşündüğüm her şey gözlerimin önünde canlanıyordu.

Hepimizi tutuklanmışlardı. Ben ellerim arkadan bağlanmış, bir sandalyede oturuyordum. Yüzü olmayan bir adam sonu hiç gelmeyecek sorular soruyordu. Ona ne yanıt vereceğimi bilmiyordum. Çırılçıplaktım. Yalnızca gözlerim kapalıydı. Üşüdüğümü hissediyor, titriyordum. Gecenin nemi tenime yapışuyordu. Adamlar beni boşluğa savuruyordu. Düşüyordum. Her saniye otomobil gürültülerine daha çok yaklaşıyordum. Az sonra çarpacağım beton canlanıyordu kafamda. Yirmişer santimetre karelik çizgilerle bölünmüş koyu yeşil bir kaldırım. O kadar hızlı düşüyordum ki, biliyorum, çarptığımda acı duymayacağım; ama oraya öylece yığılmış

vücudumun ne kadar zavallı bir hali olacak. Üzerime bir gazete örtüyorlar. Bold harflerle sekiz sütuna atılmış

manşette, İstanbul'da bir örgütün daha çökertildiği yazıyor.

"Çay buz gibi oldu!"

Çay mı, o da nereden çıktı? Emine'nin sesi ne kadar uzak. Midem bulanıyor. Yüzümü buruşturarak sokağa bakıyorum. Adam yok. Pencerenin en uç kısmına gidip, yüzümü iyice duvara dayayarak sokağın çıkışma

bakıyorum. Evet, işte orada uğursuz adımlarıyla yürüyor.

"Eee niye geliniyorsun?"

Emine kucağında Utku'yla odanın kapısında dikiliyor. Yüzümü görünce, bana doğru yaklaşarak, endişeyle soruyor:

"Ne oldu, neyin var?"

Konuşamıyorum. Yüzü allak bulak. Onda kendimi görüyorum. Bana sarılmaya çalışıyor. Kucağında Utku

olduğu için beceremiyor.

"O adam yine geçti?" diyorum. Kelimeler güçlkle çıkıyor dudaklarımdan arasından.

"O olduğuna emin misin?" diye soruyor. "Belki de bizimle ilgili değildir" diyor. "Başka bir amacı olamaz mı?"

Keşke ona yalan söyleyebilsem. Çaresizlikle başımı sallıyorum:

"Bu adam bizim evi izliyor. İçimizde polis var."

Bu defa daha rahat konuştuğumu fark ediyorum. Emine ağlayacak gibi. Ama oğlan ondan önce davranıyor.

Utku'yu oyalamaya çalışırken, Emine'nin de yanaklarının ıslandığını görüyorum. Böyle giderse oturup ailece ağlayacağız.

"Hadi" diyorum Emine'ye, "toparla kendini."

Bu uyarı aslında kendime.

"Evdeki bütün yazılı materyalleri yakmalıyız."

"Çok korkuyorum. Ne olacak şimdi?" diyor Emine.

"Korkma, bunu da atlatacağız."

Sesim hiç inandırıcı değil. Yine de sakinleşmiş görünüyor Emine. İnançla gözlerime bakıyor.

"Hadi, tüm yayınlar sobaya."

Utku ağlamaya devam ediyor. Ben mutfaktan, tahta dolabın arkasındaki boşluğa sakladığımız bir poşet

dolusu yayını alıp geliyorum. Sobanın kapağını açıyorum. Sönmüş kömür kokusu çarpıyor burnuma.

Poşetten çıkardığım kâğıtları birbirinden ayırarak ve aralarında boşluklar bırakarak sobaya yerleştiriyorum.

Poşettekiler bitince, sobanın ağızından kâğıtları tutuşturuyorum. Alevlerin hızla yukarı tırmandığını çıkan seslerden anlıyorum. Şimdi biraz daha rahatlamış gibiyim. Ama yapacak iş henüz bitmedi. Hâlâ beni

izlediklerine göre örgütün daha yukarı kademelerine ulaşmış olamazlar. Üstten gelen arkadaşla bağlantıyı koparmalıyım. Soba dumanlarını dışarıya doğru püskürtürken, sorumlu arkadaşın eve rahatça girmesini sağlayan güvenlik işaretimizi, yatak odamızın penceresindeki boş makrameyi çözüyorum. Artık arkadaşımı yakalayamazlar. Çünkü o bu eve kesinlikle girmeyecek.

"Şu adam mı?" diye soruyor Emine.

Utku'yu kucağında hafifçe sallayarak, tül perdenin arkasından sokağa bakıyor. Sokaktan şişman, şapkalı bir adam geçiyor.

"Hayır o değil" diyorum. Sokağın bir başına, bir sonuna bakıyorum. Evi izleyen adamı göremiyorum.

"Bu o değil, ama öteki buralarda bir yerlerdedir."

Yeniden sobanın başına dönüyorum. Ateş sönmüş gibi. Sobanın önünden aldığım demirle kapağı açıyorum.

Üzerlerinde göz göz ateş parçalarının küçülüp yok olduğu kararmış kâğıt parçalarını karıştırıyorum. Alttaki yanmayan kâğıtlar açığa çıkıyor. Ölmekte olan ateş parçaları son bir umutla bu sararmış kâğıt parçalarına sarılıyor. Duman genzimi yakıyor. Sobanın kapağım kapatıyorum. Kâğıtların tümünün yanması için birkaç kez daha karıştırmak zorunda kalıyorum bu kül yığını.

Emine sokağı gözlemekten sıkılmış, yanıma geliyor:

"Hepsini yaktın mı?"

Emine'nin bu sorusuyla birden anımsıyorum:

"İki gün sonra 1 Mayıs. Arkadaşlar eyleme hazırlanıyor. Evler illegal yayın dolu. Yüzlerce bildiri, afiş...

Onların hepsini imha etmeliyiz."

Arkadaşlara ulaşmak zorundayım. Eğer o yasak materyallerle yakalanırlarsa, en azından beşer yıl hapis yerler. Onları uyarmalıyım. Ama nasıl? Bu herifler böyle adım adım peşimdeyken nasıl haber ileteceğim onlara? Çıkıp sokaktaki kulübeden telefon etsem... Ya nereye telefon ettiğimi tespit ederlerse. Bunun çok zor olduğunu söylüyorlar ama, yine de göze alamam... Dur bakayım. Nevzat yeni gelen küçük afişleri iletmek için iki gün üst üste görmeyecek miydi onları. Bugün Nevzat'a haber

iletebilirsem, yarın herkesi uyarabilir. Ama Nevzat'a nasıl ulaşacağım? Bir ara gözlerim Utku'ya kayıyor, ağlamayı bırakmış, bizden de yeterli ilgiyi görmeyince, başlamış sağ elinin başparmağını emmeye. Nevzat'a nasıl haber iletebileceğimi buluyorum:

"Utku'yu giydir. Doktora gidiyoruz." Emine şaşkın. "Telefon edebileceğimiz en güvenli yer, Utku'yu götüreceğimiz doktorun muayenehanesi."

Sokak sakin. Erkenci üç kız çocuğu soldaki apartmanın girişinde bir şeyler konuşuyorlar. Bir kadın üçüncü kattaki evinden aşağıya çarşaflarını silkeliyor. İlerdeki iki katlı bahçeli evin önünde, süt güğümleriyle dolu el arabasının başında dikilen sütçü, dikkatimizi çekiyor yalnızca; bu her sabah süt aldığımız adam değil. Büyük olasılıkla onlardan biri, ayrıca çıkabileceğimiz tüm sokak başlarını tuttuklarını tahmin etmek hiç de güç değil. Dükkânının önünden geçerken Şevki Amca'yla selamlaşıyoruz. Utku benim kucağında. Bu çevreyi

kontrol etmemi kolaylaştırıyor. Caddeye çıkar çıkmaz, hemen bir taksi çeviriyorum. Üçümüz de arka koltuğa oturuyoruz. Utku'yu Emine'ye uzatırken dönüp arkaya bakıyorum. Bizim sokaktan beyaz bir Renault çıkıyor.

"İşte göründüler" diye düşünüyorum.

"Nereye gideceğiz?" diye soruyor şoför.

"Şişli'ye."

Taksi hareket ediyor. Az sonra yeniden arkaya bakıyorum. Beyaz Renault yok. Onları fark ettiğimi anladılar mı ne? Şişli'ye kadar sık sık arkamızı, çevreyi kontrol etmeye çalışıyorum. Ama bu iş giderek zorlaşıyor.

Kalabalık bir caddede üç beyaz Renault birden takılıyor peşimize. Taksim'de kırmızı ışıktaki beklerken gri renkli bir Mercedes duruyor yanımızda; otomobilin sürücüsünü bizim evi gözleyen adama benzetiyorum.

Emine sessizce oturuyor yanımda, Utku kucağında uyumuş kalmış. Henüz çok küçük. Bana bir şey olursa ne yapar? Emine bakar ona. Emine bir daha evlenmez mi? Neden evlenmesin? Üvey babanın elinde büyümek...

Aman... Öldürüleceğimi de nereden çıkarıyorum? Gözaltına alınanların hepsi öldürüldü mü? Birkaç yıl hapisle de kurtulabilirim. Hatta direnebilirsem, gözaltından sonra da bırakabilirler beni. İşte bunu yapmazlar. Her şey o kadar açık ki... Keşke şu kaldırımlarda dertsiz tasasız yürüyen insanlardan biri olsam.

Sahi bu insanlar dertsiz tasasız mı? Hani biz, onları çektikleri çilelerden, sıkıntılardan kurtarmak için daha güzel bir dünya kuracaktık...

Şişli Meydanı'na gelmeden Etfal Hastanesi'nin bir sokak ötesinde iniyoruz. Gideceğimiz muayenehane bu sokağın sağ tarafındaki yeni yapılmış bir iş hanının dördüncü katında, iş hanının geniş kapısından bizden başka giren kimse yok. Asansörü beklerken, genç bir kadın geliyor yanımıza. Asansöre

dördümüz birlikte biniyoruz. Düğmeye basmadan kadına soruyorum:

"Kaçınıcı kat?"

"Üçüncü kat" diyor.

Üç ve dört yazan tuşlara basıyorum. Kadın üçüncü katta indikten sonra, fikir değiştiriyorum:

"Sen dörtte in. Ben beşinci kattan telefon edip aşağıya gelirim" diyorum Emine'ye. "Bizi izledilerse, doktorun muayenehanesinden telefon etmek daha tehlikeli olabilir."

Nevzat'ı bu iş hanındaki başka bir bürodan aramak daha güvenli geliyor bana. Beşinci kat da, tıpkı dördüncü kat gibi büroların çapraz olarak sıralandığı uzun bir koridor görünümünde. Asansörden inince, kapısındaki tabelada beyaz zemin üzerine siyah harflerle "Diş Doktoru" yazan bir daire çıkıyor karşıma. Düşünmek için fazla zamanım yok. Kapıdan içeri giriveriyorum. Girişteki küçük beyaz masada oturan orta yaşlı, oldukça güzel bir kadın gülümsüyor bana.

"Affedersiniz, çok önemli bir konu vardı da... Telefonunuzu kullanabilir miyim acaba?"

Kadın güzel olduğu kadar kibar da:

"Elbette, lütfen buyurun" diyerek masanın üzerindeki telefonu gösteriyor.

Teşekkür ederek, ahizeyi alıyorum. Parmaklarım hızla tuşların üzerinde geziniyor. Evet bu son rakam.

Karşıdan bir düdük sesi geliyor, ardından bir ikincisi. Tanıdık bir erkek sesi:

"Alo."

"Alo, Nevzat sen misin?"

"Evet, buyrun."

"Merhaba, ben Orhan. Söyleyeceklerimi iyi dinle. Mal sattığımız müşterinin çekleri karşılıksız çıktı.

Firmadaki tüm yetkililere söyle, o adama mal satılmayacak. Anladın mı? Tek bir mal bile satılmayacak."

Nevzat'ın sesi değişiyor:

"Emin misin?"

"Evet, kesinlikle mal satılmayacak."

"Peki, bugün mesai bitmeden herkese söylerim."

"Ne kadar çabuk iletirsen o kadar iyi olur."

"Sen iyi misin?"

"Sağ ol iyiyim. Ben seni daha sonra ararım."

Telefonu kaparken kadının meraklı gözlerle beni süzdüğünü fark ediyorum.

"Piyasa o kadar kötü ki hanımefendi. Kime güveneceğimizi şaşırdık."

Kadın gülümsemekle yetiniyor.

"Borcum ne kadar?"

"Rica ederim beyefendi. Bir telefon için..."

"Çok teşekkür ederim" diyerek çıkıyorum kapıdan.

Koridorda hiç kimse yok. Merdivenlerden hızla aşağıya iniyorum. Dördüncü kat. Koridorun sonundaki odaya doğru yürüyorum. Genç bir kadın kucağında bebesiyle asansör bekliyor. Yukarıdan indiğimi başka kimse görmüyor. Dairenin kapısından girdiğimde, karşı masada oturan sekreter kız hemen tanıyor beni:

"Doktor bey sizinkileri muayenahaneye aldı. Buyrun oturun" diyor.

Benden başka müşteri yok. Boş koltuklardan birine geçip oturuyorum.

"Hayrola, nesi var küçüğün?" diye soruyor.

"Bütün gece ateşler içinde yandı durdu. Ne bizi uyuttu, ne kendi uyudu" diye dert yanıyorum biraz.

"Grip salgını var. Sizinki bugün gelen beşinci çocuk. Mevsim değişimi, dikkatli olmak gerek. Şimdi, çocuklar için en tehlikeli zaman."

"Haklısınız" diyerek sehpadaki gazetelere uzanıyorum. Bu konuşmayı sürdürmek canımı sıkıyor. Düşünmeye gereksinimim var. Kız da anladı, başka bir şey sormuyor. Aldığım gazeteye bakıyorum, ama hiçbir şey okuyamıyorum. Nevzat haberi iletince arkadaşlar kim bilir ne kadar tedirgin olacaklar. Olsun, tedirginlik insanı uyanık tutar. Nevzat'a telefon ettiğimi saptamış olamazlar. Ama, ya Nevzat arkadaşlara mesajımı iletmeden operasyona başlarsa... Hiç sanmıyorum. Eğer onları tespit ettilerse, eylem anında, suçüstü yakalamak daha çok işlerine gelir. Sabırla bekleyecekler. Anlaşılan yalnızca beni değil, daha üstleri de istiyorlar. O adamın evin önünde dolaşmasının başka ne anlamı olabilir. Adam da iyice pervasız. Onu görebileceğimi hiç düşünmedi mi acaba? Belki de bana görünmeyi özellikle tercih ettiler. Paniğe kapılıp daha çok hata yapabileceğimi, böylece de henüz bilmedikleri gizli kalmış noktalara kolaylıkla ulaşabileceklerini amaçlamış olabilirler... Ufuk'u içimizde yükseltmeyi neden tercih etmediler ki? Bu onlar için daha yararlı olmaz mıydı? Belki de düşündükleri türden, büyük çaplı bir operasyon politik durumun sürekliliğini

sağlamak için gereklidir. Biz bu kadar önemli miyiz yahu! Ufuk'taki de iyi cesaret. Hâlâ aramızda yaşamaya devam ediyor. Ama iyi rol kesti orospu çocuğu, hepimizi kandırdı. Bu iş açığa çıkınca ne

bok yiyecek bakalım.

Düşündüğüm şeye bak! O nasıl olsa okuyacak bir okul bulur... Sen kendi haline bak. Tutuklamaya ne zaman başlayacaklar acaba? Herhalde çok sürmez. Benim görüşmelerimin kesildiğini fark eder etmez dayanırlar kapıya. Kaçsam. Artık çok geç. Hem basarsam bile nereye gidebilirim? Bütün olanaklarım örgüt ağının içerisinde. Bu ağa artık ne kadar güvenebilirim. Alttaki yapının tümünü çözmüş de olabilirler. En doğrusu onları evde beklemek ve sorguya hazırlanmak galiba. Büyük olasılıkla bana bağlı çalışan arkadaşların tümünü henüz saptayamamışlardır. Önce onların neler bildiğini öğrenmeliyim. Çok hırpalayacaklar...

Dayanmalıyım. Böylece yapıyı daraltmanın, onların bilmedikleri arkadaşları korumanın olanakları artar. En çok üstteki arkadaş öğrenmek için zorlayacaklar beni. iyi ki onu tanımıyorum. Ne de olsa işkence bu, belli olmaz ki?

"Geçmiş olsun."

Doktor Mahmut Bey, her zamanki babacanlığıyla gülümsüyor karşımda.

"Merhaba, nesi varmış bizim ufaklığın?"

"Bir şeyciği yok. Biraz üşütmüşsünüz delikanlıyı. Bir şurup yazdım, içince turp gibi olacak."

Emine'yle göz göze geliyoruz. Bakışları soru dolu. Doktora teşekkür edip, bu arada vizite ücretini de sekreter kıza ödeyerek ayrılıyoruz muayenehaneden. Çıkar çıkmaz soruyor Emine:

"Telefon edebildin mi?"

"Evet, kuryeye haber ilettim. Artık oturup beklemekten başka yapacak bir şey kalmadı."

Eve döndüğümüzden beri pencerenin önünden ayrılamıyoruz. Utku odanın ortasında legolarıyla renk renk dünyalar kurup, dünyalar yıkıyor. Şu an onun yerinde olmak için neler vermezdim. Emine bazen mutfığa, bazen de Utku'nun yanına gidiyor, ben oturup gazete ya da kitap okumaya çalışıyorum, ama henüz birkaç satır okumadan pencereden dışarıya bakmak için tekrar ayağa kalkıyorum. Emine de benden pek farklı değil, odaya girer girmez hemen pencerenin önüne koşuyor. Evi izleyen adam ortalıkta yok. Onu fark ettiğimizi anladı mı ne? Yerine mutlaka başka birisini bırakmış olmalılar. O adamı saptayabilsek. Sanki bir şey değişecek de. Birden aklıma yanılmış olabileceğim geliyor. Eğer yanıldıysam o kadar yazılı malzemeyi boşa imha ettik demektir. Bunun hesabım örgüte nasıl veririm? Üstelik bu yıl 1 Mayıs eylemlerini de yapmamış

olacağız. Arkadaşların düştüğü tedirginlik de cabası. Adımız korkağa çıkacak. Görevden bile alabilirler.

Aman... Alırlarsa alsınlar. O kadar insanı içeri attırdıktan sonra, karşılarına geçip, "Kusura bakmayın arkadaşlar, ben örgütün kararlarını yerine getiriyordum" demekten daha iyidir. Ama yanılmam olanaksız.

Birden karşıımızdaki apartmanın önünde yeşil renkli bir minibüs durdu. İçinden kadınlı erkekli altı

kişilik bir grup inerek bizim apartmana doğru yöneldi. Gözaltına alırken genellikle kadın polislerle görev vermiyorlar ama, belli de olmaz. Hızla kapıya doğru koşturdum, Emine de peşimden geldi, Utku durur mu, o da anasını izledi. Kapının arkasında, üçümüz birden merdivenlerden gelen sesleri dinliyoruz. Emine'yle benim

yüreğimiz ağzımızda, Utku ise anasının eteğinden tutmuş şaşkın şaşkın bir ona, bir bana bakıyor.

Merdivenlerdeki ayak seslerini giderek daha net işitmeye başlıyoruz. Yaklaşıyorlar. Alt katımıza geldiklerinde, bir zil sesi çalınıyor kulağımıza. İkimiz de rahat bir soluk alıyoruz. Yeniden odamıza dönüyoruz ve yine pencerenin başına dikilip sokağı gözetlemeye devam ediyoruz.

Hava soğumaya başladı. Artık akşam oluyor. Önce okuldan dönen öğrenciler birbirleriyle şakalaşarak

geçiyorlar sokaktan, bir kaç saat sonra da yorgun yüzlü erkekler, kadınlar. Çevrede kuşku uyandıran kimseyi göremiyoruz. Ama tedirginlik hep yanı başımızda. Oysa dışçıden telefon ettikten sonra nasıl da

rahatlamıştım. Yapmam gerekenlerin tümünü gerçekleştirmiş, bizi izleyenlerden bir adım öne geçmişim. O

halde şu sinsi tedirginlik neden bırakmıyor peşimi? Korkunun, akılla hiç mi ilgisi yok? Korktuğum için utanıyorum. Bir devrimci olarak korkmamam gerektiğini biliyorum. Ama yine de korkuyorum. Allanın cezası vücudum, daha az adrenalin üretse ne olurdu sanki?

"Bir şeyler yiyelim" diyor Emine. Hiçbir şey yiyecek halim yok. Yine de sofraya kuruluyor. Zorla da olsa yemeliyim. Gücümü korumam gerek. Yemekte sahanda yumurta, biraz pilav ve yoğurt var. Hiçbir tat

vermeden zorla geçiyor lokmalar boğazımdan. Yemekten sonra televizyonu açıyoruz. Haberler. Sayın devlet başkanımız Macaristan'ın yeni büyükelçisini makamında kabul etmiş. Ankara'da iki sol örgüt daha

çökertilmiş. Yeni siyasî partiler kurulmaya başlanmış. Afganistan'da gerillalar bir kenti daha ele geçirmiş.

Yarın İstanbul'da yağmur bekleniyormuş. Haberlerden sonra Serap Mutlu Akbulut'un konseri var. Bu

konseri pencereden dışarıya bakarken izliyorum. Konserden sonra polisiye bir film başlıyor. Polisiye filmlere de bayılırım. Ama filmi izleyecek havada değilim. Sokakta her otomobil durduğunda fırlayıp pencereye koşuyorum. Sonunda film bitiyor. Utku çoktan uyumuş kalmış anasının dizlerinde. Emine'nin de gözleri kayıyor. Dün gecedan beri uykusuz. Esniyorum, galiba benim de uykum geldi. Utku'yu alıp yatağına

yatırıyorum. Emine banyoda dişlerini fırçalıyor. "Bu son olsun" diyerek bir kez daha bakıyorum sokağına.

Başımı yastığa koyar koymaz uykum açılıveriyor. Sanki ben bir korku filmi yönetmeniyim de, senaristler yazdıklarım teker teker karşımda okuyorlar. Okudukları her cümle görüntüye, sese, kokuya, dokunuşa

dönüşüp odanın karanlık tavanında canlanıyor. Bu okuma seansı bir türlü bitmek bilmiyor. Yalnızca sokakta otomobiller durduğunda ya da sesler geldiğinde zorunlu aralar veriliyor. Çünkü o anlarda ben sıcak

yatağımdan kalkıp dışarıya bakıyorum. Emine dalıp gitmiş. Yavaşça sokuluyorum yanına. Elim bacaklarına değiyor. Çağırın bir sıcaklık. Biraz daha yaklaşıyorum. Bedenimin gerildiğini hissediyorum. Bir an için, birkaç saniye de olsa bu ortamdan kopmak, her şeyi unutmak istiyorum. Ellerim yukarılara, bacaklarının arasına doğru kayarken Emine kıpırdanarak gözlerini açıyor. "Uyuyamıyorum" diyorum. Hiçbir şey söylemeden saçlarımı okşamaya başlıyor. Çok hoşuma gidiyor bu. Uzanıp öpüyorum onu. Kuru dudakları

nemleniyor. Bu az sonra teninin öpüşlerime karşılık vereceğinin işareti. Soluğum dudaklarından boynuna doğru ıslak bir iz bırakarak iniyor. Kasıklarımdaya giderek çoğalan bir basınç duyuyorum. Hırsıyla geceliğini çıkarıyorum. Kalanları da bir çırpıda o atıyor üzerinden. Bir an karanlıkta çırılçıplak silüetini görüyorum.

Şimdi o, yalnızca beni isteyen bir dişi. Ellerim kendiliğinden kalçalarına doğru uzanırken, yarı aralık dudaklarından yeniden öpüyorum. Ağzımda ikinci güneşinin sıcaklığını taşıyan, hoş kokulu, ıslak bir otun tadı var. Kollarımın arasında kaygan bir beden, her yanıma dağılayarak kıvranıyor. Artık duyularım ne az önceki sinsi geceyi, ne de bu karanlık odayı algılıyor. Masmavi suların ortasında yüzmeye başlıyorum.

Salkımsöğütler yerlere kadar eğiliyor, narin nilüferler saygıyla selamlıyor beni. Omuzlarımı okşayan esinti, bir yerlerden çiçek kokulan getiriyor. Beyaz kıpırdanımlar, yemyeşil yosunlarla kaplı, göz alıcı bir mağaraya çağırıyor beni. Kulaçlarımı hızlandırıyorum. İncecik bir fısıltı, "Biraz yavaş canım" diyor. Kollarımdan sıçrayan su damlacıkları sayısız ebemkuşağı oluşturuyor güneşin altında. Suyun dibinde mor pullu balıklar yüzgeçlerini, sedef renkli taşlara telaşla çarparak koşturuyorlar. Daha hızlı yüzmemem gerektiğini bile bile, daha hızlı yüzmek istiyorum. Ama bir şey tutuyor beni. Başımı çevirince kocaman bir yengecin, kahverengi kıskaçlarıyla belimden yakalamış olduğunu görüyorum. İğrenç ağzını açarak, "Emine'ye tecavüz edeceklerini biliyorsun, değil mi?" diyor. Rüya bitiyor. Az önceki geceye, karanlık odamıza dönüyorum. Terli bedenlerimiz yapış yapış. Emine "Ne oldu?" diye soruyor. "Hiç" diyorum ve yana dönüyorum. Yeniden sarılarak beni kendine çekiyor. Ama faydasız...

Daha kaç gün böyle yaşayacağım. Artık dayanamıyorum. Biliyorum, soğukkanlı olmam gerek. Ama insan

etrafı böyle görünmeyen düşmanlarla çevriliyken nasıl soğukkanlı olabilir? En iyisi bu evden gitmek. Bunu denediğim an, kaçtığımı sanıp beni tutuklarlar. Varsın tutuklasınlar. Ne olacaksa olsun artık. Evet bu evden gitmeliyim. Ama nereye? Ankara'ya abimlere gidebiliriz. Sahi bunu hiç düşünmemiştim. Dönüp Emine'ye bakıyorum. Uyumuş. Sabahleyin konuşup, yarın yola çıkmalı. Belki de Ankara'ya gitmeye hiç gerek kalmaz, bu akşam gelirler.

Sabaha karşı dalmışım. Yanağımda bir ıslaklık duyarak uyanıyorum. Utku yanıma uzanmış beni öpüyor.

Utku'yla yatakta biraz şakalaşıyoruz. Bir an dünkü olayları unutuvermiştim. Sonra pencerede makromenin olmayışı dikkatimi çekiyor ve her şeyi anımsıyorum. Utku'yu yatakta yalnız bırakıp pencereye yaklaşıyorum.

Zaman epeyce ilerlemiş, sokak bomboş, içerden sesler geliyor. Emine mutfakta olmalı. Odadan çıkıyorum.

Hayret! Utku askıntı olmuyor. Emine çayı koymuş, akşamdan kalan bulaşıkları yıkıyor.

"Günaydın."

"Günaydın. Akşam pek iyi uyuyamadın galiba?"

"Evet, uzun zaman uyku tutmadı. Sabaha doğru sızıp kalmışım. Bu evden gitmeliyiz Emine."

"Nereye gideceğiz?"

"Ankara'ya. On-on beş gün abimlerde kalabiliriz."

"Utku da hastalığı henüz yeni atlatıyor ama..."

"Kalın giydiririz."

"Abinler ne diyecek bu işe?"

"Onlara söylememiz gerekmiyor. Benim büyük bir şirkette çalıştığımı sanıyorlar. 'Bir iş için beni Ankara'ya şirket gönderdi' deriz. Siz de yanımda gelmiş olursunuz."

"Peki" dedi Emine. Aslında bu gerginlikten kurtulmak için o da can atıyordu.

"Yemekten sonra valizleri hazırlayalım hemen."

"Ya bilet bulamazsak?"

"Ankara'ya her zaman bilet vardır."

"Çay hazır, hadi o zaman ekmek al da, bir an önce kahvaltımızı yapalım."

Sokağa çıktığımda belli belirsiz yağmur taneleri düşüyor yüzüme. Sola doğru baktığımda dünkü adamı

görüyorum. Bir ara göz göze geliyoruz. Bu defa bakışlarını kaçırmıyor. Kumral bir adam bu. Ama bıyıkları sanki boyanmış gibi simsiyah. Adam bana doğru yürüyor. Tutuklama başlıyor galiba.

Adımlarımı

hızlandırıyorum. Hiç değilse gözüne alındığımı başka insanlar da görsünler istiyorum. İşte Şevki Amca'nın dükkânının kapısındaayım. Gözüne alındığımı bütün mahalleli görecek. Dükkândan içeri girerken dönüp bakıyorum. Adam kendinden emin yaklaşıyor. Şevki Amca her zamanki gibi tezgâhın arkasındaki küçük

iskemlesinde oturuyor. Beni görünce ayağa kalkıyor:

"Merhaba, buyurun."

Endişeyle bana bakıyor.

"Rahatsız mısınız? Renginiz sapsarı."

"Yok bir şeyim" diyorum.

"Tapuyu getirdim."

"Ne, ne tapusu?"

"Hani dün konuşmuştuk ya. Yandaki komşu benim bahçeden..."

"Ha... Evet" diyorum ama, aklım dışarıdaki adamda. Artık onu görebiliyorum. Adam yaklaşıyor ve dükkândan içeri giriyor. Keskin bir esans kokusu çarpıyor burnuma. Adam her an koluma yapışabilir. Elini cebine sokuyor. Bu adamlar kimliklerini artık pantolon ceplerinde mi taşımaya başladılar? Ama kimlik yerine para çıkarıyor. Bozuk bir Türkçe'yle:

"Şuradan bir karton Çamlıca sigarası versene" diyor Şevki Amca'ya.

Anlaşılan bunların niyetleri beni iyice çıldırtmak.

Şevki Amca, adamın uzattığı parayı görmezlikten geliyor. Adam tekrarlamak zorunda kalıyor:

"Bir karton Çamlıca sigarası..."

Şevki Amca oldukça ağırdan alarak, adama istediği sigaraları uzatıyor. Yüzü dikkat çekecek kadar asık.

Adamı tanıyor galiba. Adamın bir süredir havada kalan elindeki parayı sonunda alıyor. Hareketleri ne kadar sert. Adam kapıdan çıktıktan sonra:

"... mma koduğumun pezevengi" diye küfrü koyuveriyor.

"Kim bu adam?" diye soruyorum merakla.

"Pezevenk" diyor.

"Nasıl yani?"

"Nasıl olacak yahu, herif pezevenk. Şu ilerdeki apartmanda oturan Hacı Hüsrevli Pembe'nin pezevengi."

Gökyüzünde Yıldız Olmak

Bu yıldızları

böyle her gece

niçin yakarlar?

Vladimir Mayakovskiy / Atilla Tokatlı

İstanbul, yapış yapış sıcak bir günden, ılık bir geceye giriyordu. Küçük kızımın pazar gezintisinden evimize dönüyorduk. Bindiğimiz vapur tıklım tıklım doluydu. Oturacak yer bulamayınca ayakta yolculuğa razı olarak vapurun dış kenarı boyunca uzanan ve yolcuların tespih taneleri gibi yan yana dizildiği tahta sıraların bittiği yerde beklemeye koyulduk.

Çıplak kollarımızda nemli deniz rüzgârım hissettiğimizde, vapurumuz peşi sıra köpükler çıkararak, siyah bir kadifeyi andıran suların üzerinden kaymaya başlamıştı bile. Uzaklaştığımız kıyıda renk renk ışıklar, karanlığı aşarak bize kadar ulaşıyor, gündüzleri gözümüze batan binaların soğuk görüntüsü geceleyin bir ışık cümbüşüne dönüşüyordu. Kızım vapurun demir korkuluklarına tutunmuş, denizde bir görünüp bir kaybolan ışık yansımalarını ilgiyle izliyordu. Bir ara bakışlarını gökyüzüne çevirdi ve öylece kaldı. Altı yaşında bir çocuğun düş dünyası ne kadar geniştir? Biz büyükler de aynı yoldan geçtiğimiz halde neden çocuklarımızı anlamakta güçlük çekeriz? Çok istemesine rağmen kızının ruh halini anlayamayan bir yetişkin olarak ben de başımı gökyüzüne çevirdim. Gördüğüm manzara gerçekten nefisti. Bildiğimiz gökyüzü basıp gitmiş, yerinde damlalarını üstümüze saçan gümüşten bir ırmak çağılıyordu. Kim bilir daha önce bu görüntüyle kaç kez karşılaşmış, onun altında gülmüş, acı çekmiş, sevmiş ve olmuşuzdur. Ama günlük dertlerimizden başımızı kaldırıp kaç kez bakımsızdır bu ışıltılı sonsuzluğa? Kafamda yoğunlaşan bu düşünceler, kızımın sesiyle dağılıverdi.

"Baba, bu yıldızlar nasıl oluştu?"

Bakışları hâlâ gökyüzündeydi. Bilmem kaç milyon ışık yılı uzaklıktaki yıldızlara takılıp kalmıştı. Onda, bilinmeyen bir gezegene inen uzay adamının tılsımlı merakını sezinliyordum. Doğrusu bu durum, babalık duygumu okşamıyor da değildi. Kızıma en doğru yanıtı vermeliydim ki, o dünyayı öğrenmeye en genelinden, kozmostan başlasındı. Ama hiç beklemediğim bir şey oldu. Bu soruyla daha önceden de karşılaştığımı

anımsadım. Belleğimde anıların düğümü birbirine bağlandı ve kendimi uçarı çocukluk günlerimde buldum.

O zamanlar ilkokul üçüncü sınıfa gidiyorum. Böyle aydınlık bir geceydi. Dedemin dutluğundan evimize dönüyorduk. Hafta sonları bu dutlukta geçirmek bizim ailede bir gelenek halini almıştı. Baharın sonlarına doğru sıcaklar çöküp otlar sararmaya başlayınca kendimizi buraya atar, hem ekim dikim işlerine yardım eder, hem de çoluk çocuk ağaçlar arasında koşar oynardık. Bugün o dutluktan

aklımda kalan: iki insanın kollarıyla çevreleyemeyeceği kadar kocaman gövdesi olan bir ceviz ağacı, cevizin yanından neşeyle akan küçük bir derecik, dere boyunca gökyüzüne uzanan kavaklar; beyaz, kırmızı, yeşil renkli buğulu mevyeler veren kayısı, erik ve dut ağaçları.

Eve hep yürüyerek dönerdik. Bu yürüyüşler de hafta sonu pikniğimizin bir parçasıydı. Yaklaşık beş kilometrelik yol boyunca eşkıya destanları, cinli perili hikâyeler anlatılırdı. Bu öyküler en çok biz çocukları etkiler, ay ışığında gölgelenen bir kaya parçası veya bir çalı kümesi küçük zihnimizde kolayca cine periye dönüşürdü. Kimseye sezdirmeden annelerimize biraz daha sokulurduk. Ama anlatılanları da iştahla dinlemekten geri kalmazdık.

Hikayeciler arasında bir Rasim Amca vardı ki, onun öyküleri bir başkaydı. Onu dinlediğimizde yüreğimiz korku yerine cesaretle dolar, kendimizi hemen hikayelerdeki kahramanlarla özdeşleştirirdik. Ama o da çok az hikâye anlatırdı. Zaten Rasim Amca biraz tuhaf bir adamdı. Biz çocukların isteklerini geri çevirmeyip kuyruklu şeytan uçurtması yapmaktan, topaçlarımızı boyamaya kadar yardımcı olsa da, mahallelinin onu sevdiği pek söylenemezdi. Babadan kalma taş yapıllı evinde tek başına yaşırdı. Bu evin altındaki dükkânda, küçük bir el tezgahıyla kilim dokuyarak geçinirdi. Hiç evlenmemişti. Mahallede sıkı fıkı olduğu insan sayısı ise bir elin parmaklarını geçmeyecek kadar azdı. Sayılan gittikçe azalan müşterileri dışında, en çok dedem uğrardı Rasim Amca'nın yanına. O dükkâna defalarca dedemi çağırmaya gitmiştim. Aslında bu severek

yaptığım bir işti. Dükkânda ipliklerle, kilim dokunan mekiklerle oynamak hoşuma giderdi. Eşiğinden içeri her adım atışımda kökboyasıyla renk renk boyanmış iplerin kokusu yüzüme çarpar, küçük tezgâhın başında dedemle sohbet eden Rasim Amca'yı görürdüm. Bir keresinde Rasim Amca'yı tezgâhın arkasındaki masada kitap okurken bulmuştum. Geldiğimi anlayınca başını kitaptan kaldırmış, gözlüklerinin üzerinden

gülümseyerek bakmıştı. Elindeki kitap hemen dikkatimi çekmişti. Dedemin zaman zaman bizlere okuduğu Köroğlu, Zaloğlu Rüstem, Leyla ile Mecnun gibi hikâye kitaplarına hiç benzemiyordu. Kur'anı Kerim gibi kalındı ama kapağı yeşil değil, siyah ciltliydi. Üstelik başlığı da Latin harfleriyle yazılmıştı. Tüm çabama rağmen kitabın başlığını okuyamamıştım.

Mahalleli ona "Bolşevik Rasim" derdi. Rasim diye birini aradığınızda karşınızdaki insan size dudak büker, kimse onu tanımazdı. Oysa Bolşevik Rasim'i, o çevrede herkes bilirdi. "Yiğit namıyla anılır" sözü tam da bizim mahalle için geçerliydi. Ördek Osman, Patpat Nuri, Çürük Mehmet, Yirik Hayri gibi herkesin bir lakabı vardı. Dedeme ise Pekmez Sami derlerdi. Tatlıya olan aşırı düşkünlüğü sayesinde kazanmıştı bu unvanı.

Dedem ile Rasim Amca aynı mahallede doğmuşlardı ve kendilerini bildiklerinden beri de arkadaşlıklar.

Sohbetlerine doyum olmazdı. Ama söz politikadan açıldı mı, hemen atışmaya başarlardı. Dedem, Rasim Amca'yı hep doğrucu Davut olmakla suçlar:

"Ulan başında tek tel siyah saçın kalmadı. Artık senin ahireti düşünüp ibadete başlayacak çağın. Sana ne, elâlemin üç tavuğundan, beş kazından" derdi.

Rasim Amca da:

"Hayatın boyunca ne etliye karıştın, ne sütlüye. Benim de, senin gibi pısırık bir herif olmamı isterdin değil mi?" diye karşılık verince, başlarıydı atışmaya. Zaman zaman sertleştikleri, birbirlerini kırdıkları da olurdu, ama her defasında iş tatlıya bağlanır, kıl kilimlerin üzerinde gümüş tabakalar açılır, kaçak tütünün acı kokusu odayı doldururdu.

"Rasim'in Bolşevikliği çok eskilere dayanır" derdi ninem.

Birinci Dünya Savaşı çıktığında dedem ile Rasim Amca bıyıkları yeni terleyen iki delikanlıymış. Yaşları küçükmüş ama, kentte onların üzerine dokuma ustası da yokmuş. Yörenin zenginleri çocuklarını

evlendirecekleri zaman kilim, hah siparişlerini aylar öncesinden verirlermiş onlara. Fakat savaşı

Osmanlı'nın yetenekli ustalara değil, cephede dövülecek askerlere gereksinimi varmış. Bizim iki ahabı da, öteki gençlerle birlikte askere almışlar. Ve ayrı ayrı cephelere yollamışlar. Dedem, Yemenin kızgın çöllere giderken, Rasim Amca da, karlı Kafkas Dağları'nın yolunu tutmuş.

Dedem, çölde çıkan bir kargaşadan yararlanarak cepheden kaçmış; bedevî kabilelerin ellerinden kurtularak aylarca dağlarda gezmiş. Rasim Amca'dan ise uzunca bir süre haber alınamamış. Gözleri yaşlı anababası oğullarının öldüğüne inanıp beklemekten vazgeçmişler ki, Rasim Amca çıkagelmiş. Gencecik bir

delikanlıyken ayrıldığı baba ocağına gür bıyıklı ve vücudunda iki yara izi taşıyan, yabana atılmayacak bir babayiğit olarak dönmüş. Ondaki değişiklikler yalnızca bedeniyle sınırlı değilmiş; kafasının içi de bu ücra Anadolu kentinin hiç tanışmadığı düşüncelerle doluymuş.

"O günlerde kent Fransızların işgali altındaydı oğlum" derdi ninem. Çekik kara gözlerinde o acılı günlerin izlerini görür gibi olurdum. Kentin işgaliyle halkta içten içe bir kaynaşma başlamış. Kimileri evlerine kapanarak sessiz kalmayı seçerken, düşmana boyun eğmeyenler sapandan av tüfeğine kadar ne buldularsa kuşanarak dağlara çekilmişler. Rasim Amca tam da o günlerde çıkagelmiş. Ve çetecilere katılarak,

Fransızlara ağır kayıplar verdirmekle ünlü Kör Durdu grubunun kısa sürede namı bir savaşçısı olmuş.

Kavgada ataklığı, gözü pekliği ve açık sözlülüğüyle tüm çetecilerin güvenini kazanmış. Yalnız bir kusuru varmış: çok inatçıymış. Söylediğinden öyle kolay kolay dönmez, bu yüzden de sık sık çete başlarıyla takıştığı olurmuş. Baskınlardan arta kalan zamanlarda, kenti çepeçevre saran yeraltı mağaralarında yakılan ateşlerin başında Rasim Amca, Rusya'daki devrimi, yaşadıklarını ballandıra ballandıra anlatırmış. Kendilerinden kat kat üstün düşman kuvvetleri karşısında destanlar yaratan bu yoksul, bu yiğit insanlar Rasim Amca'nın anlattıklarını şaşkınlıkla dinlerlermiş. Onu destekleyenler kadar karşı çıkanlar da olur, yosun tutmuş

kayalarda gölgeler büyürken din, savaş ve devrim üzerine bir tartışmadır başlarmış. Rasim Amca'nın

"Bolşevik" lakabı o gecelerden birinde, sonradan Fransız süvarilerince süngülenerek öldürülen Nalbant Ömer tarafından takılmış.

Ninem savaş yıllarını derin derin iç geçirerek anardı:

"Ah evladım, ah!" derdi. "Neler çekti bu millet. Her evden birkaç kurban çıktı. Benim iki tane dağ gibi kardeşim gitti. Onlar öldü, şehitlik mertebesine erdi. Ya biz? Evde çocuklar ekmek diye ağlaşırken, pişirmek için ot bile bulamadık. İşin tuhafı, işgal zamanında düşman subaylarına konaklarını açıp kuzular keserek, boğma rakıları su gibi akıtan Aktaroğulları, Vakkas Ağa gibileri, kurtuluştan sonra da ağalıklarına, beyliklerine devam ederken, Rasim ve arkadaşları hain ilan edilip prangaya vuruldu."

O günlerde İstiklal Mahkemesi üç yüz kilometre uzaklıktaki bir başka kentte bulunuyormuş. Rasim Amca ve on üç arkadaşı kolları zincirlerle birbirine bağlı, atlı muhafızların eşliğinde o kente kadar yürütölmüşler.

Geceleri köylerin samanlıklarında yatıp on bir günde varmışlar kente. Mahkeme onları, "vatana ihanet'ten yıllar süren hapis cezalarına çarptırmış.

"Yine de uslanmadı bu Rasim. Adamda ne inat varmış be yavrum!" derdi ninem. Sesinin cınlayışından Rasim Amca'ya duyduğu gizli hayranlığı sezerdim.

İşte o yaz gecesi dutluktan eve dönerken Rasim Amca da bizimle birlikteydi. Artık iyice çökmüştü. Mahallede pek görünmüyor, dükkânım da arada bir açıyordu. Her nasılsa dedemin ısrarlarına dayanamayıp o hafta sonunu bizimle dutlukta geçirmeye razı olmuştu.

Bir yanı çalılarla, bir yanı kurumuş dere yatağıyla çevrili toprak yolda yürüyorduk. Ayakkabılarımız, pantolonlarımızın paçaları kıızıla çalan tozlarla kaplanmıştı. Kente iyice yaklaşmıştık. Önümüzdeki ağaçsız tepeyi de aşınca kenar mahalle evlerinin ışıklan, köpek havlamaları eşliğinde bizi karşılayacaktı. Artık hikâyeler anlatılmış, söylenecekler tükenmişti. Eşyalarımızın ağırlığı altında ezilen zavallı eşeğimizin çingırağından yayılan seslere, yol boyunca uzanan böğürtlen çalılıklarındaki ağustosböceklerinin giderek hüzünlenen şarkılarına aldırmadan, hepimiz kendi yorgunluğumuzla baş başa ağır ağır ilerliyorduk. Benim kafamda önemli bir konu vardı. Yarın ya babamın bakkal dükkânında sıkıntıyla pinekleyecek ya da akşama temiz bir sopa yemeyi göze alarak, bostanlara kuş avlamaya gidecektim. Zihnim bu soruyla doluyken bir elin ağırlığını duydum omzumda. Rasim Amca'ydı:

"Bak evlat, görüyor musun?"

Eliyle gökyüzünü gösteriyordu. Bakışlarımı işaret ettiği yöne çevirdim. Gökyüzü öyle duru, yıldızlar o kadar çok ve bize öyle yakındılar ki; az sonra karşıımızdaki tepeye incek gibiydiler. Karanlıkta irili ufaklı misketler gibi yanıp sönen yıldızlan bir süre birlikte izledik. Sonra bana döndü. Yüzü karanlıkta kalıyor, kırçıl bıyıklarının gölgesinden başka bir şey göremiyordum.

"Bu yıldızlar nasıl oluştu biliyor musun?"

Biliyordum. Renkli resimlerle dolu kalın bir ansiklopedide okumuştum. Hem sadece bilmekle kalmıyor, bildiklerimi anlatmak için de yanıp tutuşuyordum. Ve bir solukta yıldızlar, güneş ve dünyamız üzerine bildiklerimi sıralayıverdim. Söylediklerimi dikkatle dinledi. Sözlerimi bitirince de, başımı sallayarak beni onayladı:

"Doğru delikanlı" dedi. "İşin aslı bu olsa gerek. Ben de bilime, hikâyeyle karşı duracak kadar kuş beyinli değilim. Ama bu konuda öyle güzel bir hikâye duydum ki, sana anlatmadan geçemeyeceğim. Bunu bir dinle, artık doğru mu, yanlış mı sen karar ver."

Eh, bendeki keyfi siz düşünün artık. Rasim Amca o tatlı diliyle, o doyulmaz güzellikteki hikâyelerinden birini daha anlatacaktı bana. Nefesimi tutarak dinlemeye başladım.

Ama bu, garip bir hikâyeydi doğrusu. Daha önce anlattıklarına hiç mi hiç benzemiyordu. Hatta belki hikâyeye bile değildi. Bilirsiniz, bizim hikâyelerde bir veya birkaç kahraman olur, bunda kahramanlar yüzlerce, binlerceydi. Üstelik hikâyeye tarihin derinliklerinden bugüne uzanan geniş bir zaman diliminde geçiyor, mekân olarak ise yedi iklim, beş kıta tüm yeryüzünü kapsıyordu. Dediğim gibi biraz garip bir hikâyeydi bu:

"İnsan soyu" diyordu Rasim Amca, "iki ayağı üzerinde ilk kez doğrulduğunda yumurtadan çıkmış bir kaz yavrusu kadar beceriksiz ve acemiymiş. Dondurucu soğuk, koca dağlar un ufak eden depremler, günlerce ateş püskürten yanardağlar, ağaçları köklerinden söken seller; dinazorlar, dişleri insan boyunda mamutlar, dev yarasalar ve daha nice yırtıcı yaratıklar arasında yaşamak o kadar zormuş ki, yaşayabilmek için herkes birbirine yardım etmek zorundaymış. Nemli, karanlık mağaralarda korkudan ve açlıktan titreyen insana, insan kardeşinden başka destek olacak kimse yokmuş. Ama nasıl ki, küçük kaz zamanla yürümeyi, yüzmeyi ve avlanmayı öğrenirse insanlar da güçlüklerle savaşıyor yaşamayı öğrenmişler. Ve doğayı güçlü bir boğa gibi boynuzlarından yakalayıp yere vurunca, insana komşusunu düşünmeden yaşamak daha çekici gelmiş.

Güçlü olanlar bencilce davranarak, her şeyin en güzelini, en yararlısını kendilerine ayırmaya başlamışlar.

Buna karşı çıkanları öldürmüş, köle yapmış, zindanlarda çürümeye terk etmişler. Böylece mavi dünyamızın bereketli toprakları kardeş kanının aktığını görmüş. Dökülen kan insanları doğru yola getirmiş mi dersin?

Ne gezer, atalarımız 'Kurt kan kokusunu duyunca azar' demişler ya, insanlar da tıpkı kurtlar gibi olmuş. Bir zamanlar uçsuz bucaksız doğanın görkemli gücü karşısında bacakları titreyen insanın burnu bir anda

Kafdağı'na ulaşmış. Kendi kardeşlerini öldürdüğü yetmezmiş gibi doğadaki öteki canlıları da yok etmeye başlamış: toprağı kısırlaştırmış, sulan kirletmiş, ormanları çöle çevirmiş. İnsanın bu yıkıcılığına yine insanlar karşı çıkmışlar. 'Böyle olmaması gerekir' demişler. 'Biz insanız, vahşetin yasalarına göre yaşamamalıyız. Geçmişte olduğu gibi hepimizin birlikte mutlu olacağı bir toplum kuralım.' Gelgelelim, tiranların hükmettiği bir dünyada bunu başarmak, çakıl taşlarıyla kale kurmaktan çok daha zormuş. Ama güzel günler düşleyen insanlar yılmamışlar; gün olmuş ellerinde kılıçlarla köleliğin zincirlerini parçalamışlar, gün olmuş uzayın derinliklerinde yeni dünyaların

keşfine çıkmışlar, gün olmuş insanları güzelliğe çağıran resimler, oyunlar, şiirler, romanlar yaratmışlar. Her yol ayrımında, her dağın eteğinde yeni bir güçlük bekliyormuş onları. Bazen biraz yavaşlamışlar. Hatta durdukları bile olmuş. Bazen de yanlışı yola sapıp, yıllarca sahte bir ışığın peşinde dolaşmışlar, ama her defasında yola yeniden koyulmuşlar. Yürüyüş hep sürmüş.

Derler ki: emekle, bilgiyle, sevgiyle yaratılmış ne varsa, tümünde onların düşünce aydınlığı, alın teri, kam vardır. Yine derler ki: bizi mutluluğa götürecektir yolu ısıtan yüreklerindeki ateş solmaya başlayınca, onlar mum gibi eriyip tükenmez, gökyüzüne çekilip, sevgili dünyalarını oradan aydınlatmaya devam ederlermiş.

Sen, çırılçıplak bir gecede başını gökyüzüne çevirip de yeni yeni yıldızlar görürsen, bil ki onlar insanlar için kendilerini yakmış olan canlardır."

Rasim Amca yeniden omzuma dokundu. Eli titriyordu:

"Nasıl buldun evlat?"

Dikkat ettim, sesi de titriyordu. O an, Rasim Amca'nın güzel hikâyeye anlatmasının sırrını öğrendim.

Anlatılanlar ne kadar doğru, ne kadar güzel olursa olsun can kulağıyla dinlenmesi için, anlatıcının, elinin de, sesinin de, yüreğinin de titremesi gerekiyordu.

O gece Rasim Amca'ya nasıl bir yanıt verdim anımsamıyorum. Ama daha o söze başladığında, bu hikâyede kendisini anlattığını anlamıştım. "Nereden anladın?" diye sormayın. Anlamıştım. Sözleri söyleyişinden, adımını atışından, iç çekişinden, ellerinin titreyişinden anlamıştım. Anlamıştım işte.

Ben de hikâyeyi aklımda kaldığı kadarıyla kızıma anlattım, ilgiyle dinledi beni. Bitirince sordum:

"Nasıl buldun yavrum?"

Soruma, soruyla karşılık verdi:

"Rasim Amca, nerede baba?"

Rasim Amca ölmüştü. Bu dedemin ölümünden dokuz yıl önceydi. Bir bahar günü dükkânında, kilim

tezgâhının başında ölü bulmuşlardı onu. Cenazesine mahalleden fazla katılan olmamıştı. Hatta

mahallemizdeki küçük caminin imamı, "Bu adam inançsızdır, namazını kılmak caiz değildir" demiş, ancak cenazeye katılanların, özellikle de dedemin ısrarı üzerine namazı kılınabilmişti.

"Rasim Amca öldü, kızım" dedim.

"Şimdi o, gökyüzünde yıldız mı oldu?"

"Km bilir?"

Başka bir şey sormadı. Ninemden miras kalan çekik kara gözlerini yeniden gökyüzüne çevirdi. Sanki binlerce yıldızın arasında, yüzünü hiç görmediği yaşlı bir adamı arıyor gibiydi.

Agatha'nın Anahtarı

Pera Palas'ın pastanesinde oturmuş İhsan'ı bekliyorum. Gözlerim, pastanenin kartonpiyerlerle süslenmiş

tavanlarında, eski avizelerinde, nakışlı aynalarında ürkek ürkek gezinirken, üniversiteden mezun

olduğumuzdan beri İhsanla görüşmediğimizi anımsıyorum. Telefondaki sesini bile güçlkle tanıdım. O beni gazetelerden izliyormuş, son romanımı da okumuş.

"Nereden çıktı bu polisiye sevdası?" diye sormuştu.

"Bilmem, çıktı işte" demiştim, anlamsızca gülümseyerek.

"İyi olmuş. Ben de seni bunun için arıyorum."

Neden söz ettiğini anlamamıştım.

"Agatha Christie'nin Türkiye'ye gelip kaldığını bilirsin" diye açıklamıştı. "Pera Palas'ta kaldığı odada bulunan anahtar..."

"Söylenti" diye, dudak bük müştüm.

" 'Bende bu söylentilerin gerçekliğini kanıtlayacak bilgiler var' desem."

Başka biri olsa "Dalga geçiyor" derdim ama İhsan, insanın canını sıkacak kadar ciddi biriydi. Yine de inanmakta acele etmeyerek:

"Ne o" demiştim, alaycı bir sesle, "sen de mi polisiye yazmaya karar verdin?"

"İnanması güç, ama söylediğim doğru. Yarın öğleden sonra Pera Palas'ın pastanesinde buluşalım. Olanları anlatayım sana."

"Tamam" diyerek önerisini kabul etmiştim. Arkadaşımı görmek hoşuma gidecekti.

Şimdi, bu tarihî otelde İhsan'ı beklerken, söylediklerini düşünüyor, ama hiçbir sonuca varamıyordum.

Duvardaki antika saatin gonguyla düşüncelerim dağıldı. Aynı anda kapıdan girmekte olan İhsan'ın bana gülümsediğini gördüm. Kısa bir sohbetten sonra çaylarımızı yudumlarken:

"Söylediklerim şaka değildi" dedi İhsan. "Sahiden de Agatha Christie'nin Türkiye'de geçirdiği günlere ilişkin bilgiler var elimde."

"Nasıl bilgiler?" diye sordum, inanmamış gözlerle arkadaşımı süzerek.

"Günlük" dedi, kendinden emin bir tavırla, "Kâmuran Dayım'ın günlüğü."

"Kâmuran Dayın mı?"

"Hatırlarsın canım. Yazları takıldığımız Büyükada'daki köşkün sahibi."

"Hani, Robert Kolej'deki çapkınlıklarını anlatan dayın" diye mırıldandım. "Sporcuydu yanılmıyorsam."

"Eski millî yüzücü" diye açıkladı İhsan. "Aynı zamanda polisiye roman hastası..."

"Polisiye roman meraklısı olduğunu bilmiyordum" dedim. "Benim kitaplardan birini yollayayım o zaman."

"Yollayamazsın" dedi, buruk bir gülümsemeyle, "geçen ay öldü."

"Başın sağ olsun, üzüldüm" dedim ama aklım günlüklerdeydi.

"Biz de çok üzüldük" dedi İhsan, gözleri dalarak. "Onu çok severdim. Son yıllarda pek kendinde değildi."

Neyse... Kâmuran Dayım'ın çocuğu yoktu. Malı mülkü bana kaldı. Geçenlerde adadaki köşke gittim. Ortalığı toplarken, çalışma odasındaki çelik kasayı açtım. Kasadaki tapu gibi evrakların arasından beş kalın defter çıktı. Göz atınca, bunların İngilizce olarak kaleme alınmış günlükler olduğunu anladım. Şaşırmıştım, dayımın günlük tuttuğunu bilmiyordum. Çelik kasanın içinde bir de gizli bölme saptadım ama anahtarını hiçbir yerde bulamadım. Bir uzman getirip baktırdım, bu kasanın özel olarak yaptırıldığı, açmak için anahtarını bulmam gerektiğini söyledi. Ben de, belki günlükte, bununla ilgili bir şeyler vardır diye, dayımın yazdıklarını okumaya başladım. Dayım, 1920'den beri ne yaptıysa hepsini yazmış."

Bir yandan İhsan'ın sözlerinin nereye varacağını merak ederken, bir yandan da Christie'nin hangi tarihte Türkiye'ye geldiğini düşünüyordum. Tam çıkaramıyordum ama 1920'lerin yarısından sonra olmalıydı. İlk kocası Archibald Christie'nin, onu aldatmasından sonra, kimseye haber vermeden İngiltere'yi terk ederek İstanbul'a atmıştı kendini.

Sanki düşündüğümünden haberliymiş gibi, İhsan sözü 1920'lere getirdi:

"Günlükte bizi ilgilendiren konu, 1926 yılında başlıyor. Dayım o sıralar kendisinden on beş yaş büyük Mualla Hanımla evliymiş. Babasının malî durumu bozulan dayım, para için yapmış bu evliliği. Ama hastalık

derecesinde genç erkeklere düşkün olan Mualla Hanım, dayımla da yetinmek niyetinde değilmiş.

Evliliklerinin ikinci yılında sonra kendine genç bir sevgili bulmuş. Dayım çektiği acıları, kıskançlıkları olduğu gibi aktarmış günlüğüne."

"Boşanmayı düşünmemiş mi?" diye soruyorum.

"Karısından kurtulmayı planlıyormuş ama bunun için boşanmaktan farklı bir yöntem varmış kafasında, İşte tam o günlerde karşılaşmışlar Agatha Christie'yle. O yıl Cumhuriyet balosu için Pera Palas'a geldiklerinde, asansöre binmekte olan Agatha Christie'yi gören dayım, gözlerine inanamamış, yaklaşmış yanına:

'Siz Agatha Christie değil misiniz?' diye sormuş.

Ünlü yazar kaçamak yanıtlar vererek kurtulmak istemiş, ama bizimki bırakmamış peşini. Bir hayranı olduğunu, o güne kadar yazdığı bütün romanları okuduğunu söylemiş. İngiltere'de daha o yıl basılan Roger Ackroyd Cinayeti'ni bile okuduğunu söyleyince, Agatha yumuşamış. Bundan cesaret alan dayım, onu

Büyükada'daki köşke devam etmiş. Ağırbaşlı bir insan olan Agatha Christie, üstelik o sıralar yüreğinde ihanet yarası da taşıırken, bu yakışıklı Türk'ün iltifatlarına pek aldırmamış. Ama dayım yılmamış. Her gün çiçek yollamış, telefon etmiş; sonunda kadıncağz pes ettiğinden midir, yoksa tek başına yaşamaktan sıkıldığından mıdır bilinmez, daveti kabul etmiş. Ama kalabalıklardan hoşlanmadığı için, davette fazla insan olmamasını tercih ettiğini, kibarca belirtmiş. Dayımın canına minnet, elinden gelse karısını da atlatıp Agatha'yla baş başa kalmaya çalışacak. Ama Mualla Hanım, dayımla aynı görüşte değilmiş; bu İngiliz yazarın evlerine geldiğini herkesin bilmesini istiyormuş. Dayımın itirazlarına aldırmadan, sosyetenin önemli kişilerini de çağırmış davete.

Davet günü Agatha'nın etrafını saran hayran kitlesinden fırsat bulup bir türlü konuşamamış dayım onunla.

Ama yazarımız geceyarısından önce, izin isteyip kalkınca aradığı fırsatı yakalamış. Kadının itirazlarına aldırmadan otele kadar refakat etmiş. Vapurda evlilik üzerine konuşurken bulmuşlar kendilerini. Agatha özel yaşamından hiç söz etmemesine karşın dayım onun ilişkisinin de iyi olmadığını sezinlemiş. Belki açılır diye, kendi evliliğinin yürümediğini anlatmış. Yazar da, özür dileyerek bunun dışarıdan da görüldüğünü söylemiş.

'Yakında ondan kurtulacağım' diye mırıldanmış dayım, gizleyemediği bir kinle.

'Boşanacak mısınız?' diye sormuş, yazar.

'Bir söyleşinizi okumuştum' diyerek konuyu değiştirmeye çalışmış dayım. 'Kusursuz cinayet yoktur, diyordunuz.'

Agatha gülümseyerek açıklamış:

'Evet öyle düşünüyorum. Tasarlanmış cinayet iyi bir organizasyonu gerektirir. Zamanın, mekânın, cinayet aletinin doğru seçilmesi, ortalıkta kanıt bırakılmaması ya da sahte kanıtların bırakılması gibi zekâ gerektiren davranışların yanında, birini öldürebilecek kadar soğukkanlı bir cesarete veya vahşiliğe sahip olmalıdır insan. Konuşurken, yazarken basit olgularmış gibi görünen bu gereklilikler cinayet anında yerine getirilmesi oldukça zor eylemler haline gelebilir. Hele bir de cinayet anında sürprizlerin ortaya çıktığını düşünürsek...

Evet, evet, bundan eminim, bence kusursuz cinayet yoktur.'

Agatha'nın ilk kez böyle coşkuyla konuştuğunu fark eden dayım, belki de yazarla yakaladığı bu yakınlığı yitirmemek için:

'Bu konuda size katılmıyorum' demiş. 'Kişi yeterince soğukkanlı, cesur, akıllıysa, işlediği cinayet de vicdanında yara açmayacak kadar haklı bir nedene dayanıyorsa kusursuz bir cinayet işlenebilir.'

'Çok zor' demiş Agatha, 'ben böyle bir cinayet duymadım.'

'Duymamış olabilirsiniz ama eminim örnekleri vardır' diye direktmiş dayım.

'Yine de denemenizi önermem' demiş Agatha. 'Bence boşanmak cinayetten daha kolay bir yoldur.'

Yalnızca bir saat kadar baş başa konuşmuş olmalarına karşın, bu kısa birliktelik bile, dayımın, zaten ilgi duyduğu yazara sıırılsıklam âşık olmasına yetmiş. Ne yazık ki Agatha aynı duyguları taşııymıyormuş. Dayımın ertesi gün, Boğaz'da gezi teklifini nazık ama soğuk bir tavırla reddetmiş.

'Yaşamımın en mutsuz günlerinden biriydi' diye yazmış dayım günlüğüne. Agatha'nın davetini

reddetmesinden sonra bir de Mualla Hanım'la kavga etmiş. Öfkeyle çıkmış evden. Heybeliada'da oturan çocukluk arkadaşı Rauf'un yanına gitmiş. Todorı'nin meyhanesinde küfelik olana kadar içmişler. O gece Rauf'un yalısında kalmış. Ertesi sabah uyandığında büyük bir sürpriz bekliyormuş onu. Köşkten gelen telefon karısının bahçede ölü bulunduğunu bildiriyormuş.

Bulduğu ilk tekneyle Büyükada'ya gitmiş. Köşkün kapısında polisler karşılamış onu. Hemen sorguya almışlar. Dayım itiraz edecek olmuş, polisler, yan komşu İshak'ın dün gece bahçede birini gördüğünü söylemişler. 'Karın seni aldatıyormuş, daha bir gün önce kavga etmişsiniz' gibi sözlerle sıkıştırmaya başlamışlar.

Dayım o gece Rauf'la birlikte olduğunu söyleyerek, kendini sıyırmaya çalışırken, hükümet tabibi, Mualla Hanım'ın ölüm nedeninin şoka bağlı kalp krizi olduğunu açıklamış. Böylece soruşturma durdurulmuş. O

gün, Mualla Hanım'ın servetinin tek vârisi olarak, karısına karşı son görevlerini yerine getirirken Agatha Christie'yi aramayı da unutmamış."

Sözün burasında İhsan'ın ara vererek, anlamlı gözlerle bana baktığını fark ettim. Sanki dayısının yıllar önce yaptığı bu tuhaf davranışa, benim bir açıklama getirmemi bekliyordu.

"'Belki Agatha cenazeye gelir de, onu bir daha görürüm' şeklinde düşünmüş olabilir" diye, aklıma ilk gelen olasılığı söyledim.

"Dayım da böyle yazmış günlüğe" dedi İhsan. 'Bu tür yıldırım aşklarında insan deliye dönüyor. Hele bir de reddedilince, her fırsatı kullanarak, bu karısının ölümü bile olsa sevgilisine ulaşmaya

alışıyor. Ne yazık ki ben de bu alçaklığı yaptım' diyor dayım."

"Peki Agatha Christie, nasıl karşılamış bunu?" diye soruyorum merakla.

"Üzöldüğünü belirtmiş, her zamanki gibi mesafeli bir tavırla. Ama cenaze kalktıktan bir gün sonra köşkü aramış, taziyeye gelmek istediğini söylemiş. Hâlâ mesafeli tavrını sürdürmeye çalışıyormuş, ama sesindeki heyecan, onulmaz bir merak duygusuyla kıvrandığını ele veriyormuş. Zaten ertesı gün de damlamış köşke.

İlk gelişindeki gibi onu iskelede karşılamış dayım. Karısının ölümünün üzerinden henüz birkaç gün geçmiş

olmasına karşın, işi gücü bırakıp onunla ilgilenmiş. Agatha ise ustaca sorularla olayı deşmeye çalışmış.

Polislere ne söylediyse, ona da aynı şeyleri aktarmış, dayım. Aldığı yanıtlar, kadının bakışlarındaki kuşku bulutlarını dağıtmamış. Beni asıl hayrete düşüren dayımın tavrı" diyerek yine gözlerini yüzüme dikti İhsan:

"İnanabiliyor musun, seni, karını öldürmekle suçluyorlar; buna kızmıyor, hatta tuhaftır sanki bu cinayeti işlediğini ima etmeye çalışıyorsun."

"Nasıl yani, dayın karısını öldürdüğünü mü söylemiş Agatha'ya?"

"Söylememiş ama sanki hissettirmiş."

Kafamda bir ışığın yanıp söndüğünü hissediyorum.

"Kusursuz cinayet" diye mırıldanıyorum.

"İşte Agatha da bundan kuşkulanmış. O geceki tartışmadan sonra dayımın hem sevmediği karısından kurtulmak, hem de kusursuz cinayet işlenebileceğini kanıtlamak için Mualla Hanım'ı öldürdüğünü

düşünmüş. Hatta kendi başına Heybeliada'ya giderek soruşturma yürütmeye bile başlamış. Dayımın o gece evinde kaldığı Raufla, komşu İşhak'la konuşmuş, ilginçtir bu arada dayım ile kadın yazar arasındaki arkadaşlık ilerlemiş. Ve sıkı dur Agatha otelden ayrılıp bir süre köşkte yaşamış. O tarihlerde günlüğün sayfaları boş! Anlaşılan dayım Agatha'yla o kadar meşgülmüş ki çok sevdiği günlüğünü bile ihmal etmiş.

Yeniden yazmaya başladığında, Agatha'nın İngiltere'ye döndüğünü anlıyoruz."

"İster misin, gerçekten de Mualla Hanım'ı dayın öldürmüş olsun" diye kesiyorum İhsan'ın sözünü. "Agatha da zekâsını kullanıp olayı kanıtlamış, ama dayını sevmeye başladığı için bu gerçeği saklamış..."

"Önce ben de böyle düşündüm" dedi İhsan, sözümü bitirmeme izin vermeyerek. "Ama vazgeçtim. Çünkü Agatha daha sonraki yıllarda Türkiye'ye gelmeyi sürdürmüş. Gelince de mutlaka dayıma

uğruyormuş. Dayım günlüğünde yazarın, karısının ölümüyle ilgili yeni sorular sorduğunu yazıyor. Bu da gösteriyor ki Agatha'nın kuşkusu sürüyor."

"Haklısın" dedim, dalgın bir ifadeyle. "Peki, ne zamana kadar sürmüş bu İstanbul ziyaretleri?"

"Sir Max Mallowan'la evleninceye kadar" diye açıkladı İhsan. "Dayım, bunu öğrendiğinde çok üzülmüş."

"Günlükte, Agatha'yla ilişkilerinden bahsetmiyor mu dayın?"

"Aslında o da ilginç. Agatha'nın ilk geldiği yıl, olanları tüm içtenliğiyle kaleme döken dayım, daha sonra bu konuda inanılmaz bir ketumluk gösteriyor. Sadece birlikte yemek yedikleri, gezdikleri yerleri yazıyor. Bir de şu kusursuz cinayet konusunda sohbet ettiklerini belirtiyor. Ne kendi duygularından, ne de

Agatha'nınkilerden hiç bahsetmiyor."

"Peki evlendikten sonra bir daha İstanbul'a gelmemiş mi Agatha?"

"Bir yıl sonra yine gelmiş. Sanırım bir veda ziyareti. Köşkte vedalaşmışlar. Vedalaşırken, Agatha'ya bir anahtar verdiğini yazmış dayım. Cinayet tartışmalarını sona erdirecek açıklamanın, anahtarın açacağı gizli bölmedeki mektupta yazılı olduğunu söylemiş. Ama kendisi ölmeden o mektubu açmayacağına dair yazardan söz almış."

Parçalar bir anda bütünleniyor, heyecanıma engel olamadan soruyorum:

"Ne yani, Agatha'nın kaldığı odada bulunan şu anahtar gerçek miymiş?"

"Seninle görüşme nedenim de bu" diyor İhsan. "Eğer otelde böyle bir anahtar varsa, bu dayımın verdiği anahtar olabilir. Anahtarı alıp mektubu okuyabiliriz."

"Tamam da" diyorum, şaşkınlıkla İhsan'ın yüzüne bakarak, "bunu ben olmadan da yapabilirdin, neden beni çağırdın?"

İhsan'ın dudaklarını mahcup bir gülümseme süslüyor:

"Aslına bakarsan, otel yöneticileriyle görüştüm" diyor. "Anahtarı vermekten yana değiller. Ben de bunun üzerine onlara senden bahsettim. Zaten tanıyorlarmış. İlk kitabının basın toplantısı bu otelde, Agatha Christie Salonu'nda yapılmış. Senin de işin içinde olduğunu, içinde anahtar olayının da geçtiğini, otellerini konu alan bir öykü yazabileceğini söyledim. Bunun üzerine tavırları değişti."

Bunları anlatırken yüzümü inceliyor. Sesimi çıkarmadığımı görünce özür dilercesine kırık dökük bir sesle devam ediyor:

"Biliyorum, önce sana sormam lazımdı. Ama adamlar vermeyiz deyince..."

"İyi yapmışsın" diyorum, dostça eline vurarak. "Bana bunları anlattığın için ayrıca teşekkür de

borçluyum sana. Hadi gidip konuşalım şu adamlarla."

Otel müdürü sıcak bir tavırla karşılıyor bizi. Durumu yeniden anlatıyoruz. Sorular soruyor, İhsan ayrıntılarıyla yanıtlıyor. Ben de, eğer olay düşündüğümüz gibiyse otelleri için iyi bir tanıtım olacağını anlatıyorum. Adam uzatmıyor, anahtarı en geç yarın sabah getirmek koşuluyla bize veriyor.

Otelden çıkar çıkmaz Kabataş'a iniyoruz, oradan deniz otobüsüyle doğru Büyükada'ya. Kâmuran Bey'in

köşkü adanın en eski ahşap yapılarından. Yüzyıllık kestane ağaçlarının, manolyaların serinlettiği geniş

bahçeden geçip, ikinci kattaki çalışma odasına çıkıyoruz. İhsan giderek artan bir telaşla açıyor kasayı. Küçük kasanın içi, rengi sararmış evraklarla dolu. Titreyen ellerle evrakları yana çekip gizli bölmenin kapağını ortaya çıkarırken, ben soluğumu tutarak izliyorum onu. Arkadaşım elleri titreyerek otelden aldığımız anahtarı gizli bölmenin kilidine uydurmaya çalışıyor. İlk deneme başarısız olunca ümitsizliğe kapılıyorum, ama o yılmıyor, yeniden deniyor. Bu defa anahtar kilide oturuyor. Çevirmeden, yüzüme bakarak gülümsüyor.

Sonra çeviriyor, ardı ardına iki kez dönüyor anahtar kilidin içinde.

"Açıyor" diye bağıryorum kendimi tutamayarak, "demek Agatha'nın anahtarı doğruymuş."

İhsan gizli bölmeyi dışarı çekiyor. Çelik çekmecenin içinde, elli yılı aşkın süredir hapsolan zarf, sanki gerçek kurtarıcılarını bulmuş gibi yüzümüze bakarak açılmayı bekliyor. Onu daha fazla bekletmeyi göze alamayacak kadar heyecanlıyız, frisan zarfı eline alıyor. Laciverdi solmuş bir mürekkeple "Mrs. Agatha Christie" yazıyor zarfın üzerinde. Bir an göz göze geliyoruz, sonra aceleyle açıyor İhsan mektubu:

Sevgili Agatha,

Sen bu mektubu okurken ben ölmüş olacağım. Umarım yaptıklarım için beni bağışlarsın. Başından beri sen haklıydın. "Kusursuz cinayet" diye bir şey yoktur. Evet, senin de saptadığın gibi o gece Mualla'yı öldürmek niyetindeydim. Heybeliada'ya gitmem, alkole dayanamayan Rauf'la herkesin gözü önünde içip sarhoş

numarası yapmam bu planın birer parçasıydı. Yolda sızan Rauf'u yalıya götürür götürmez yatağına yatırdım.

Hizmetçilere görünmeden, evin önündeki kumsaldan sessizce denize girdim. Yüzerek Büyükada'ya çıktım. O

sabah gizlediğim giysilerimi, karımı öldüreceğim bıçağı alıp köşkün yolunu tuttum. Köşke vardığımda herkes uyuyordu. Evden ayrılmadan önce açık bıraktığım alt kattaki çalışma odamın penceresinden içeriye

süzüldüm. Karımın yatak odasına çıktım. Ama senin bahsettiğin türden kötü bir sürpriz bekliyordu beni: karım yatağında yoktu. Benim evde olmamamı fırsat bilip sevgililerinden birine gitmişti anlaşılan. "Umarım İstanbul'a inmemiştir" diye düşünerek, bahçede, kuytu bir köşeye sinerek beklemeye başladım. Geceyarısına doğru bahçenin kapısı gıcırdayarak açıldı. Nefesimi tutarak kapıya baktım; şükür Tanrı'ya, gelen karımdı.

Kendinden emin adımlarla taş yolda yürüyordu. Bıçağı sağ elimde sımsıkı tutarak sessizce ona yaklaştım.

Bıçağı tam kalbine saplamayı tasarlıyordum. Böylece ilk darbeye ölecek, ben de dikkat çekmeden oradan kaçacaktım. Karımla aramızda iki adım mesafe kalmıştı ki karşısına çıktım, bir an göz göze geldik. Onu öldürmenin tam zamanıydı ama ne olduysa oldu bıçağı indiremedim. Olanları anlayamayan karım bir adım geriledi, sonra elimdeki bıçağı görünce, "Aman Allahım!" diyerek olduğu yere yığıldı. Korkuyla eve baktım.

Hayır kimse bizi görmemişti. Karım beni teşhis etmiş olabilirdi, onu mutlaka öldürmem gerekiyordu. Yere çömeldim. Mualla upuzun yatıyordu. Bıçağı kaldırdım, kalbinin üzerine indireceğim ama yapamıyorum.

Gözlerimi kapıyorum, açıyorum, konumumu değiştiriyorum, hayır yapamıyorum. Sonunda karımı öldüremeyeceğimi anladım. Aklıma başka bir fikir geldi. Karımı uyandıracak, onu hırsız sandığımı söyleyecektim. Bu düşünceyle usulca sarstım. Ama karım uyanmadı. Elini tutup kaldırmaya çalıştım, bırakınca olduğu gibi yere düştü. Yine çok içmiş diye söylenerek, onu sarsmayı sürdürdüm; boşa çaba, Mualla kıpırdamıyordu. Neredeyse köşkteki hizmetçilerden yardım isteyecektim ki, bakışlarım Mualla'nın şok içinde donup kalmış gözlerine takıldı. Soluğumu tutarak yaklaştım. Elimi gözünün önünde gezdirdim, kıpırtı yok. Korkuyla sağ bileğini elime alıp nabzına baktım; atmıyordu. Emin olamadım, boynundaki damarı da yokladım. Hayır, o da atmıyordu. Panik içinde olduğum yerde donakaldım. Sonra sakinleştim,

düşündükçe bunun bana Allah'ın bir lütfü olduğunu anladım. Sessizce doğruldum, kanıt bırakmadığımdan emin olmak için etrafıma bakındıktan sonra hızla bahçeden çıktım.

Karım ölmüştü, ölümüne ben neden olmuştum ama bu ustaca tasarlanmış bir cinayetten çok, beceriksiz bir katilin şansı sonucu gerçekleşmişti. Senin konuyla ilgilendiğini sezer sezmez aklıma bu olayı kullanmak geldi. Belki böylece dikkatini üzerime çekebilir, aşkıma karşılık vermeni sağlayabilirdim. Bu yüzden İstanbul'a geldiğin yedi yıl boyunca, kusursuz bir cinayet işlemişim duygusunu vermeye çalıştım sana.

Bunun işe yaramadığını da söyleyemezsin. Ama, ben adam öldürecek cesarete ya da vahşiliğe sahip değilim.

Zekasını yalnızca sevdiği kadını kendine bağlamak için kullanabilecek iflah olmaz bir âşığım sadece.

Yaptıklarım için senden özür diliyorum. Umarım bu yeteneksiz katili, yalancı âşığı bağışlarsın.

Kâmuran Aknîl

Kitap Katili

Başkomiser Nevzat ile yardımcısı Ali gözlerini dikmiş, pür dikkat beni izliyorlar. Sigara dumanına boğulmuş

bu küçük odaya girdiğimizden beri üçüncü kez uyarıyor Başkomiser Nevzat:

"Cumartesi saat 17.30 ile 19.00 arasında nerede olduğunuzu söylemezseniz, sizi gözaltına almak zorunda kalırız."

"Anlamıyorum" diyorum, şaşkınlıkla, "o eleştirmeni neden öldüreyim ki?"

"Son romanınızı yerin dibine batırmış" diyerek lafa karışıyor Ali. Şık giysileri, ukala davranışlarıyla polisten çok, genç bir brokeri andırıyor.

"Bunun için adam öldürülür mü?"

"Ne diyorsun sen" diyor, "adam yan baktı diye cinayet işleyenler var bu memlekette."

"Ben onlardan değilim."

"Bundan emin olamayız" eliyor Nevzat.

"Üstelik bize yalan söylemişken" diyerek taşı gedğine koyuyor Ali. "Güya cumartesi günü Eskişehir'de imza gününde olacaktıydınız."

"Ben size yalan söylemedim... İmza işi son anda iptal oldu."

"Bize değil ama karınıza söylediniz" diyor Ali, karınız sözcüğünün üstüne basa basa. "Karısına yalan söylemekten çekinmeyen biri kim bilir bize ne masallar anlatır."

Durum sandığımdan ciddi görünüyor. Galiba gerçeği anlatmaktan başka çarem yok:

"Bakın" diyorum alttan alarak, "sizin de başınıza gelmiştir... Evlilik zamanla monotonlaşıyor, insan heyecan arıyor."

Lafın nereye varacağını anlayan Ali kıkırdarken, Başkomiser'in kaşları çatılıyor:

"Lütfen daha açık konuşur musunuz?" diyor.

"Peki..." diyerek açıklıyorum. "Cumartesi günü bir bayan arkadaşım ile birlikteydim. Kaktüs Kafe'de buluştuk, Beyoğlu'nda. Öğleden sonra saat beş buçuk sularında."

Ben anlatırken, Ali de önündeki küçük deftere notlar almaya başlıyor.

"Kafede söylediklerini doğrulayacak kimse var mı?"

"Barmen İhsan beni tanır" diyorum. "Ona sorabilirsiniz."

"Peki sonra ne yaptınız?"

"Ortaköy'e indik, bir restoranda yemek yedik, oradan da kızın evine gittik" diyorum.

"Kız kimdi?"

"Adı Nermin, genç bir şair."

"Telefonu var mı?"

Numarayı ezberden söylüyorum. Nevzat, rakamları kaydeden yardımcısına dönüyor:

"Hadi şu Kaktüs Kafe'deki garson ile kızı bir ara."

"Baş üstüne amirim" diyerek kalkıyor Ali.

Yardımcısı çıkmadan Başkomiser yeni bir direktif daha veriyor:

"Çocuklara da sor, kapıcıyı getirmişler mi? Yayınevinin sahibiyle yüzleştireceğiz."

Bir de yayınevi sahibi var! Kim acaba? Yoksa benim yayıncı mı? Ama bu çok saçma!

"Şu yayıncı" diyorum, Ali odadan çıktıktan sonra, "Aytuğ Gökçe mi?"

Nevzat biraz şaşıırıyor ama soğukkanlılığını yitirmeden yüzüme bakıyor:

"Nereden biliyorsunuz?"

"Kitabımı eleştirdi diye, beni Süleyman Sami'nin katili yaptığınıza göre yayıncımı haydi haydi suçlu sayarsınız. Aytuğ Abi'yi sorguladınız mı?"

Sorumu yanıtlamak yerine masanın üzerindeki 2000 paketine uzanıyor. Bir sigara çıkarıp dudaklarına götüreceken gözleri bana takılıyor:

"İçer misiniz?" diyerek uzatıyor. Alıyorum, sigaralarımız bitene kadar pek konuşmuyoruz. Aslında konuyu açmak için bir iki denemede bulunuyorum ama Başkomiser ketum davranıyor. Bu ketumluk, Ali'nin gelip anlattıklarımın garson ve Nermin tarafından doğrulandığını açıklamasına kadar sürüyor. Bu konuşmadan sonra Başkomiser yumuşuyor. Köşeli suratındaki sert çizgiler gevşiyor, bakışlarına babacan bir ifade gelip oturuyor.

"Aytuğ Gökçe'yi iyi tanır mısınız?" diye soruyor.

"Tanırım. Onun suçlu olduğunu mu düşünüyorsunuz?"

"Süleyman Sami'nin eleştirdiği son üç kitap onun yayınevinden çıkmış."

Gülmeye başlıyorum.

"Çok mu komik?" diyor Nevzat.

"Komik" diyorum, "rahmetlinin yerdiği kitaplar, övdüklerinden daha çok satardı."

İki polis şaşkınlıkla birbirlerini süzüyor. Önce Nevzat topluyor kendini:

"Ama" diyor, "yayıncınız cumartesi maktulün evinde tashihçi Salih tarafından görülmüş."

"Ne işi varmış onun, eleştirmenin evinde?" diyorum şaşkınlıkla.

"Süleyman Sami'nin yeni kitabının düzeltmelerini getirmiş. O evdeyken Aytuğ Bey gelmiş. Salih onları baş

başına bırakıp çıkmış."

"Bunda yadırganacak bir şey yok, iyi arkadaşlardı. Hem Salih Bey'in düzeltmelerini yaptığı kitap da bizim yayınevinden çıkacaktı."

Bir süre odada kimse konuşmuyor. Sessizliği Başkomiser bozuyor yine:

"Peki Yakup Kırâç'ı tanır mısın?"

"Arkadaşımdır" diyorum. "Türkiye'nin en iyi öykücülerinden biridir."

"Bu sizin iyi öykücü kaç gündür ortalıkta yok."

"Delidoludur Yakup" diyorum arkadaşımı savunmak için. "Canı isteyince kimseye haber vermeden çeker gider."

"Üç gün önce bir panelde Süleyman Sami'yle birbirlerine girmişler."

"Duydum, tatsız bir olay. Ama Yakup Kırâç kimseyi öldüremez."

"Onu bulunca anlayacağız" diyor Nevzat başını sallayarak.

"Süleyman Sami yazarların arasında pek sevilmezmiş" diyerek, bu defa Ali başlıyor sorguya. "Sen de kızar mıydın ona?"

"Önceleri çok kızardım ama sonra yaptığı eleştirinin çoğu zaman haksız, öfke kaynaklı olduğunu anladım.

Kendini bitiriyordu zavallı."

"Ama birileri senin gibi düşünmüyor olacak ki, defterini dürmüşler herifin" diyor Ali.

"Neden katilin edebiyatçı olduğunu düşünüyorsunuz? Başka biri, bir hırsız olamaz mı?"

"Evden hiçbir şey çalınmamış. Bir de cinayetten sonra katil, önemli edebiyat dergilerini arayarak, eleştirmeni öldürdüğünü haber vermiş. Kendisini bir edebiyat tutkunu olarak tanıtp, Süleyman Sami'yi de kitap katili, bir edebiyat bezirganı diye tanımlamış. Cinayetin gerekçesi olarak da Süleyman Sami'nin edebiyata zarar vermesini göstermiş."

"İlginç" diyorum, "belki de katil, fanatik bir okurdur. Süleyman Sami, hayran olduğu yazarı eleştirince o da bu cinayeti işlemiştir."

"Haklı olabilirdin ama katili eve Süleyman Sami almış. İnsanlarla arası pek de iyi olmayan eleştirmenin öyle her okuru eve alacağını sanmıyoruz. Katil, eleştirmenin tanıdığı biri olmalı. Cinayet bıçak ya da hançer gibi delici bir aletle işlenmiş. Bunun eleştirmene yirmi beşinci sanat yılında armağan edilen gümüş mektup açacağı olduğunu sanıyoruz. Her zaman masanın üzerinde duran mektup açacağını bulamadık, kanıtı yok etmek isteyen katil almış olmalı."

"Bu telefonlar" diyorum dalgın bir ifadeyle, "hedef şaşırtmak için olamaz mı? Belki katil, cinayeti edebiyatçıların üzerine yıkmak için bu yolu seçmiştir."

"Olabilir ama bu yönde hiçbir kanıt yok elimizde" diyor Nevzat. Sonra kartım uzatarak ekliyor:

"Sizden ricam, bir şey öğrenir ya da duyarsanız bize haber vermeniz."

"Merak etmeyin" diyorum, kalkarken, "bir şey öğrenirsem haber veririm."

Eve gelip karımın sorularım usturuplu yanıtlarla geçıştirdikten sonra çalışma odama kapanıp Süleyman Sami'yi kimin öldürmüş olabileceğini düşünmeye başlıyorum. Katilin yazar olması bana zayıf bir olasılıkmış

gibi geliyor. Yazarların çoğu ister farkında olsunlar ister olmasınlar ölümsüzlük peşindedirler. Ama bu ölümsüzlüğü işlediği cinayetlerle değil, yazdıklarıyla sağlamaya çalışırlar. Bu nedenle, eğer çok aptal biri değilse hiçbir yazarın, ölümsüzlük düşünö bir eleştirmem öldürmeye feda edeceğini sanmıyorum. Peki o zaman kim olabilir bu katil? "Akrabaları" desem, adam zengin değil ki öldüğünde yüklö bir miras bıraksın.

"Kadın, aşk" desem, Süleyman Sami, andropoz sınırını geceli yıllar oluyor. "Politik bir cinayet" desem, bütün o solcu söylemine karşın, etliye sütlöye karışmama konusunda nasıl büyük bir beceriye sahip olduğunu herkes bilir. O halde kim, niçin öldürdü bu adamı? Sanki sorumun yanıtıymış gibi peş peşe çalmaya başlıyor telefon.

"Alo, buyrun?"

"Alo" diyor neşeli bir ses. "Ben Yakup."

"Yakup... Oğlum nerdesin? Polis seni sorup duruyor."

"Eve gelmişler, duydum. Süleyman Sami yüzünden. Ulan ne cenabet herifmiş. Ölüsü bile rahat

bırakmıyor bizi."

"Öyle konuşma, ne de olsa edebiyata katkıda bulunmuş bir adam."

"O herif mi? Güldürme adamı... Sen de bir tuhafsın! Herif, hakkında yazmadığını bırakmadı. Neredeyse adamı savunacaksın bana."

"Olan olmuş" diyorum. "Öldü gitti, arkasından konuşmayalım şimdi."

"Niye konuşmayalım? Ölmüş olması onu aklamaz."

"Belki sana kötülüğü dokundu ama..." diyecek oluyorum.

"Bana kötülüğü dokunması önemli değil" diyerek patlıyor. "Asıl kötülüğü edebiyata dokundu. Onu pohpohlayanların yapıtlarını göklere çıkarır, kendisine boyun eğmeyenleri yerin dibine sokmaya çalışırdı."

Böyle eleştirmenlerin olduğu bir ülkede edebiyat gelişir mi? O bir bezirgandı... Kitap katiliydi."

"O sözleri nereden duydun?" diye soruyorum, kuşkuyla.

"Hangi sözleri?" diyor afallayarak.

"O bir bezirgandı, kitap katiliydi, sözlerini."

"Hatırlamıyorum... Gazetede okumuşumdur herhalde."

Kafam karışıyor, Yakup, eleştirmeni öldürmüş olabilir mi? Dayanamayıp soruyorum:

"Neredesin, söyle de gelip alayım."

"Boş ver... İstanbul dışında bir yerdeyim işte."

"Ne zaman ayrıldın İstanbul'dan?"

"Cumartesi gecesi."

Cinayetten sonra diye geçiriyorum aklımdan.

"Orada burada dolaşıp durma" diyorum uyaran bir ses tonuyla. "Yakalayacaklar, başın belaya girecek. Kalk gel, polise teslim ol."

"Gelemem. Burada keyfim yerinde. O herif öldü diye rahatımı bozacak halim yok."

"Anlamıyorsun" diyecek oluyorum.

"Anlıyorum, anlıyorum... Bu kadar muhabbet yeter. Hadi eyvallah" diyerek kapatıyor.

O sırada kapı açılıyor, karım içeri giriyor.

"Söylemeyi unuttum" diyor, elindeki dosyayı bana uzatırken, "tashihiçi Salih Bey uğradı. Şu müsveddeleri bıraktı. Düzeltmeleri yapmış, üç sayfalık da bir ek yazmış."

Aklım hâlâ Yakup'ta, bir an karımın neden bahsettiğini anlayamıyorum. Bana uzattığı dosyayı alırken algılıyorum her şeyi. Eski romanımın ikinci baskısı için hazırlık yapıyoruz. Dosyayı açıp içindekileri çıkarıyorum. Sayfalarda kırmızı kalemle işaretlenmiş harfler, cümleler görüyorum. Bunlar iyi, güzel de romanın soruna eklenen "Eleştiri ve Öneriler" başlığı altındaki şu üç sayfa da ne oluyor?

Karım odadan çıkmadan önce, Salih Bey'in bir de ricası olduğunu, düzeltmeleri yaptıktan sonra evine yollamamızı istediğini söylüyor. Tuhaf, hiç böyle istekleri olmazdı, yayınevinden alırdı müsveddeleri.

Karım çıkınca Yakup'un katil olup olamayacağını düşünüyorum bir süre daha. Polisi arasam, hayır bunu Yakup'a yapamam. En iyisi az önceki telefon konuşmasını unutmak. Salih Bey'in düzeltmelerine dönüyorum.

Önce, ne yazmış şu adam diye merak ederek "Eleştiri ve Öneriler"i okumaya başlıyorum. Tipleri daha iyi çizmem için birkaç öneride bulunuyor ki hiç de haksız sayılmaz. Kurguyla ilgili de notlar düşmüş. Üzerinde düşünölmeye değer. Ama beni asıl çarpan notlarının sonuna eklediğı, iyi romanın, belirsizliğin bilgeliğı üzerinde yükseldiğini anlatan paragraf. Bu paragraf, roman tarihinin özeti gibi, öyle derin, öyle anlam yüklü ki, insanı çok güzel bir şiirin karşısındaymış gibi heyecanlandırıyor. "Bir yerden çalmış olmalı" diye düşünüyorum. Bu varsayımım bile şaşkınlığımı, yazıya duyduğum hayranlığımı azaltmıyor. Onunla

konuşmak istiyorum. Ve Salih Bey'in evine müsveddeleri kendim götürmeye karar veriyorum.

Ertesi gün Yakup Bodrum'da yakalanıyor. Apar topar İstanbul'a getiriliyor. Yakup cinayet saatinde evde yalnız olduğunu söylüyor ama inanmıyorlar ona. Evini arıyorlar, neyse ki mektup açacağım bulamıyorlar.

Ama sorgusu sürüyor.

Süleyman Sami'nin toprağı verileceğı gün, ben de Salih'in evine gidiyorum. Kurtuluş'ta eski bir apartmanda oturuyor. Beni görünce, yüzü allak bullak oluyor. Ama sonra toparlıyor:

"Müsveddeleri getirdiniz herhalde" diyor, kendinden emin bir tavırla. "Ben de sizi bekliyordum buyrun."

"Bu adama ne olmuş böyle?" diye düşünmekten kendimi alamıyorum. Duvarları kütüphaneye

dönüştürölmüş genişçe odanın ortasında, ahşap masanın önünde duran eski koltuklardan birini işaret ederek:

"Buyrun" diyor masaya otururken. "Notlarımı okuma fırsatı buldunuz mu?"

"Evet, okudum" diyorum, onun otoritesini kabul ettiğime kendim de şaşarak. Bu sahneyi daha öncede yaşadığımı anımsıyorum. İlk romanım çıkmazdan önce Süleyman Sami'ye gitmiştim. 'Tıpkı Salih Bey gibi üstenci bir tavırla konuşmuştu benimle.

"Bu romanı çıkarmakta acele etmişsin" diyor, sözünü sakınmadan. "Eksikleri var."

"Ama" diye savunmaya geçecek oluyorum.

"Aması maması yok, siz gençler hep böyle yapıyorsunuz" diyor. "Kitabınız çıksın da nasıl çıkarsa çıksın. Ün, şan peşinde koşuyorsunuz..."

"Adam düpedüz hakaret ediyor bana. Süleyman Sami'yi de geçti" diye düşünüyorum. Ama asıl yanlış yapan o, artık ben toy bir yazar değilim.

"Kendinize gelin Salih Bey" diye bağıriyorum. "Siz ne biçim konuşuyorsunuz?..."

Adam afallıyor, gözbebeklerindeki sert parıltılar yumuşuyor, bir av köpeğinin ölgün bakışlarına dönüşüyor.

Artık karşımda bildiğimiz o yorgun, ezik Salih Bey var.

"Bakın" diyorum, biraz sesimi alçaltarak, "siz çok iyi bir tashihçisiniz. Ama bu, bana hakaret etme hakkını vermez size."

Orta yaşlı adam koltuğa çekilip, iyice küçülüyor. Ona acımaya başlıyorum. Zavallı ağır ağır deliriyor olmalı.

"Ayrıca" diyerek gönlünü almaya çalışıyorum, "yazdığınız notları da çok iyi bulduğumu belirtmeliyim. Hele o son paragraf... Saptamalarınız için sizi tebrik etmek gerekir."

"O yazıyı ben yazmadım" diyor, utangaç bir tavırla.

"Kim yazdı?"

Gözleri korkuyla odanın giriş kapışma çevriliyor, birinin duymasından çekinirmiş gibi,

"Salih Sami" diye fısıldıyor.

Salih Sami de kim? Karşımdaki adamın soyadı Barem. Salih Sami nereden çıktı?

"Süleyman Sami mi demek istiyorsunuz?" diyorum.

"Hayır o öldü. Artık Salih Sami var" diye açıklıyor. Ürkek gözleri hâlâ odanın kapısında. Ben de kapıya dönüyorum.

"Onu tanımıyorum" diyorum, adamın nereye baktığını anlamaya çalışarak.

"Nasıl tanımazsınız" diye bağılıyor birden.

Şaşkınlıkla ona dönüyorum. Ezikliğini üzerinden atmış, az önceki acımasız tavrıyla konuşuyor. Adamın çıldırdığını anlıyorum. Ama alttan alırsam, Salih Sami'nin canıma okuyacağını da biliyorum.

"Sesini yükseltme..." diye ben de en az onunki kadar güçlü bir sesle bağııyorum. "Uyduruyorsun. Salih Sami diye biri yok."

Umduğum gibi olmuyor, gözlerindeki öfke yumuşamıyor.

"Cahil" diyor, eliyle arkadaki rafı göstererek. "Bu kitapları kim yazdı sanıyorsun?"

Raflara bakıyorum, Süleyman Sami'nin kitaplarını görüyorum. O anlatmayı sürdürüyor:

"Alttakiler de kitaplaşmamış çalışmalarım. Süleyman Sami kıskandı, basılmalarına izin vermedi."

Şaşkınlık içinde susuyorum.

"Hâlâ inanmıyorsan al şuna bak" diyerek masanın çekmecesini açıyor. Dikkatle bakıyorum, çekmecedan aldığı gümüş mektup açacağını bana uzatıyor.

"Bunu bana yirmi beşinci sanat yılında armağan ettiler" diyor.

Önce korkuyla geriliyorum, bir an kaçmayı düşünüyorum. Sonra kendimi toparlayarak:

"Bakabilir miyim şuna?" deyip ani bir hareketle mektup açacağını kapıyorum.

"Yalan söylüyorsun. Bu senin değil Süleyman Sami'nin."

Yüzünde beliren şaşkınlığı görür görmez, iyice yükseltiyorum sesimi:

"Sen Salih Sami değilsin, sen Salih Barem'sin."

Yeniden tashihçi Salih Bey oluyor karşımdaki adam. Boynunu eğerek, uysal ezik bakışlarla beni süzmeye başlıyor. Ama artık gerilemeye hiç niyetim yok.

"Sen eleştirmen değilsin" diyorum.

"Olabilirdim" diyor titrek bir sesle. "Süleyman Sami engelledi beni. Ona değer verirdim. Her yazdığımı ona götürürdüm. Beğenmez, beni aşağılardı. "Senden olsa olsa tashihçi olur" derdi.

"Mesleğini küçümseme" diyorum, amacım Salih Sami'nin yeniden ortaya çıkmasına engel olmak.

"Tashihçilik de önemli bir iştir."

"Salih Sami öyle demiyor ama."

"Boş ver onu. Yalan söylüyor. Biliyorsun o bir katil. Üstelik suçu da Aytuğ Bey'in üzerine yıkmak

istiyor."

"Kötü niyeti yoktu aslında. Süleyman Sami'ye yaptıklarının yanlış olduğunu söylemek istiyordu. Ama tam o sırada Aytuğ Bey geldi. Onun yanında konuşamazdı. Dışarı çıkıp bekledi. Aytuğ Bey gidince yeniden eve girdi. Eleştirmene hatalı olduğunu, insanlara daha özenli davranmasını söyledi. Ama Süleyman Sami bana yaptığı gibi ona da hakaret etti."

Sesinin yükselmeye başladığım hissediyorum. Salih Sami yeniden ortaya çıkmak üzere.

"Onu öldürmeye hakkı yoktu" diyorum sertçe. "Yarın öfkelenip Salih Barem'i de öldürebilir."

Tashihiçi yardım dileyen gözlerle bana bakıyor.

"Polisi arayıp onu yakalatalım, tek çare bu" diyorum kesin bir ifadeyle.

"Yapamam" diyor.

"Sen yapamazsan ben yaparım" diyorum. "Telefon nerede?"

Usulca, kitaplığın alt rafındaki siyah telefon ahizesini gösteriyor.

Telefona sarılıp Nevzat'ı arıyorum. Hemen geleceklerini söylüyorlar. İkimiz de susmuş onları beklerken sanki hiçbir şey olmamış gibi,

"Biliyor musun" diyor, "çok tashihi vardı romanında."

Kör Bican'ı Kim Vurdu?

Gecenin üçünde, telefonun sesiyle uyanıyorum. Uykum pek hafif sayılmaz, epeydir çalışıyor olmalı. İki kişilik geniş yatağımda dönerek komodinin üzerindeki telefona uzanıyorum.

"Alo?"

"Alo, Başkomiser Nevzat mı?" diyor sıtma görmemiş bir erkek sesi.

"Evet, sen kimsin?" diye soruyorum, esneyerek.

"Ben Recep, Bican Abi tarafından arıyorum."

Anında açılıyor uykum. Bu, Kör Bican'ın sağ kolu Recep. Kısa bir duraksamadan sonra:

"Ev telefonumu nereden buldun?" diye soruyorum.

"Bican Abi'de varmış" diyor anlamlı bir ses tonuyla.

"Bican komada değil mi?"

"Şükür Allah'a, açtı gözlerini" diyor. Sesinde gurura benzer bir sevinç var.

Yardımcım olacak Ali salağının haberi yok. Güya adamın yattığı odanın kapısında nöbet tutuyor.

"Ne zaman oldu bu?" diye soruyorum, önemsemez görünerek.

"Birkaç saat önce" diye açıklıyor. "Bican Abim seninle konuşmak istiyor."

İlginç! Demek Bican komadan çıkar çıkmaz beni istiyor. Üç gündür kafamı kurcalayan düğüm sonunda

çözülecek... Çözülecek mi? Bu herifler, öyle kolay kolay konuşmazlar...

"Ne anlatacakmış bana gecenin bu saatinde? Yarın sabah konuşuruz" diyerek ne kadar ciddi olduklarını anlamaya çalışıyorum.

"Ne anlatacağını bilmiyorum Başkomiserim, sana söyleyecekmiş" diyor, uysal bir ses tonuyla. "Mutlaka bu gece konuşmalıymışsınız. 'Hayat memat meselesi' dedi Bican Abim."

Biraz düşündükten sonra:

"Peki, yarım saat sonra hastanedeyim" diyorum.

Emektar Renault güçlük çıkarmadan çalışıyor. Anacadde bizim sokak gibi sakin; yine de hızlı gitmiyorum.

Kör Bican'la konuşmadan önce biraz düşünmeliyim. Paketimdeki son sigarayı yerleştiriyorum dudağımın kıyısına. Canım çektiğinden değil, kısa yoldan kafayı toparlamak için.

Her şey üç gün önce, Kör Bican'ın Boğaz'da lüks bir restoranda vurulmasıyla başladı. Olayı duyduğumda aklıma gelen ilk ihtimal, büyük çaplı bir mafya hesaplaşmasıydı. Kör Bican deyip geçmeyin, yeraltı âleminin en önemli, en ilginç şahsiyetlerinden biridir. Delikanlılık raconlarını el üstünde tutan, kendine göre ahlak kuralları olan eski babalara hiç mi hiç benzemez. Ucunda para olduktan sonra eroin ticaretinden tutun da çocuk pazarlamasına kadar akla gelebilecek her türlü pis işe girmekten çekinmez. Yeraltı âleminde herkes ondan korkar, ona bulaşmak istemez.

Sonunda birileri onun da biletini kesmeye karar verdi anlaşılan. Ama başka pis kokular da geliyor burnuma.

Henüz kanıt olmamasına rağmen kimi gazeteler, Kör Bican'ın vurulmasının şu meşhur çeteyle bağlantılı olduğunu yazdı. Her gün ipe sapa gelmez ihbarlar alıyoruz. Bunlar neyse de, istihbarat örgütünün de olayı soruşturduğu haberleri yayılmaz mı ortalığa. Çetenin bu işe bulaşmış olması henüz kesinlik kazanmasa da ben Kör Bican suikastının ardında büyük bir gücün olduğunu düşünüyorum. Bu öyle bir güç ki, Kör Bican'ın en çok güvendiği korumaları, yeraltı âleminin namlı delikanlıları Keskin Nejat ile Kalafat Kenan'ı bile satın alabilecek kadar zengin ve korkutucu.

İki korumayı bizzat ben sorguladım. Nasıl olduğunu anlayamadıklarını, kırmızı BMW'yle gelen bir

delikanlının Bican Abilerini kurşun yağmuruna tuttuğunu anlattılar. Gerektiğinde on kişiyle çatışmaya

girecek kadar iyi silah kullanabilen bu iki bitirim, gözlerimin içine baka baka yalan söylüyorlardı. Benden çekinmemelerini anlıyordum ama Kör Bican çetesinin öteki elemanlarından korkmamaları tuhaftı. Bunun açıklaması basitti: Kör Bican'ı vuranlar daha belalı adamlardı.

Emniyet amirimiz de aynı şeyi düşünmüş olacak ki:

"Aman Nevzat oğlum, dikkat et. Bu nazik bir konuya benziyor, iş yukarılara uzanabilir, durup dururken başımıza iş almayalım" diyerek, beni uyarma gereği hissetmişti.

Restorandaki garsonlar da kırmızı BMW'yle gelen bir delikanlıdan söz ettiler. Korumalardan farklı olarak, delikanlının yanında güzel bir kızın olduğunu da eklediler. Kör Bican kızın masasına gitmiş, tartışmışlar, delikanlı da tabancasını çekip, mafya babasını yere sermiş. Bu ifade korumalarının doğruluyordu ama suikastın arkasında kimin olduğu sorusuna açıklık getirmiyordu. Ne yazık ki korumalar da, garsonlar da BMW'nin plakasını almamışlardı. Daha ilginç, olay yerinde bir şarjöre yakın kurşun yakılmış olmasına karşın ne bir mermi çekirdeği, ne de bir kovana rastlanmıştı. Bunun anlamı açıktı; birileri "delil kalsın"

diye tek tek kovanları toplamıştı. Kör Bican'a yakın mesafeden ateş edildiğinden kurşunlar delip geçmiş, adamın gövdesinden de çekirdek çıkmamıştı. Bir tek kırmızı BMW kalıyordu geriye, plakası saptanamamış

olmasına rağmen, üç gündür arabanın sahibini bulmak için uğraşıp duruyorduk.

Aslına bakarsanız beni de ürkütüyordu bu olay. Ya gerçekten de çete filan çıkarsa bu işin altından. Kör Bican'ın da 1980'den sonra yurtdışındaki gizli operasyonlarda kullanıldığı söyleniyordu.

Hastanenin park yerine gelinceye kadar bu düşünceler geçiyor kafamdan. Arabadan çıkarken, karanlığın içinden ince uzun bir gölge yaklaşıyor yanıma. Bizimkilerden biri mi, hayır, bu Recep. Saygıyla ceketini düğmeleyerek:

"Hoş geldiniz Başkomiserim" diyor, "şöyle buyrun."

Hastanenin kapısına yürürken:

"Peki konuşabilecek hali var mı Kör Bican'ın?" diye soruyorum.

"Bican Abi böyle çok varta atlattı" diyor kendinden emin bir tavırla. "Gözünü açtıktan sonra korkma. Seni beni uyutur da sabaha kadar konuşur evvel Allah!"

Kör Bican'ın yattığı oda üçüncü katta. Asansörden indiğini gören yardımcım Ali ile yanındaki iki polis memuru şaşkınlıkla toparlanıyor.

"Hayrola amirim, bir şey mi oldu?" diye soruyor Ali, uyku sersemi gözlerini yüzüme dikerek.

"Kör Bican komadan çıkmış" diyorum.

"İm... imkânsız..." diye kekeliyor.

"Sen öyle san" diyorum, kızgınlıkla yüzüne bakarak. "Adamı hastaneden kaçırırsalar haberimiz olmayacak."

"Ama Başkomiserim" diyecek oluyor.

"Tamam tamam, seninle sonra konuşacağız" diyerek, Bican'ın odasına yürüyorum.

Kör Bican, geniş odanın ortasındaki yatakta koluna bağlanmış serum şişeleriyle yatıyor. İçeri girdiğimizi fark edince başım hafifçe kaldırıyor. Yüzü solgun ve endişeli. Yatağa yaklaşırken, Recep bir iskemle yetiştiriyor.

"Geçmiş olsun" diyorum iskemleye otururken.

"Sağ olasın" diyor.

Üç günlük koma onu epeyce sarsmış. Ona Kör Bican lakabını kazandıran, sağ kaşının ortasından başlayıp çenesine kadar uzanan bıçak yarası sanki daha da derinleşmiş.

"Kusura bakma Başkomiserim..." diyor. "Seni de buraya kadar yorduk."

"Anlatacakların önemli olmalı" diyorum. "Nedir bu iş? Kim vurdu seni?"

Sorumu yanıtlamadan önce gözleriyle Recep'e odadan çıkmasını işaret ediyor. Adamı çıkınca bana dönerek:

"Önce söz vermelisin" diyor, adeta yalvaran bir ses tonuyla. "Bu konuyu kimseye anlatmayacaksın."

"Böyle bir koşulu kabul etmeyeceğimi biliyorsun."

"Anlatacaklarımı kimseye söylemezsen, sana önemli bir tüyo vereceğim" diyerek pazarlık yapmaya başlıyor.

"Belki anlatacağın şey, vereceğin tüyodan daha değerlidir" diyorum kurnazca gülümseyerek.

"Değil" diyor. "Allah şahidim olsun, değil."

"Duymadan bir şey söyleyemem" diyerek, kestirip atıyorum.

Çaresiz gözlerle yüzüme bakarak:

"Olanları öğrenince eminim bana yardım edeceksin."

"Önce anlat" diyorum, böyle belalı bir babayı kıştırmış olmanın verdiği keyfin tadını çıkararak.

"Peki, dinle o zaman" diyerek, başlıyor anlatmaya: "Pazar günü, Boğaz'da, Orfoz Restoran'da oturuyorduk.

Bir ara gözlerim kapıdan giren bir kıza takıldı. Gün ışığım arkasına almıştı, yüzünü göremiyordum ama kız çok iyi tanıdığım birini hatırlatıyordu bana. Yürüyüşü, başım yana eğişi, saçını savuruşu her şeyi ona benziyordu."

"Kime benziyordu?" diye soruyorum merakıma yenilerek.

Kör Bican'ın solgun yüzü kederle gölgeleniyor.

"Şermin'e" diyor, titrek bir sesle, "İlk sevgilim Şermin'e. Sanki onca sene geçmemiş gibi, tazecik, gencecik duruyordu karşımda. Önümden geçene kadar hayran hayran bakıp durdum. Ben kendimi kızın büyüsünden

kurtaramamışken:

'Ne bakıyorsun lan öyle ayı gibi?' diyen bir ses duydum.

Başımı çevirdim ki, uzun boylu, yeniyetme bir oğlan öfkeyle bakıyor. Oğlanı görür görmez, kızın manitası olduğunu anladım. Bizim çocuklar ayağa fırlayıp oğlanı benzetmek üzereydiler ki, durdurarak, çocuğa döndüm:

'Hemen ağzını bozma' dedim, alttan alan bir sesle, 'kızı birine benzettim.'

'Yiyecek gibi bakıyordun ama' diye diklendi.

'Yanlış anladın koçum...' diyerek, yatıştırmaya çalıştım.

'Yanlış anlamadım. Bir daha olmasın' dedi.

Bizim çocuklar çıldırmak üzereydi. Delikanlı uzaklaşırken, Keskin Nejat:

'Abi emret, indireyim şu lavuğu aşağıya,' dedi.

"Boş ver be Nejat" dedim. 'Dişisinin yanında erkek serçeye bile eyvallah çekmek lazım.'

Çocuklar bendeki bu değişikliği anlamadan şaşkın şaşkın yüzüme baktılar. Bu arada delikanlı gidip kızın masasına oturmuştu. Kız, ne konuştuğunu sormuş olacak ki bize ters ters bakarak bir şeyler

anlattı. Kızın tatlı bakışları sertleşti, düşmanlıkla doldu. Önemsememeliydim ama yapamadım. Barışmak için garsonla içki gönderdim. Delikanlı ikramımızı geri çevirdi. Bu defa bizim Kalafat Kenan:

'Abi bu dallamanın yaptığı yetti artık, bırak, şu oğlanı halledeyim' dedi.

'Olmaz' dedim. 'Onlar âşık. Âşıklara dokunulmaz. Ben gider konuşurum.'

'Konuştuğuna değmez abi' dedi Nejat. 'Çok canın çektiyse kızı kaldıralım.'

Yapmadığımız iş değildi, ama bana Şermin'i hatırlatan bir kıza buna yapamazdım.

'Bunu duymamış olayım Nejat' dedim. 'Ne zamandan beri siz bana akıl verir oldunuz?'

Çocuklar susup, başlarını öne eğdiler. Ben de kızın masasına yollandım. Onlara yaklaştığımı görünce oğlan yine dik dik baktı yüzüme. Aldırmadan çöktüm masalarına:

'Bak arkadaş' dedim, bütün samimiyetimle, 'benim kötü bir niyetim yok...'

'Ulan, sen kim oluyorsun da izin almadan benim masama oturuyorsun?..' diyerek kesmez mi sözümü.

'Delikanlı adamsın, ulan diye konuşma' diyerek uyardım.

'Ha siktir lan, delikanlılığı senden mi öğreneceğim' diye bağırınca, dayanamayıp suratına bir tokat indirdim.

Tokatı yiyince sandalyeden yere düştü. Yere düşer düşmez de ceketinin altından silahını çekip ateş etmeye başladı. Bu toy oğlanda silah bulunacağını nereden bilirdim? Kendimi masanın arkasına attım ama geç kalmıştım, oğlan vurmuştu beni. Bizim Nejat ile Kenan ilk şaşkınlıklarını atar atmaz, silahları fora edip yetiştiler. O ara gözlerim kıza takıldı, zavallıcık sandalyesine büzülmüş, korkuyla olanları izliyordu. Oğlanı delik deşik etmek üzere olan bizim çocukları durdurdum. Tükenmekte olan son gücümü de kullanıp:

'Bırakın, gitsinler' dedim.

'Nasıl bırakırsınız Abi!' dedi Nejat öfkeden çılgına dönmüş gözlerle bana bakarak. 'Herif seni vurdu.'

'Bırakın' dedim, emredercesine, 'onlar âşık. Onlara dokunmayın.' Sonra kıza dönerek ekledim:

'Sevgilini al da git...'

Kızın gözlerindeki korku, sevince dönüştü; hemen toparlandı, hâlâ yerde yatan oğlanı elinden tutarak sürükleyip götürdü. Bizim çocuklara olanları kimseye anlatmamalarını, boş kovanları, duvara saplanan çekirdekleri toplamalarını söyledim. Onlar üzüntü ve şaşkınlık içinde başlarını sallayarak dediklerimi yaparlarken kendimi kaybetmişim..."

Derinden bir iç geçirerek sözlerine son noktayı koyuyor Kör Bican.

"İşte hepsi bu Başkomiserim."

"Güzel hikâye" diyorum inanmamış gözlerle süzerek, "neden senaryo yazmıyorsun?"

Gözlerinde masum bir ifade beliriyor.

"İnan ki doğru" diyor. "İstersen beni vuran çocukla da yüzleştiririm seni."

"Nasıl!" diye söyleniyorum... "Çocuğun kim olduğunu biliyor musun?"

"Biliyorum, döviz zenginlerinden Hilmi Kaya'nın oğlu. Bizimkiler oğlanı bulup olanları anlatmaması için gözünü korkuttular. Zaten benim kim olduğumu öğrendikten sonra kaçacak yer arıyormuş zavallı. Babası defalarca özür dilemiş bizimkilerden."

Kör Bican'ı tanımasam, yeraltı âleminin en çirkef, en iğrenç adamlarından biri olduğunu bilmesem, tamam diyeceğim. Ama benim bildiğim Kör Bican bunu yapacak adam değil. Fakat öyle de içten anlatıyor ki, üstelik tanığı da var... Duraksamamdan hâlâ ona inanmadığımı çıkartarak:

"Vallah olay tamı tamına anlattığım gibi oldu" diyor. Sesinde az önceki içtenliği buluyorum, "istersen kızla da konuşabilirsin."

"Diyelim ki doğru söylüyorsun, ama niye yaptın bunu?" diye soruyorum merakla.

"Şermin yüzünden" diyor iç geçirerek. "İlk aşkım, ilk göz ağrım, ilk cinayetim Şermin yüzünden."

"Sevdiğin kızı, Şermin'i de mi öldürdün?"

"Dur, bilir bilmez suçlama hemen" diyor.

İlk kez öfkелendiğini görüyorum.

"Bir dinle ondan sonra karar ver. İlkokuldan beri seviyordum Şermin'i. O da beni sevdiğini söylüyordu. Sözlü gibiydik, askerliğimi yapar yapmaz evlenecektik. Derken bizim mahalleye bir araba galerisi açıldı. Galeri sahibi cenabet herifin biri. Bir de uzun boylu, yavşak bir oğlu var. Selamsız sabahsız dolaşır dururdu mahallede. Bunla kalsa yine iyi. Bir gün Şermin geldi yanıma. 'Bu herif bana asılıyor' demez mi? O zaman bu işlerle ilgimiz yok ama sapına kadar delikanlıyız. Kızı evine bıraktığım gibi gittim lavuğun yanına.

'Ulan' dedim, 'bir daha benim kıza asılırsan, alırım façanı aşağıya.'

Tınmadı dallama, efelenmeye kalktı. Ben de yerleştirdim kafayı suratının ortasına. Ağzından burnundan nasıl kan geliyor. Kavgayı gören babası da araba levyesini kapıp üstüme gelmez mi? Herif bir tane yerleştirdi omzumuzu. Sendeledim ama düşmedim. Herifin de suratına çaktım bir tane. Şöyle bir sallandı, çekip aldım levyeyi elinden. Öfkeyle indirdim kel kafasına. Olduğu yere çöktü adam. Baba oğlu kan içinde bırakıp tüydüm. Ama akşama kalmadan polis enseledi bizi. İki ay içeri attılar. Dışarı çıktığımda büyük bir kahpelik bekliyordu beni. Bizim Şermin genç lavukla pişirmişti işi. Kestim bir gün kızın yolunu:

'Ne yaptın, nasıl oldu bu iş Şermin?' diye sordum.

Utandı, sıkıldı.

'Kusura bakma Bican' dedi. 'Ona âşık oldum.'

'Âşık oldum' dediği adam da tipsizin Allah'ı. Fasulye sırığı gibi bir boy var, hepsi o. 'Sen oğlana değil, parasına âşık oldun kızım' diyecektim, dilimin ucuna kadar geldi, diyemedim.

'Beni istemeyen birini ben de istemem' diyerek bırakıp gittim. Ama sen, bir de bana sor; nasıl gücüm gidiyor, nasıl içim yanıyor anlatamam. Neyse uzatmayalım, içimiz yanıyor ama yapacak bir şey de yok. O

zamanlar daha toyuz, dünyanın nasıl puşt, nasıl adi bir yer olduğunun farkında değiliz. Bağrımıza taş bastık, babamızın bakkal dükkânında işimize gücümüze bakmaya devam ettik. Bir ikindi vakti dükkânın önünde

iskemlede otururken, Şermin ile o uzun boylu lavuk çıktı sokağın altından. Tam önümden geçerlerken gözlerim gayri ihtiyarî onlara kaydı. Lavuk fark edince:

'Ne bakıyorsun lan?' demez mi!

Ben sesimi çıkarmadım yine. Ama herifin içinde yediği dayanın acısı var ya, efelenmeyi sürdürdü. Efelensin, yine bir şey diyeceğim yoktu ama Şermin de küçümseyen gözlerle bana bakarak:

'Bırak şunu, hadi gidelim' demez mi!

İşte o zaman kan beynime sıçradı, altımdaki iskemleyi kaptığım gibi indirdim herifin kafasına. Ama tam isabet ettiremedim. Lavuk fırladığı gibi yandaki kasaba girdi. Az sonra da elinde kocaman bir bıçakla çıktı.

Kaçsam kaçarım ama Şermin'in önünde kaçmayı kendime yediremedim. İlk darbeyi savuşturduk, fakat ayağım kayınca, herif çizdi suratımızı. Sağ gözüm kanla yıkanıyor ama herifin elini yakalamayı başardım.

Kıvırıp aldım bıçağı elinden, başladım lavuğu süslemeye, neresi gelirse saplıyorum. O arada Şermin de 'Katil, katil... Nişanlımı öldürüyor...' diyerek, çantasıyla bana vurmaya başlayınca, öfkeyle dönüp ona da saplamaya başladım. Kendime geldiğimde Şermin'in donmuş gözlerini gördüm yalnızca..."

Sustu Kör Bican. Sanki o anı yeniden yaşıyor.

"İşte böyle" diyerek serum bağlı eliyle yüzündeki yara izini göstermeye çalışıyor sonra. "Bu yara o günlerden kalma. O günden sonra bu dünyanın ne boktan bir yer olduğunu anladım. Yüreğimi kararttım, silahıma

sarıldım. İşte ayaktayım. Ama ne yaparsam yapayım, her gece gözlerimi kapadığımda Şermin'in acı içindeki yüzünü görmekten kurtaramadım kendimi. İşte bu yüzden öldürmedim o çocuğu."

Kör Bican'ın anlattıkları beni sarsmıştı ama belli etmemeye çalışıyorum. O sözlerini sürdürüyor:

"Sana bunları neden anlattığıma gelince. Nasıl olsa kırmızı BMW'yi bulacak, olayı öğrenecektin. Sen öğrenmeden benden duy, 'Kör Bican'ı toy bir oğlan vurdu' diye ite köpeğe rezil etme bizi diye anlattım bunları."

"İyi de bir sürü tanık var" diyecek oluyorum.

"Sen onları bana bırak Başkomiserim. Önemli olan sensin" diyerek kapatıyor ağzımı.

"Peki millete ne söyleyeceğiz?"

"İşin içinde uranyum kaçakçılığı olduğunu, beni Rus mafyasının vurduğunu söyle. Ben de ifademde Ruslardan bahsederim."

"Olabilir" diyorum, henüz ikna olmadığımı belirtmek için, "ama önce şu vereceğin tüyoyu duyalım."

Bir ay önce Bursa-Yalova yolunda öldürülen Musevî işadamını kimlerin, niçin vurduğunu anlatmaya başlayan Kör Bican'ın yaralı, solgun yüzünde mutluluğa benzer bir ifade belirir gibi oluyor.

Savcıyı Öldürmek!

Mevsim sonbahar ama sıcaklar sürüyor. Yapış yapış bir nem bırakmıyor yakamı. Soluk almakta zorluk

çekiyorum. "İstanbul'dan uzaklaşmalıyım" diye düşünüyorum. Altınoluk'ta her yaz gittiğim motelin terası geliyor gözlerimin önüne. Akşam üzerileri hanımellerinin iyice baygınlaşan kokularını duyar gibi oluyorum; biraz beyazpeynir, bir dilim kavunla yudumladığım buzlu rakının tadı damağımı yakıyor. Ben böyle düşte de olsa yavaş yavaş kafayı bulurken, Başkomiser Cevat heyecanla düşüyor masama:

"Salim Öztürk ölmüş."

"Ne!.. Şu ünlü savcı mı?" diyerek toparlanıyorum.

"Ta kendisi."

"Cinayet mi?"

"Gidip bakarsan anlayacağız."

"Bakarım bakmasına da, Siyasî Şube'dekiler pek hoşlanmayacak bu işten."

"İster hoşlansın, ister hoşlanmasınlar" diye kestirip atıyor amirim. "Bu şehirdeki cinayetler bizim görev alanımıza girer."

Çaresiz ayaklanıyorum. Merdivenlerden inene kadar ayrıntılar üzerine konuşup duruyor Başkomiser Cevat.

Savcının sokağında resmî plakalı bir polis minibüsü duruyor. Evin kapısında iki beyaz Renault var. Siyasî Şube çoktan damlamış.

Uzun bir holden geçerek ulaşıyorum evin salonuna. Siyasî Şube'nin acar komiseri Sadi'den önce kuşların cıvıltıları karşılıyor beni. Bir evin salonundan çok kuşçu dükkânına benziyor burası. Süslü kafeslerde, rengârenk, yirmiye yakın kuş neşeyle ötüşüyor. Sanki ölü evi değil düğün yeri. "Savcı Bey, gözü gibi baktığı bu kuşların vefasızlığını görseydi kahırlanır, hatta kendini kaybedip bunların kafasını birer birer koparırdı"

diye sakın aklınıza getirmeyin, iflah olmaz bir kuş tutkunu olarak ben, böyle olmayacağını size garanti ederim. Öyle karşılıksız bir sevdadır ki bu, servetinizin tümünü yeseler bile kuşlara kıyamazsınız.

Kuş sesleri arasında geniş salonu yarılamışken, Komiser Sadi kesiyor yolumu:

"Burada ne arıyorsun?"

"Taziye geldim" diyorum. "Babalan öldü ya, zavallı kuşları teselli etmek gerek."

"Şakanın sırası değil" diyor ciddi bir suratla. "Ortada bir ölü var."

"Nerede?" diyerek Sadi'nin omzundan arkaya bir göz atıyorum ve rahmetli savcımızı, renkli bir örtüyle kaplı divanın üzerinde yatarken görüyorum.

"İşte oradaymış" diyorum, ama Komiser Sadi iri bedeniyle hemen kapatıyor önümü.

"Raporunda senin yüzünü mü tarif edeyim?" diyerek gözlerinin içine bakıyorum Sadi'nin... "Benim için hava hoş. Başkomiserim'e ayrıntılarıyla anlatırım seni. Böylece, sınıf arkadaşı olan emniyet müdürümüzle içerken konu sıkıntısı çekmekten kurtulmuş olurlar."

Küfredercesine bakıyor yüzüme.

"Elini hiçbir şeye sürmeyeceksin" diyor. "Anladın mı? Şöyle bir bakacaksın. Sonra da çekip gideceksin."

Partiyi kazanmış olmanın keyfiyle:

"Anlaştık" diyerek uzaklaşıyorum.

Savcı Bey uzanıp kaldığı divanda pozunu hiç bozmadan öylece duruyor. Ağzı orta boyda bir elmayı içine alacak kadar açılmış, dizlerini karnına çekmiş, sol eli aşağıda, işaretparmağı yerdeki beyaz halıya değdi degecek. Yüzüne bakıyorum, yara bere yok. Eğilip yerdeki halıyı incelerken, birinin

başucumda dikildiğini fark ediyorum. Başımı kaldırıncı bizim Şişko Raif'i görüyorum.

"Vay Raif, ne haber?"

"İyidir" diyor Raif, komiserine bir göz attıktan sonra. Benimle samimi görünmekten çekiniyor. Doğrularak, sigara paketimi uzatıyorum:

"Yaksana."

"Sağ ol, bıraktım" diyor.

Ben bir tane yakıyorum.

"Ne işin var burada?"

Gözleri hâlâ Sadi'de. Ben de dönüp bakıyorum. Şansım yolunda, polislerden biri Sadi'yi dışarı çağırıyor.

"Korumasıydım" diyor Raif rahatlayarak, "cesedi ben buldum."

"Onu, en son ne zaman gördün?" diye soruyorum.

"Dün akşam" diyor kesin bir ifadeyle.

"Konuğu var mıydı?"

"Yoktu. Geleni gideni pek olmazdı."

"Yemeğini filan kim yapardı?"

"Hatçe Bacı..." diyor. Ne düşündüğümü anlamış gibi ekliyor:

"O kadından kimseye zarar gelmez. Bence kalp krizi."

"Çok kesin konuşuyorsun!"

"Kalp hastasıydı" diyor.

Yüzündeki derin kaygının farkına ilk o zaman varıyorum. Bu olaydan sorumlu tutulmaktan korkuyor.

"Haklısın, doğal bir ölüme benziyor" diyorum. "Yine de otopsi yapılması gerek."

"Herhalde yaparlar" diyor Raif.

Sigaramdan bir soluk daha alacakken ucunda uzayan külleri fark ediyorum. Bakmıyorum, ilerdeki masada duran siyah renkli cam küllüğü görüyorum. Yaklaşıyorum. Külleri dökerken kahverengi sumen dikkatimi çekiyor. Sumenin kapağını kaldırıncı açık bir zarf görüyorum, yaranda bir de mektup var: "Gönderen: Zahir Kirmanoğlu / PK 303 Sirkeci-İst." Ortalarda savcının adı, adresi yazılı. Sonra

mektuba bir göz atıyorum:

"Sayın Salim Öztürk" diye başlıyor. "Afrika papağanına meraklı bir bey olduğunuzu basından öğrendim.

Bende bir çift Afrika papağanı (Psittacus erithacus) var. Yakında bir çift yavruları olacak. Yavruların parası bol görgüsüzlerin elinde soysuzlaşmasına gönlüm razı olmuyor. Aralarında sizin de bulunduğunuz elli kuş

meraklısına mektup yazarak, yavrulara isim bulmalarını istedim. En iyi ismi bulan kişiye yavruları ücretsiz vereceğim. İlgileniyorsanız kuşlar için bulduğunuz isimleri 'PK 303 Sirkeci/İstanbul' adresine göndermenizi rica ederim. Zahir Kirmanoğlu.

Not: 1) Sizi külfete sokmamak için, yollayacağınız mektubun posta pulunu da zarfın içine koyuyorum. 2) Kuşları kazanamazsanız bile kimin kazandığını ve kuşlara önerilen isimleri size bildireceğim."

Al İşte, benim gibi bir kuş meraklısı daha... Savcı Bey isimleri yazıp gönderdi mi acaba? Bir de kazanıyor mu?

Şu adresi yazıp durumu anlatsam. Neden olmasın. Kuşsever biri olarak bu benim görevim. Hem iki isim de ben yazarım. Ne zamandır bir çift Afrika papağanım olsun istiyordum. Not defterime adresi yazarken

Sadi'nin sesi duyuluyor:

"Ne yapıyorsun orada?"

"Rapor için not alıyorum" diyerek, defteri cebime atıyorum.

Sadi kuşkuyla izliyor hareketlerimi. Aldırmadan mutfığa giriyorum, banyoya göz atıyorum. Her şey normal görünüyor. Yeniden salona dönüyorum. Cesedin başında dikilen Sadi'ye yaklaşıp:

"Benim işim tamam" diyorum, "ama cesedin otopsiye ihtiyacı var."

"Fikrini kendine sakla" diyor.

"Sen bilirsin" diyorum ayrılırken.

Akşamüzeri geliyorum merkeze. Başkomiser Cevat ortalıkta yok. Oturup, temkinli bir rapor yazıyorum.

Durumu kısaca özetledikten sonra mutlaka otopsi yapılması gerektiğini belirtiyorum. Sonra Afrika papağanının sahibi olan Zahir Kirmanoğlu'na bir mektup döşeniyorum. Olanları anlatıp, yarışmaya katılmak istediğimi söyleyerek, iki kuş ismi de ben öneriyorum.

Bir saat sonra geliyor Başkomiser Cevat. Raporu uzatıyorum. Okuyor. Hoşuna gidiyor. Hayatından

memnun görünüyor. İzin istemenin tam sırası:

"Başkomiserim" diyorum, "biliyorsunuz ben bu yıl izin yapmadım."

"Eee" diyor sertçe bakarak,

"E'si izin istiyorum."

"Ya savcı!" diyecek oluyor.

"Adam eceliyle gitmiş, cinayet olsa bile Siyasî Şube bize bırakmaz. Hem burada benden başka dedektif yok mu?"

Gevrek gevrek gülüyor Başkomiser Cevat:

"Kaç gün gideceksin?"

"Hepi topu on gün."

"Peki, yarından itibaren izinlisin."

"Tamam" diyorum ve belki düşüncesini değiştirir diye hemen ayrılıyorum yanından.

Eve gelir gelmez valizlerimi topluyorum, vaktin geç olmasına aldırmadan çıkıyorum yola. Altınoluk'taki motele doğru topukluyorum arabayı. Geceyarısı varıyorum otele. Ertesi günün öğle vaktine kadar uyuyorum.

Uyanınca nefis bir kahvaltı yapıyorum. Bir ara gözlerim gazetelere takılıyor. Savcının ölümü birinci sayfadan verilmiş. Otopsi sonuçları henüz yok.

O gün denizin tadını çıkarıyorum. Motelin önünde üstsüz güneşlenen Fransız kızlarını seyrediyorum. Ve akşamüzeri, özlemiyle yanıp kavrulduğum rakıma kavuşuyorum.

Ertesi gün biraz daha geç kalkıyorum. Kahvaltı için aşağı indiğimde benim gibi geç kalmış bir müşterinin gazetesine takılıyor gözlerim. Beş sütün üstüne manşetten şu haber haykırıyor:

"Ünlü savcı zehirlenmiş!"

Adamın elinden gazeteyi kaparcasına alıyorum. Öfkeyle yüzüme bakıyor, ona aldırmadan haberi okuyorum.

Otopsi sonucunda savcının arsenikle zehirlendiği belirlenmiş. İçişleri bakanı, "Katilleri bulacağız" diye kükrüyor. Savcının mahkûm ettiği örgüt üyeleri ve yakınları gözaltına alınıp sorgulanmaya başlanmış bile.

"Eyvah" diyorum kendi kendime, "başkomiser beni çağıracak..." Korktuğum gibi olmuyor. Ne başkomiser ne de başka biri beni arıyor. Ben de savcının davasını gazetelerden takip ediyorum. Bir

sürü insan gözüne alınıyor, açıklamalar yapıyor ama katil bulunamıyor.

On gün sonra iyice dinlenmiş bir halde giriyorum merkezin kapısından, herkes gıptayla bakıyor bana.

Başkomiser Cevat intikam almak istercesine, Etiler'de işlenen bir cinayeti çözmekle görevlendiriyor beni.

Adamın teki, karısının âşığı vurmuş, olaya kaza süsü vermeye çalışıyor. Delilleri topluyoruz, tanıklarla konuşuyoruz. Ne yapsak boşuna biliyorum, herif pahalı avukatlarla yırtacak işten. Yine de bırakmıyoruz işin peşini.

İstanbul'a geldikten iki hafta sonra bir akşam eve dönerken boş posta kutusunu görünce aklıma Afrika papağanları geliyor. Mektubuma karşılık almadığımı fark ediyorum. Oysa adamın mektubunda yarışmaya

katılan kazanmasa bile, kuşları alacak kişinin kimliğinin ve kuşlara bulduğu isimlerin açıklanacağı yazıyordu.

"Yoksa birisi savcıyla dalga mı geçti" diye düşünüyorum. Ve olayı unutuyorum. Bu arada bizim Etiler cinayetinin ön sorguları bitiyor. Davayı savcılığa gönderiyoruz. Ama savcı cinayetinde hâlâ bir ilerleme yok.

Ha bire örgüt üyeleri tutuklanıyor, sorgulanıyor. Savcı Bey de o kadar çok insanı cezalandırtmış ki, içlerinden katili bulup çıkarmak hiç de kolay bir iş değil.

Boş günlerimden birinde evde oturmuş sakın sakın gazetemi okurken arka sayfada Afrika papağanlarının çiftleşmesini anlatan yazı dikkatimi çekiyor ve tabîî bizim mektup aklıma geliyor. "Bu adama ulaşmanın bir yolu olmalı" diye düşünüyorum. Ne yaptı, kime verdi kuşları acaba? Onu bulabileceğim tek adres Sirkeci Postanesi.

Ertesi gün uğruyorum postaneye. Posta kutularına bakan görevliye kimliğimi gösterip, 303 No'lu kutuyu kiralayan Zahir Kirmanoğlu'nun adresini soruyorum. Görevli, bir önündeki deftere bir bana bakıyor, çekinir gibi bir hali var.

"Merak etme kimseye söylemem" diyorum, olanca sevimliliğimi takınarak. "Devlet memurları birbirlerine yardımcı olmalı."

Sonunda defteri önüme uzatıyor. Adamın adının karşısında Fatih'te bir evin adresi yer alıyor. Hemen yola düşüyorum. Ama Fatih'te ne öyle bir mahalle ne de o adı taşıyan bir sokak var.

Postaneye dönüyorum. Görevli beni yeniden karşısında görünce tedirgin oluyor.

"Adres sahteymiş" diyorum.

"Ben sahte olduğunu nereden bileyim?" diyor kendisini suçladığımı sanarak.

"Yoo, beni yanlış anladınız. Sizi suçlamıyorum. Yalnızca o adamı görüp görmediğinizi soracaktım."

"Mutlaka görmüşümdür ama o kadar çok insanla karşılaşıyoruz ki, onu hatırlamam mümkün değil."

"Şu kutuya bir göz atabilir miyiz?" diye soruyorum.

"Yapamam" diyor. "Müdürden izin almanız gerek."

"Müdürü rahatsız etmeyelim. Yalnızca bakacağım, hiçbir şey almayacağım."

Ciddi ciddi korkuyor adam.

"Çok önemli bir cinayet davası" diye üsteliyorum. "Emniyete işin düşerse ben de sana yardım ederim."

"Peki" diyor sonunda, "gel benimle."

Posta kutularının bulunduğu bölüme geçiyoruz. Gelen mektuplar kutulara buradan konuyor. 303 No'lu

kutuyu bulmak zor olmuyor. Görevli arka kapağı açıyor. Kutuda iki mektup var. Alıp bir göz atıyor.

"Ooo, bunlar postaya verileli neredeyse bir ay olmuş."

Aceleyle alıyorum elinden mektupları. Kargacık burgacık el yazımı hemen tanıyorum. Öbür zarfın üzerinde ise güzel bir el yazısıyla savcının adı ve adresi yer alıyor.

"Vay canına, demek bizden başka kimse mektup göndermemiş!"

"Sahte bir adres, alınmamış mektuplar. Bütün bunların savcının ölümüyle bir ilgisi olmalı" diye düşünüyorum. Görevli bön bön suratıma bakıyor.

"Bu mektupları alabilir miyim?" diyerek şansımı denemek istiyorum ama sökmüyor.

"Olmaz. Savcılık izni gerekli."

Haklı. Çaresiz ayrılıyorum yanından. Doğru merkeze gidip olanı biteni Başkomiser Cevat'a anlatıyorum.

Benim mektup yazmama bozulur gibi oluyor, ama sonra bu işin savcının zehirlenmesi olayıyla ilgili olduğunu, Siyasî Şube'yi atlatıp davayı bizim çözebileceğimizi öğrenince yumuşuyor.

"O mektupta ne bulmayı umuyorsun?"

"Bilmiyorum" diyorum. "Belki bir şifre ya da gizli bir mesaj..."

"Peki" diyor, "izin alacağım. Umarım kepaze olmayız."

İzin çıkar çıkmaz savcının mektubunu alıp merkeze geliyorum. Başkomiser Cevat'la birlikte okuyoruz:

"Sayın Zahir Kirmanoğlu,

Öncelikle çabanızı takdir ettiğimi belirtmeme izin verin. Sizin gibi kuşseverler olduğu müddetçe bu memleket ayakta kalmaya devam edecektir. Naçizane isim önerilerim, Aykuş ile Gökkuş'tur. Kazandığımı müjdeleyen haberinizi heyecanla bekliyorum.

Saygılarımla,

Emekli Savcı Salim Öztürk"

Başkomiser Cevat öfkeyle yüzüme bakarak:

"Hani şifre?" diyor.

"Bilmiyorum" diyorum mektubu elimde çevirerek. "Bilemiyorum."

"1. Şube'dekiler duysa nasıl gülerlerdi halimize. Hemen mektubu yeni bir zarfa koy ve aldığın posta kutusuna at. Belki alıcısı çıkar gelir. Daha fazla rezil olmayalım."

Yenilmiş bir halde masama dönüyorum. Çekmecedan bir zarf çıkarıyorum. Mektubu içine koyuyorum.

Çekmecelerin birinde posta pulu da olacaktı. En alttakinde buluyorum. Pul yalamayı da hiç sevmem. Islak bir sünger arıyorum. Hiç kimsede yok. Herkes dalga geçiyor. "Pul olayı tarihe karıştı. Artık posta makineleri var" diye. Birden jeton düşüyor. Savcıya gelen mektuptaki notu hatırlıyorum:

"Sizi herhangi bir külfete sokmamak için pulu da yolluyorum."

Hızla odama dönüyorum. Savcının mektubuna bakıyorum. Pulun üzerinde bir kuş resmi var, altında da

"Manyas Kuş Cenneti" yazıyor. Mektubu kaptığım gibi Adlî Tıp'taki Remzi'nin yanında alıyorum soluğu:

"Şu pulu incele" diyorum.

"Çıkıyordum" diyor.

"Çok önemli."

Küfrederek önlüğünü giyiyor. İki saat sonra, pulun arkasına arsenik sürüldüğü kanıtlanıyor.

"Tamam" diyor Komiser Cevat. "Cinayetin nasıl işlendiğini çözdük. Ama katil kim?"

"Bence terör örgütlerinin işi değil bu."

"Neden?" diye soruyor.

"Öyle olsaydı çoktan ilan etmişlerdi."

"İyi de, soruma hâlâ cevap vermedin. Katil kim?"

"Savcının canını yaktığı biri. Bulmak için dava dosyalarına bakacağız."

"Siyasî Şube bunu günlerdir yapıyor."

"Onlar çöplükte topluiğne bulmaya çalışıyorlar. Oysa biz arsenikten anlayan, kuşlardan hoşlanan birini arayacağız."

Tam bir hafta sürüyor savcının açtığı davalara bakmak. Bir hafta, günde beş saat uykuyla yetinmek zorunda kalıyorum. Ama adamımızı bulamıyorum. Son dosyanın da kapağını kapadıktan sonra tam ümitsizliğe

kapılmak üzereyken, aklıma başka bir olasılık geliyor. Ya davayı açan savcı değil de katilse! Yeniden dalıyorum mahkeme arşivinin karanlık koridorlarına. Sonunda aradığım dosyayı buluyorum.

On beş yıl önce Kerim Lokman adında bir eczacı dava açmış savcıya. Konu ne biliyor musunuz: Afrika

papağanları. Kerim Bey'in dava dosyasında adresi de yazılı. Zengin biri olmalı, adres Yeniköy'de bir yalı.

Yalıda uzun boylu, kumral bir genç kız karşılıyor beni. Yüzündeki güzelliği gölgeleyen bir kederle ne istediğimi soruyor.

Kerim Bey'le görüşmek istediğimi söylüyorum. Genç kızın gözleri doluyor:

"Babam çok hasta, sizinle görüşmesi imkânsız."

"Üzüldüm" diyorum. "Ama onunla görüşmeliyim. Çok önemli."

Kızın beni terslemesini bekliyorum, yapmıyor, beni tepeden tırnağa süzerek:

"Yoksa siz polis misiniz?" diyor.

"Evet" diyorum.

"Konu da Afrika papağanları..." diye tahminde bulunuyor.

"Evet ama nasıl bildiniz?"

"Babam söyledi" diyor. "Sizi onunla görüştüreceğim. Tek ricam onu fazla yormamanız. Şöyle buyrun."

Birlikte uzun bir koridordan geçerek, deniz gören bir yatak odasına giriyoruz. Kocaman yatakta, zayıf bir adam hareketsizce yatıyor. Kız adamın yanına yaklaşıyor, kulağına fısıldayarak bir şeyler söylüyor. Adamın kıpırdadığını görüyorum. Kız ona yardım ediyor. Adam yatakta doğruluyor.

Gözlerini kısarak bana bakıyor.

Kız eliyle işaret ederek yaklaşmamı istiyor. Yaklaşıyorum, adama elimi uzatıyorum. Ama adamcağızın elimi sıkacak hali yok.

Yatağın yanındaki koltuğa oturmamı söylüyor ancak benim duyabileceğim kadar kısık bir sesle. "Demek bizim Kerim Bey ölüm döşeğindeymiş" diye düşünerek koltuğa ilişıyorum.

Yaşlı adamın göğsü körük gibi inip kalkıyor ama sanki soluk alamıyormuş gibi ağzını yan yarıya açarak geniş

pencerenin dışındaki bahçeye bakıyor.

"Pencereyi açayım mı baba?" diye soruyor genç kız.

"İstemem" diyerek başını sallıyor. "Rica etsem beyefendiyle bizi yalnız bırakır mısınız?"

Kızcağız hiç alınganlık belirtisi göstermeden çıkıyor odadan.

Kerim Bey derin derin soluklandıktan sonra:

"Sonunda beni buldunuz" diyor. Bunu söylerken kül rengine dönüşen yeşil gözlerinde çocuksu bir parıltı yanıp sönüyor. Sanki bir an acılarından kurtuluyor, bir an hasta olduğunu unutuyor.

"Adınızı bilmiyorum" diye sürdürüyor aynı kısık sesle. "Ama bunun önemi yok zaten. Beni bulduğunuza göre oldukça zeki biri olmalısınız..."

Sözleri ani bir öksürük nöbetiyle kesiliyor. Başucundaki komodinin üzerindeki sürahidenden bir bardak su doldurup uzatıyorum ona. Bir yudum alıp, bardağı bana uzatıyor.

"Fazla zamanım yok. Sözü uzatmayacağım" diyerek yeniden başlıyor anlatmaya:

"Evet, Savcı Salim Öztürk'ü ben öldürdüm. Savcıyla davamız on beş yıl öncesine dayanır. O yıllarda Londra'dan ülkeye kesin dönüş yapıyordum. Yanımda çok sevdiğim iki Afrika papağanım vardı. Girişte

zorluk çıkarıp papağanlarımı sokmadılar. Devlet dairelerinde çok tanıdığım var. "Nasıl olsa birilerini araya sokar alırım" diyerek kuşları gümrükte bırakmaya razı oldum. Bir hafta sonra da gerekli kişileri bulup kuşlarımı almaya gittim. Ama kuşlar yoktu. Sonradan öğrendiğimize göre, tamamıyla keyfî bir tutumla komiserin biri kuşları Savcı Bey'e hediye etmiş. Bunun üzerine savcıyı aradım. Durumu anlattım. Kuşların yumurtadan çıktıkları andan beri benimle birlikte olduklarını, onları çocuklarım gibi sevdiğimi belirttim.

Gerekirse kendisine başka bir çift papağan bulabileceğimi bile söyledim. Ama savcı telefonu yüzüme kapadı.

Ben de ona dava açtım. Ama Savcı Bey etkili oldu ve davayı kaybettim. Bu kadar büyük bir

haksızlıkla ilk kez karşılaşıyordum. Daha sonra savcının kuşlarıma bakmadığını, bir yıl içinde ikisinin de öldüğünü öğrendim.

Aslında savcayı öldürmeyi o günlerde düşündüm. Fakat korktum. Ailem, itibarım vardı. Ama adamdan nefret etmeyi sürdürdüm. Sık sık olaylarda adı geçtiği için de hiç aklımdan çıkmıyordu. Geçen yıl kan kanseri olduğumu öğrendim. Şoku atlatır atlatmaz ilk aklıma gelen şey savcayı öldürmek oldu. Doktorlar yaklaşık bir yıl ömür biçmişlerdi bana. Planımı ona göre yaptım. Artık beni tespit etmeniz oldukça zordu. Ama bunu başaran insana gerçeği seve seve açıklayacaktım. Ayrıca eğer kuşları seven biriye ona bir çift Afrika papağanı hediye etmeyi de düşündüm."

Yaşlı adamın gözlerinde yine o çocuksu parıltı beliriyor:

"Kuşlarla aranız nasıl?" diye soruyor.

"Uğruna cinayet işleyecek kadar olmasa bile çok severim" diyorum.

"O halde size bir çift Afrika papağanı hediye edebilirim."

"Memnun olurum" diyorum.

Gülümsemeye çalışıyor ama başaramıyor. Gözlerini yüzüme dikerek,

"Beni tutuklanmayacaksınız herhalde" diyor.

"Sanmıyorum" diyorum, kalkmaya hazırlanırken. "Bu boşuna çaba olur."

Çalınan Ceset

Kuzguncuk'ta eski yalının girişindeki akasya ağacının altında durup etrafa göz atıyorum. Bakışlarım, sonbahar sabahım güzelleştiren iri güllerin, ağırbaşlı kasımpatıların, uyuklayan akşamsefalarının üzerinde üzüntüyle geziniyor. Yıllar öncesinden kalma bir görüntü belirliyor gözlerimin önünde: rahmetli Latife Teyze hafifçe kamburlaşmış belinin ağırlarına aldırmadan çiçeklerin üzerine eğilmiş, kurumuş yaprakları

koparıyor, toprağı tazeliyor. Derinden bir iç geçirerek kapıya yürüyorum.

Kapıyı İdil açıyor. Dudaklarında içten bir gülümseme var ama yüzü hâlâ gölgeli.

"Hoş geldin Nevzat Amca" diyerek içeri buyur ediyor beni. Ön taraftaki terasa geçene kadar bir şey konuşmuyoruz. Terasta kahvaltı masası her zamanki yerine kurulmuş. Az mı kahvaltı ettim bu evde. Beni gören Memduh ile eşi Nermin saygıyla ayağa kalkıp elimi sıkıyorlar. Denize bakan bir iskemleye

yerleşiyorum.

"Kahvaltı için özel bir şey ister misin Nevzat Abi?" diye soruyor Memduh kibarca.

"Karnım tok" diyorum, "ama sade bir kahveye hayır demem."

Hizmetçi benim kahve için mutfağa yollanırken:

"Seni de buraya kadar yorduk, kusura bakma Nevzat Amca" diyor İdil, ezik bir tavırla.

"Bak böyle konuşursan bozuşuruz" diyorum, gözlerimi sakın sakın akan mavi sulardan alarak. "Eee anlatın bakalım. Nedir sizi üzüntüye boğan iş?"

"Annemin cesedi çalındı" diyor Memduh, damdan düşercesine.

"Ne?.." diyorum şaşkınlıkla. "Ne zaman?"

"Ne zaman olduğunu bilmiyoruz" diyerek İdil giriyor lafa. "Dün öğleden sonra farkına vardık.

Duymuşsundur, babam çok sevdiği annesine projesini benim çizdiğim bir mezar yaptırmak istiyordu. Onun bu teklifini seve seve kabul ettim. Birkaç gündür bir ustayla çalışıyoruz. Dün usta aradı. 'Ölünüz çalınmış'

dedi. Ölçü almak için mezara gitmiş. Mezarın yeniden kazıldığından kuşkullanmış. Durumu mezarlıktaki yetkililere bildirmiş. Mezarı açmışlar ve cesedin olmadığını görmüşler. Önce inanmadım ustanın

söylediklerine, atlayıp mezarlığa gittim. Mezar gerçekten de boştu. Babaannemin ölüsü çalınmıştı..."

İdil anlatmakta zorlanıyor, gözlerinin dolduğunu görüyorum.

"İdil bana telefon etti" diyerek Memduh başlıyor anlatmaya. "Ben de Mezarlıklar Müdürlüğü'nü aradım.

Önce atlatmaya kalktılar; onları mahkemeye vereceğimi söyleyince özür dilediler. Bu tür olayların olduğunu, önüne geçemediklerini söylediler. Ne yapacağımızı bilemedik. Amerika'yı, Sezai Abim'i aradım. O da çok üzüldü. 'Keşke cenazeden sonra birkaç gün daha Türkiye'de kalsaydım' diye yazıklandı. İkili görüşmeler olmasa uçağa atlayıp gelecek ama bilirsin devlet işleri... Sonra seni aramamı söyledi..."

"Merak etmeyin" diyorum, yatıştırmak için, "onları bulacağız."

"Anlayamadığım" diyor Nermin Hanım, "bir ölüyü neden çalarlar ki?"

"Kadavra olarak hastanelere satmak için" diyorum.

"Aman Allahım" diyor kadıncağız.

"Merak etmeyin" diyorum, "buna izin vermeyeceğiz."

Sonra cep telefonumu çıkarıp yardımcım Ali'nin numarasını çeviriyorum.

"Alo" diyor Ali. "Amirim siz misiniz?"

"Evet benim. Şimdi iyi dinle. Eyüp Mezarlığı'ndan bir ceset çalınmış. Civardaki hastanelere git. Yeni gelen kadavra var mı, kim kadavra getiriyor, bir soruştur. Merkezde buluşuruz."

Köşkten İdil uğurluyor beni. Kapıdan çıkarken tanıdık bir yüz beliriyor karşımda. Emektar dadı Hasibe Hanım. Ama nedense gözlerindeki parıltılar hiç de dostça değil.

"Bununla birlikte mi işlediniz cinayeti?" diye soruyor İdil'e, başıyla beni göstererek.

İdil'in yüzü kıpkırmızı oluyor.

"O ne biçim söz Hasibe Dadı. Nevzat Amca'yı tanımadın mı?"

Yaşlı kadın duraksıyor, gözlerini yüzüme dikerek, hatırlamaya çalışıyor.

"Ben Nevzat, Sezai'nin arkadaşı. Hani senin gül reçellerine musallat olan Nevzat."

Bakışları yumuşuyor:

"Ah Nevzat Bey oğlum siz misiniz? Kusura bakmayın, sizi onlardan biri sandım."

"Onlar da kim?"

Kötü gözlerle İdil'i süzdükten sonra, kolumdan tutarak bir köşeye çekiyor beni:

"Gel sana söyleyeceklerim var."

Biraz yaşlı kadını kıramadığımdan ama daha çok merakımdan peşi sıra yürüyorum. Utanç, kaygı karışımı gözlerle beni izleyen İdil'e, "her şey yolunda" gibilerden işaretler yapıyorum. O da boynunu bükerek durumu kabullendiğini gösteriyor.

"Bu kıza dikkat et" diyor, başıyla İdil'i göstererek. "O bir katil."

"Anlayamadım" diyorum. "Yani İdil'in cinayet işlediğini mi söylüyorsun?"

"Evet, aynen öyle" diyor, derin çizgilere boğulmuş yüzünde öfkeyle parlayan gözlerini yüzüme dikerek. "İdil babaannesini, Latife Hanım'ı öldürdü."

"Bakın Hasibe Hanım, bu çok ciddi bir iddia. Bundan emin misin?"

"Eminim. Latife Hanım iki gece önce rüyamda söyledi bana."

Kendimi tutamayarak gülmeye başlıyorum:

"İlahi Hasibe Hanım, hiç rüyanızda söylediler diye bir insan katil olmakla suçlanır mı?"

"Rüya gerçek çıkarsa suçlanır" diyerek anlatmaya başlıyor:

"Rüyamda Latife Hanım'ın mezarının basındaydım. Birden mezar açıldı, Latife Hanım kefenini sıyırıp, dışarı çıktı.

'Sen ölüsün, o mezardan çıkamazsın' dedim.

Her zaman yaptığı gibi elimi tuttu:

'Ölü olduğumu biliyorum Hasibeciğim' dedi. 'Ama katilim yakalanmadan ben bu mezarda rahat yatamam.'

'Katil kim?' diye sordum.

'Torunum İdil' dedi. 'O yakalanmadan, bu mezar bana haram.'

Kan ter içinde uyandım uykudan. Bir gün sonra da Latife Hanım'ın mezarının boş olduğu haberi geldi."

"Rastlantı" diyorum.

"Peki, o gece Latife Hanım'a sütünü İdil'in götürmesi de mi rastlantı?"

"Neden götürmesin? Babaannesini çok severdi."

"Her zaman ben götürürdüm. Üstelik Latife Hanım o gece öldü."

"Yapmayın!" diyorum. "İdil neden öldürsün babaannesini?"

"Çünkü Latife Hanım horluyordu" diye saçmalamaya başlıyor.

"İdil horlamadan rahatsız olurdu. Bu yüzden..."

Zavallı kadın aklını kaçırmış diye düşünürken, o birden konuşmasını keserek koridorun sonuna bakıyor...

Ben de bakınca Memduh'u görüyorum. Yaşlı kadın telaşlanıyor:

"Bu kız çok tehlikeli, onu tutuklayın. Yoksa beni de öldürecek" diyerek uzaklaşıyor.

"Umarım seni rahatsız etmemiştir" diyor, İdil'le birlikte yanıma gelen Memduh. "Çok yaşlandı. Annemin ölümünden sonra iyice bunadı."

"Sana ne söyledi?" diye atılıyor İdil, meraklı gözlerini yüzüme dikerek.

"Latife Teyze'yi senin öldürdüğünü" diyorum, inanmadığımı gösteren alaycı bir sesle.

"Onu bir hastaneye ya da huzurevine yatırmalıyız" diyor İdil, öfkeyle amcasına dönerek.

"Haklısın" diyor Memduh düşünceli bir tavırla. "Onu evden uzaklaştırmalıyız."

Merkeze ögle üzeri varıyorum. Ali erken gelmiş. Beni görür görmez raporu veriyor:

"Bütün hastanelere baktım. Bir haftadır yeni kadavra gelmemiş amirim. En son gittiğim hastanenin başhekimine onlara kadavra satan kişileri nasıl bulacağımı sordum. Bulamazsın dedi. Adamlar ceset getirecekleri zaman telefon ediyorlarmış. Birkaç saat içinde de malı teslim ederek, paralarını alıp tüyüyorlarmış. Ama başhekim, adamların yakında gelebileceklerini söyledi. Adamlar telefon edince bizi haberdar edecek..."

"Yani bekleyeceğiz."

"Başka çaremiz yok..." diyor Ali. "Ama aklım kurcalayan bir şey var."

"Çıkar bakalım dilinin altındaki baklayı" diyorum.

"Konuştuğum başhekim, daha çok kimsesiz ölüleri getirdiklerini söyledi. Varlıklı bir kadının cesedini çalmaya cesaret etmeleri zormuş... Bu işin altında başka bir iş olmasın?"

"Şantaj mı?" diye mırıldanıyorum. "Cesede karşılık para mı isteyecekler?"

"Sanmıyorum" diyor. "Öyle olsaydı, şimdiye çoktan ararlardı aileyi... Siz daha iyi bilirsiniz ama Latife Hanım'ın ölümü bir cinayet olmasın. Otopsi yapılmasını istemeyen biri..."

Hasibe Hanım'ın söyledikleri geliyor aklıma ama hemen kovuyorum bu düşünceleri.

"Saçma. Latife Teyze'yi niye öldürsünler ki?"

"Kim bilir. Belki miras. Kadın varlıklı."

"Sanmıyorum" diye tekrarlıyorum ama içime bir kurt düşmesini de engelleyemiyorum.

Akşamüzeri Sezai ile ortak dostumuz olan aile avukatı Nesim'e uğruyorum. "Vasiyet var mı?" diye soruyorum. Olmadığını söylüyor. Latife Teyze'nin tüm mirası Sezai ile Memduh arasında bölüşülecekmiş. Bu bilgi, Ali'nin kuşkularının yersiz olduğunu gösteriyor. İçim rahatlamış olarak ayrılıyorum Nesim'den. Artık yapılacak tek şey mezar hırsızlarının ortaya çıkmasını beklemek.

Allahtan fazla bekletmiyorlar bizi. Ertesi gün akşama doğru başhekim arıyor. Bu gece adamların bir teslimat yapacaklarını söylüyor. "Şansımız varsa yapacakları teslimat Latife Teyze'nin cesedidir" diye düşünüyorum.

Bir saat sonra İdil arıyor. Bir gelişme olup olmadığını soruyor. Mezar farelerini tespit ettiğimizi, bu gece enseleyeceğimizi anlatıyorum. Seviniyor.

Hava kararmadan hastanede tertibat alıyoruz. Bir doktor gömleği giyerek bizzat ben yönetiyorum

operasyonu. Mezar fareleri saat on birde, eski bir minibüsle arka kapıdan giriyorlar hastaneye. Minibüste iki kişi olduğunu bildiriyor telsizle Ali. Minibüs morgun önünde durur durmaz kısıkvrak

ele geçiriyoruz herifleri. Hemen minibüse atlıyorum. Arkada mavi naylona sarılmış bir ceset var. Umutla açıyorum kalın naylonu. Ama ne yazık ki içindeki ölü Latife Teyze değil, yüzünün yarısı parçalanmış genç bir delikanlı. Yine de yitirmiyorum umudumu. Ne de olsa mezar farelerini ele geçirdik. Ama onları gören başhekim:

"Bizimle irtibatı kuran kişi yok bunların arasında" diyor. "Asıl onu yakalamalıydınız."

"Onu da ele geçiririz" diyorum. "Ne de olsa ipin ucunu yakaladık bir kere."

Merkezde hemen sorguya alıyoruz herifleri. İkisinin de dosyaları kabarık; adam yaralamak, hırsızlık, ne ararsanız var. Önce inkâr etmeye kalkıyorlar. Ama biraz sıkıştırdınca bülbül gibi şakıyorlar. Elebaşlarının Durdu adında eski bir mezar kazıcısı olduğunu, Zeytinburnu'nda ikamet ettiğini söylüyorlar. Onlara Latife Teyze'nin cesedini soruyorum. "Bir şey bilmiyoruz" diyorlar, ama genç olanının heyecanlandığını fark ediyorum.

"Bu işi sen yapmışsın" diyorum, şansımı deneyerek. "Mezarlıktaki bekçi görmüş."

"Valla ben yapmadım Abi" diyor. "Ben o akşam hasta anamın yanıdaydım."

"Kim yaptı peki?"

Duraksıyor çocuk. Bu durumu Ali de fark etmiş:

"Söylemezsen, iş senin üzerine kalır" diye üsteliyor, gözlerinin içine bakarak.

"Kimin yaptığını bilmiyorum" diyor, korkuyla. "Ama Durdu Abi'nin, bir ölü çalmaktan söz ettiğini duydum."

"Kıyak iş" diyordu, "bir mezar açacağım, dünyanın parasını kazanacağım."

"Latife Hanım'ın mezarını mı açacakmış?"

"Kadın adı geçmedi. Ama açılacak mezar Eyüp'teymiş, onu duydum."

"Latife Hanım'ın mezarı da Eyüp'teydi" diye mırıldanıyorum.

"Ben size söylemiştim amirim..." dercesine bakıyor Ali yüzüme. Haklı ama yine de canımı sıkıyor bakışları.

Üstelik işin aslını öğrenmek için önce Durdu'yu yakalamamız gerek.

O akşam basıyoruz Zeytinburnu'ndaki evi ama Durdu yok. Babası Hayri'yi buluyoruz. Dut gibi sarhoş.

Komşuları onu ayık görmediklerini söylüyorlar. Bir zamanlar ölü yıkayıcısıymış. Karısı onu bir marangoz için genç yaşta terk edince oğluyla baş başa kalmış. O da teselliye alkolde bulmuş. Çocuk da mezar

soyguncusu olmuş çıkmış. Oğlunu soruyoruz. Eve gelmediğini söylüyor. Sivil bir ekip bırakıp ayrılıyoruz Zeytinburnu'ndan.

Gece yatakta dönüp duruyorum. Durdu'yu kim kiralamış olabilir? Hasibe Hanım'ın söyledikleri geliyor aklıma. Kadın bunamış, onu ne kadar ciddiye alabilirim ki? Üstelik İdil neden babaannesini öldürsün? Gerçi Sezai, kızının işlerinin yolunda olmadığını söylemişti. Bu yüzden iki ay önce yalıya taşınmış. Bir mimarlık şirketi kurmak için de babasından yüklüce bir para istemiş. Ama bir devlet memurunda o kadar para ne gezer? Babaanneden kalacak miras işini görürdü. Ama İdil bunun için cinayet işler mi?

Sabah, Ali'nin şok haberiyle uyanıyorum:

"Durdu ölü bulundu amirim."

"Nerede?" diye soruyorum.

"Bağcılar'da patika bir yolda. Görgü tarakları bir cipin çarpıp kaçtığı söyleniyorlar..."

"Cip mi?"

Hemen İdil'in külüstür Land Rover'ı geliyor aklıma.

"Ben yalıya gideceğim" diyorum, Ali'ye. "Sen bir yere ayrılma, ihtiyacım olabilir."

İdil'in cipi yahnin önünde duruyor. Cipun tamponunda kahverengimsi bir leke var, dikkatle bakınca kan olduğunu anlıyorum. Okkalı bir küfür savurarak cipin tekerine bir tekme indiriyorum. Sezai'ye annesini öldüren kişinin kızı olduğunu nasıl anlatırım ben.

Telefonla Ali'yi arayıp buraya acele bir teknik ekip yollamasını söyledikten sonra yalıya giriyorum. Ama İdil de, Memduh da yalıda yok.

"Miras işleri için Nesim'in bürosuna gittiler" diyor Nermin Hanım.

Burada beklemenin bir ardımı yok, "Dönünce beni arasınlar" diyerek ayrılıyorum yalıdan.

Merkeze dönünce Nesim'i arıyorum. Sekreter kız, üçünün birlikte çıktıklarını söylüyor.

"İdil'i sorgulamamız gerek" diyor Ali.

"Şu kan tahlili gelsin de" diyorum, sonucun ne çıkacağını adım gibi bilmeme karşın.

"Sezai yakın arkadaşınız mı amirim?" diye soruyor Ali, içten bir tavırla.

"Öyleydi" diye geçiştiriyorum.

Telefon çalıyor, İdil sanarak açıyorum. Yanılmışım, kapıdaki memurmuş:

"Hayri adında biri sizi görmek istiyor amirim. Durdu adındaki şahsın babasıymış."

"Durdu'nun babası mı?" diyorum, gözlerimi Ali'ye dikerek. "Hemen yukarı gönderin."

Hayri yıkılmış bir halde giriyor içeriye. Giysileri, soluğu hâlâ alkol kokuyor. Akşamdan beri hiç uyumadığı belli. Ayakta durmakta zorlanıyor, onu bir iskemleye oturtuyoruz.

"Oğlumu, Durdum'u öldürdüler" diyor.

"Nerden biliyorsun?" diyorum.

Kir pas içindeki ceketinin cebinden beş milyonluklardan oluşan iki demet çıkarıyor.

"Bunları yatağının altında buldum" diye açıklıyor.

"Bunları kimden aldığımı biliyor musun?"

"Zengin bir adamdan söz ediyordu. Bir ölünün mezarını değiştireceklermiş..."

"Bir adam mı?" diye mırıldanıyorum.

"Adam olduğuna emin misin?" diye soruyor Ali.

"Eminim, Durdu öyle söyledi. Çok para verecekmiş adam ona."

Ali'nin gözleri Hayri'nin elinde tuttuğu para destelerine kayıyor.

"Şunlara bakabilir miyim?" diye soruyor.

Adam paraları uzatıyor. Ali desteleri ortadan tutan kâğıt banda baktıktan sonra:

"Memduh ne iş yapıyordu amirim?"

"Demir ticaretiyle uğraşıyor. Perşembepazarı'nda" deyince, Ali dudaklarında tuhaf bir gülümsemeyle, bandın üzerindeki kaşeyi gösteriyor. Kaşede "T. İş Bankası Perşembepazarı Şubesi" yazıyor. Altında bir de tarih var.

"Memduh mu?" diye soruyorum, Ali'ye mi yoksa kendime mi olduğunu bilmeden.

"Olabilir" diyor Ali. "Belki de İdil ile Memduh birlikte işlediler cinayeti."

"Artık bunu anlamak kolay" diyorum. "Hemen Perşembepazarı'ndaki İş Bankası'na git. Sor bakalım Memduh'un hesabı var mı? Para destelerinin üzerinde yazılan tarihte para çekmiş mi? Esnafı da bir araştır."

Memduh'un ticarî durumu nasılmış."

Ali ayaklanırken, Hayri'ye dönüyorum:

"Sen de biraz konuşumuz olacakşın."

"Yoksa beni tutuklayacak mısınız?" diyor, korku dolu gözlerini iri iri açarak.

"Hayır" diyorum. "Oğlunun katilini yakalayacağız. Sen de bize yardım edeceksin."

Bir saat sonra Memduh beni arıyor. Ona, bir adamın telefon ettiğini, cesedin kaybolması ile dün gece ölü bulunan mezar hırsızı Durdu arasında bir bağlantı olduğunu, yakında daha ayrıntılı açıklamalarda

bulunacağım söylüyorum. "Beklememiz gerek" diyorum. Memduh'un sesindeki heyecan hissedilmeyecek gibi değıl.

Ali Perşembepazarı'ndan işimize yarayacak bilgilerle dönüyor. O gün bankadan parayı Memduh çekmiş.

Piyasadaki durumu son zamanlarda çok kötülemiş. Yakasını tefecilere kaptırmış, çeksenet mafyasından sürekli tehditler alıyormuş.

"Zavallı Latife Teyze demek öz oğlu tarafından öldürölmüş" diye düşünüyorum üzüntüyle ama üzülmekle kaybedecek vaktimiz yok. Hayri'yi yukarı alıp, köşkü arıyoruz. Hayri öğrettiğimiz gibi Memduh'la konuşuyor.

Ona Durdu'nun babası olduğunu, annesini gömdükleri mezarın yerini bildiğini, eğer yarına kadar on milyar getirmezse, polise gideceğini söylüyor.

Memduh dikkatle dinledikten sonra saldırganlaşıyor. Hayri'yi öldürmekle, tutuklatmakla tehdit ediyor. Ama Hayri rolünü eksiksiz oynuyor, hiç gerilemeden, eğer yarma kadar on milyar bulmazsa mezarı polise

göstereceğini söyleyerek kapatıyor telefonu.

"Memduh'un bu gece mezarlığa geleceğinden emin misiniz amirim?" diye soruyor Ali.

"Gelecek" diyorum, "cesedin yerini değıştirmek on milyar vermekten daha kârlıdır."

O gece tam kadro Eyüp Mezarlığı'ndayız. Tarihi mezarlığın serin havasını ciğerlerimize çekerek bekliyoruz.

Akşamdan beri yalının önünde pusuya yatan Ali'nin Memduh'un yola çıktığını haber vermesinden bu yana bütün ekip tetikteyiz. Cızırdamaya başlayan telsizden:

"Hedef mezarlığa yaklaşıyor amirim, tamam" diyen Ali'nin sesini duyunca başlıyoruz.

"Mezarı bulmadan ortaya çıkmak yok" diyerek, son kez uyarıyorum çocukları.

Soluğumuzu tutarak bekliyoruz, on dakika sonra mezarlığın dar yolunda Memduh'un silueti görünüyor.

Elinde bir çanta var. Saklandığım mezar taşının iki metre ötesinden geçerek, bir mezarın önünde duruyor.

Çantayı açıp, içinden portatif bir kazma ile kürek çıkarıyor. Mezarı kazmaya başlıyor. Daha fazla beklemenin anlamı yok.

"Kolay gelsin" diye yaklaşıyorum. "Bakıyorum da bulmuşsun annenin ölüsünü."

Sesimi duyan Memduh panik içinde dönüyor. Aynı anda ekiptekiler el fenerlerini yüzüne tutuyorlar.

Karanlıkta bir anne katilinin korku ve utançla gerilmiş yüzü parıldıyor.

Memduh'un eksik bıraktığı kazı işini bizim çocuklar tamamlayarak Latife Teyze'nin cesedini çıkarıyorlar.

Yapılan otopsi yaşlı kadının zehirlenerek öldürüldüğünü kanıtlıyor. Memduh da suçunu saklamıyor zaten.

"Ticarî yönden zor durumdaydım. Annemden yardım istedim ama 'Artık tek başına ayakta kalmayı öğren'

diyerek reddetti. Eğer parayı bulamasaydım mafya beni öldürecek, çocuklarım babasız kalacaktı. Annemi bu yüzden öldürdüm. İdil'in olayla hiçbir ilgisi yok. Ama cesedin çalındığı anlaşılnca, suçlayacak birini aramaya başladım. Hasibe Hanım'ın gördüğü rüya bu kişinin İdil olabileceğini gösterdi bana. Böylece kuşkuları İdil'in üzerinde toplamaya çalıştım. Durdu korkup da beni arayınca, İdil'den habersiz cipini alarak onu ezdim. Eğer kanıt bulunursa izlerin İdil'de toplanmasını istiyordum. Çok üzgünüm ama başka çarem de yoktu."

Arsadaki Bacak

Kent merkezinden kilometrelerce uzakta, birbirinin aynı gecekonduların yan yana sıralandığı varoşlardan birindeyiz. Cepheleri sıvasız, badanasız briket evler ve inşaat halindeki arsalarla çevrili toprak yolda ilerlerken Ali eliyle ilerdeki ağaçlıklı tepeliği göstererek:

"İşte şurası amirim" diyor. "Bacağı şu çam ağaçlarının altında bulmuşlar."

"Toprağa gömülü değil miymiş?" diye soruyorum gözlerimi yeniden yola çevirirken.

"Gömülüymüş, köpekler eşeleyip çıkarmış olmalı."

"Karakola haber veren kim?"

"Bacağı bulan çocuklardan birinin babası."

"Gülsüm'ün evinin yakıldığını söyleyen de mi o?"

"Hayır. Yangın haberini telefonla bildirmişler. Telefon eden kişi, Gülsüm'ün yangında ölmüş

olabileceğini, işin sorumlusunun da muhtar olduğunu söylemiş."

Toprak yol birden düzgünleşiyor. Birkaç metre sonra da asfalta çıkıyoruz. Şimdi küçük bir mahalle meydanındayız. Bir eczane, aynı zamanda kaset de satan bir berber, tezgâhında rengârenk meyvelerin sergilendiği manav, kapısında yaşlı iki köpeğin uyukladığı kasap, büyükçe bir kahvehane, bakkal-market karışımı bir dükkân pek de geniş olmayan bu meydanda karşılıklı sıralanıyor. Üstündeki kan lekeleriyle bezenmiş beyaz bir önlükten kasap olduğunu anladığımız adamın önünde durduruyorum arabayı.

"Muhtar'ın bürosunu arıyoruz" diyor, Ali, merakla bize bakan adama.

"Ne yapacaksınız Muhtar?" diye soruyor kasap, hiç de dost olmayan bakışlarla.

"Biz polisiz."

Kasabın rengi atıyor:

"Şu bulunan bacak için mi?"

"Ne biliyorsun bulunan bacak hakkında?"

"Bir şey bilmiyorum" diyor manalı bir ses tonuyla. "Ama Muhtar'a sorun, o, size anlatır. Burada sinek vızıldasa onun haberi olur."

"Peki" diyor Ali, nerede Muhtar'ın yeri?"

Kasap, bıçağı tutan eliyle aşağıdaki sokağın başını gösteriyor.

"Muhtar'ın yeri orda. İkinci dükkân. Birinci dükkân da onların. Komisyonculuk yapıyorlar. Oğlu Yiğit çalıştırıyor; toprağı parselleyip parselleyip satıyorlar."

Muhtar'ın bürosunda kimsecikler yok. Ön cephesine satılık arsa ilanları yapıştırılmış, yandaki komisyoncuya giriyoruz. Ahşap masada, sağ eli beyaz merhemle kaplanmış bir genç oturuyor. Yer yer kabarmış derinin altında, pembe eti görünüyor. Bu, Muhtar'ın oğlu olmalı. Kasabınkinin tersine gülümseyen bakışlarla karşılıyor bizi.

"Muhtar'ı arıyoruz."

"Arsa meselesi için gelmiş olacaksınız" diyor. "Babam evde, hemen çağırayım."

Hiç bozuntuya vermiyoruz. Delikanlı kapıya yönelirken soruyorum:

"Eline ne oldu senin?"

"Hiç..." diyor dükkândan çıkarken. "Yandı."

"Yanmış" diye mırıldanıyorum Ali'ye bakarak.

Yardımcımın alnı kırışıyor ama ne düşündüğünü söylemiyor. Merakla, masanın üzerinde paftaya eğiliyor:

"Şuraya bakın amirim, dağı taşı arsa yapmışlar" diyor dalgın bir ifadeyle.

Ali'nin eğildiği paftadaki parsel parsel bölünmüş toprağa bakıyorum. Ona yanıt vermediğimi gören Ali kendi kendine konuşmayı sürdürüyor.

"Muhtar'a gelmekle doğru yaptık galiba amirim" diyor. "Şu kesik bacağın arsa rantıyla ilgisi varmış gibi geliyor bana."

Az sonra, yüzünde yılışık bir gülümsemeyle elli yaşlarında bir adam görünüyor kapıda:

"Hoş gelmişsiniz, kusura bakmayın sizi beklettim" diyerek bir çırpıda sıralayıveriyor sözcükleri. "Arsayı gördünüz, beğendiniz mi?"

"Arsayla falan ilgilimiz yok" diyorum kimliğimi göstererek.

"Biz polisiz. Şu bulunan bacak meselesini soruşturuyoruz."

Muhtar bir an ne diyeceğini bilemiyor ama kendim çabuk toparlıyor:

"O zaman buyrun benim büroya geçelim." Bürosuna geçiyoruz. Biz koltuklara otururken: "Kahveleri nasıl içerdik?" diye soruyor, yılışık gülümsemesini sürdürerek.

"Sağ olun" diyorum asık bir suratla. "Kahve içecek vaktimiz yok... Öncelikle Gülsüm'ün evinden başlayalım.

Ev nasıl yandı, anlatır mısınız?"

"Siz bacağı soruşturmuyor musunuz? Gülsüm'le ne ilgisi var bacağın?"

"Her şey birbiriyle ilgilidir" diye atılıyor Ali. "Siz sorulanlara cevap verin yeter."

İkimizin de ciddi olduğunu anlayan Muhtar: "Tamam canım, kızmayın hemen" diyerek başlıyor anlatmaya:

"Biz, Gülsüm'ü namuslu bir kadın sanmıştık. Ama anladık ki kadın yolluymuş. Her gece evinin önünde bir araba, içerde şarkılar, türküler... Gece yarıları sarhoşlar nara atıp dolaşıyor. Millet rahatsız oldu tabii. Ben de gidip bu kadınla konuştum. Konuşurken yanında kocası mı, affedersiniz pezevengi mi ne, o iriyarı Gıyas denen herif de var. 'Ya edebinizle oturun ya da mahalleyi terk edin' dedim. Gıyas Efendi diklendi, 'Sen de kim oluyorsun' diyerek üstüme yürümeye kalktı. Allahtan yanımda bizim Yiğit vardı da fazlasına cesaret edemedi. Neyse, ben de durumu mahalleliye bildirdim. Mahalleli çok kızdı. Ama ben 'Mahkemeye gidelim'

diyerek mahalleliyi yatıştırdım. Her şey normale dönmüştü ki bir geceyarısı, daha önce Gülsüm'le oynamış

üç adam geldi. Evinin önünde tam iki şarjör kurşun yaktılar. 'Dışarı çık ulan kahpe...' diye uludular. Ama kimse dışarı çıkmadı. Adamlar da pencerelerden içeriye benzin dökerek evi yaktılar."

"Peki aklınıza karakola haber vermek gelmedi mi?" "Herkes can korkusuna düşmüştü. Adamlar gidince de yangını söndürmeye çalıştık."

"Gülsüm'ün cesedini ne yaptınız?"

"Ne cesedi... Ceset filan bulamadık... O gece evde kimse yokmuş."

"Biz öyle duymadık ama..." diyorum, gözlerimi Muhtar'a dikerek. "Gülsüm'ün evini sen yakmışsın. Üstelik fahişelik yaptığı için değil, evine el koymak için. Kadın da dumandan boğulmuş. Bunun üzerine cesedini parçalayıp değişik yerlere gömmüştün."

"Yalan" diye bağıyor Muhtar, "ben böyle bir şey yapmadım."

"Kasap öyle söylemiyor ama" diyor Ali.

"Demek o dümbük söyledi" diye mırıldanıyor Muhtar başını sallayarak.

"Kasabın söylemesine gerek yok. Herkes biliyor böyle olduğunu."

"O söylemiştir, o söylemiştir. Karısı bırakıp kaçtı ya, adam kinini bizden çıkarıyor."

"Nereye kaçtı?" diye soruyor Ali.

"Bilmiyoruz ki. Bu kasap erkeklik görevini yerine getiremiyormuş. Kadın da mahallede bir oynaş tutmuş

kendine. Kasap bunu öğrenince her gece kadını dövmeye başladı. Ama bir haftadır kadın ortalıkta

görünmüyor. Kasap, annesinin evine döndüğünü söylemiş ama kadının kimi kimsesi yok. Sizin anlayacağınız kadın oynaşıyla kaçmış..."

"Neyse" diyerek araya giriyorum, "bırakın şimdi kasabın karısını. Sen anlat bakalım, ne yaptınız Gülsüm'ün cesedini?"

"Yapmayın" diye yalvarıyor Muhtar. "Allahtan korkun. Ben kimseyi öldürmedim."

"Ama evi yaktın" diye üsteliyor Ali.

"Evi de yakmadım" diyor ama sesi önceki kadar inandırıcı değil.

"Oğlunun eli çorba pişirirken mi yandı?"

Bir an duraksıyor sonra hemen yanıtı yetiştiriyor:

"Yangını söndürürken, valla billa yangını söndürürken oldu."

"Peki Gülsüm nerede?"

"Ne bileyim? Onu bilse bilse pezevengi Parlak Gıyas bilir."

"Nerede buluruz Gıyas'ı?"

"şirinevler'de bir evi daha varmış. Ama adresini bilmiyorum" diyor, sonra duraksıyor:

"Belki karakoldakiler bilirler. Gülsüm'e gelenler arasında polisler de vardı."

Ali bana dönüyor:

"Ne dersiniz amirim, sorayım mı telsizden? şirinevler Karakolu'nda bizim Ragıp var."

"İyi olur. Bakalım tanıyorlar mıymış Gıyas'ı?"

"Ali arabaya yollanırken muhtarın oğlu Yiğit'in kapıda durmuş bizi dinlediğini fark ediyorum. Ona baktığımı görünce:

"Bence yanlış yoldasınız amirim" diyor. "O bacak kasabın karısı Makbule'nin."

"yle mi?" diyorum abartılı bir şaşkınlıkla. "Nereden biliyorsun?"

"Bunu bilmeyecek ne var" diyor içeri girerek. "Kasabın karısı bir haftadır ortalıkta yok. Kadını öldürüp parçalasa kimsenin ruhu bile duymaz. Adamın dükkânı zaten kan içinde..."

Anlatırken yüzünü inceliyorum, bebek yzly, kadınların hoşlanacağı tiplerden.

"Peki kadının sevgilisi kim biliyor musunuz?" diye soruyorum.

Delikanlının yüzü gerilir gibi oluyor. Ondan önce babası atılıyor:

"Bilmiyoruz. Kim bilir kimin nesidir?"

Ali'nin içeri girmesiyle bölünüyor konuşmamız.

"Gıyas'ı tanıyorlar amirim. Birahane-randevuevi karışımı bir yere takılıyormuş."

"O halde hemen gidelim" diyerek ayaklanıyorum.

O gece basıyoruz Köşk Birahanesi adı altında fuhuş yapılan yeri. şanslıyız, Gıyas'ı bulduğumuz gibi Gülsüm' de tek parça halinde ele geçiriyoruz. Evini Muhtar'ın yaktığım söylüyor kadın. "Sizi yeniden burada görürsem öldürürüm" diyerek tehdit de etmiş adam onları. Bu yüzden bir daha mahalleye uğramamışlar.

Muhtar'dan çok korkuyorlar. "Hemşerileriyle bütün mahalleyi ellerine geçirdiler" diye dert yanıyor Gıyas.

Ama bizim konumuz arsa spekülasyonu değil, cinayet.

Ertesi gün yine mahallede alıyoruz soluğu. Bizi erkenden karşısında gören kasap:

"Buldunuz mu Gülsüm'ün cesedini?" diye soruyor, merak ve kuşku karışımı bir ifadeyle.

"Cesedini değil kendisini bulduk" diye açıklıyor Ali. "Hem de sapasağlam."

"Gülsüm'ü bırakalım da şu senin hanımından bahsedelim biraz" diyerek yaklaşıyorum tezgâhın arkasında kocaman bir budu elinde tutmakta olan kasaba.

"Ne olmuş benim hanıma?" diye soruyor adam gergin bir tavırla.

"Bir haftadır ortalıkta görünmüyormuş."

"Gitti. Şiddetli bir kavga ettik. Ertesi gün gitti."

"Nereye gitti?"

"Bilmiyorum. Kimi kimsesi yoktur. Nereye gider, kimde kalır kestirmek zor."

"Dükkânında küçük bir arama yapabilir miyiz" diye soruyorum.

"Benden mi şüpheleniyorsunuz?" diyerek elindeki budu öfkeyle önündeki tezgâha atıyor. "Ben karımı öldürmedim. Kaçtı gitti işte. Bunda benim ne suçum var?"

"Suçun yoksa aramamıza izin verirsin" diyorum otoriter ama içten bir tavırla.

"Benim saklayacak hiçbir şeyim yok. Arayabilirsiniz, buyrun her yere bakın."

"Sağ ol" diyerek hemen arkadaki büyük buzdolabına yöneliyoruz. Gergin bir ifadeyle derindondurucunun kapısını açıyor Ali. Aslında ben de en az onun kadar huzursuzum. Sabah sabah parçalanmış bir kadın

bedeniyle karşılaşmak hiç de hoş olmasa gerek. Üst üste yığılmış etlerin arasında yaptığımız beş dakikalık araştırma derindondurucuda ceset parçalarının bulunmadığını gösteriyor bize. Dükkânın içini araştırmaya başlıyoruz. Hayır, bu kanın, pisliğin içinde de aradıklarımız yok.

"Gördüğünüz gibi ben temizim" diyor kasap, keyifli bir gülümsemeyle.

"Evin uzakta mı?" diye soruyorum.

"Evime de mi bakacaksınız?" diye söyleniyor.

"Madem temizsin, evini aramamızda da bir sakınca yoktur herhalde."

"Ev dağınık, belki daha sonra..." diyecek oluyor.

"Hayır" diyorum kararlı bir tavırla. "Şimdi."

Sıkıntıyla bizi süzdükten sonra, önlüğünü çıkarıyor:

"Gidelim o zaman. Evim hemen arka sokakta" diyor.

Arka sokak dediğı yer de Muhtar'ın yazıhanesinin karşısı. Biz kasabın evine girerken Muhtar'ın oğlu Yiğit'in, dükkânına oturmuş, bizi izlediğini fark ediyorum.

Ev, kasabın söylediklerinin tersine oldukça düzenli. Her yer pırıl pırıl, bal dök yala. Mutfaktan başlıyoruz araştırmaya. Kap kaçak konulan dolaplara bakarken:

"Bunlar da ne?" diye bağılıyor Ali.

Dolabın içinde kanlı kocaman bir satırla, keskin uçlu bir bıçak duruyor.

"Satırla bıçaaak" diyor kasap gayet rahat bir tavırla, "bazen evde de çalışırım."

"Yine de biz yanımıza alalım bunları" diyorum Ali'ye göz kırparak.

Kasap göz kırptığını görüyor ama bir şey söylemiyor, başını sallamakla yetiniyor. Banyoya giriyoruz.

Lavabonun deliğini iyice kontrol ediyoruz, kana benzer bir şey göremiyoruz. Çamaşır makinesinin içi kirli çamaşır dolu. Ali, kasabın itiraz etmesine fırsat vermeden elini sokup çamaşırları ortaya seriyor.

Çamaşırların arasında kırmızı bir leke dikkat çekiyor. Kırmızı lekenin göğsü boyunca yayıldığı geceliğı elime alıyorum.

"Karımın kanı" diyerek açıklamaya başlıyor kasap. "Evden ayrılmadan önceki gece aramızda tartışmıştık.

Burnu kanadı. Bir kere kanadı mı durmak bilmez."

Yüzümüzdeki ifadeden ona inanmadığımızı anlayınca:

"İsterseniz komşulara sorun. Herkes bilir bunu."

"Karımı eşşek sudan gelinceye kadar dövdüğünü de biliyor komşular" diyor Ali.

Evde başka bir kanıt bulamıyoruz. Satır, bıçağı, kanlı geceliğı ve itirazlarına aldırmadan kasabı da yanımıza alıp merkezin yolunu tutuyoruz.

Kesici aletlerle geceliğı "acele" notuyla laboratuvara yolluyoruz. Kasabı da sorguya alıyoruz. Evlenmesinden başlayarak her şeyi ayrıntılarıyla anlatmasını istiyoruz. Teklemeden anlatıyor adam. Ketum davrandığı tek konu karısının onu aldatması.

Birkaç saat sonra tahliller geliyor. Kesici aletlerin üzerindeki kan insana ait değil. Ama geceliğin üzerindeki kanın grubu kesik bacadakiyle uyuşuyor.

"Rastlantı" diye itiraz ediyor kasap.

"Olabilir" diyorum. "Ama olmaya da bilir."

"Rastlantı!" diye bağırmaya başlıyor kasap. "İnanın bana rastlantı. Ben karımı öldürmedim. Bütün bunlar Muhtar ile oğlunun oyunu."

"Neden oyun oynasınlar ki sana?"

"Benim de evimi, dükkânımı elimden alacaklar..."

"Karımı aldıkları gibi mi?" diyerek ne zamandır dilimin ucundaki soruyu soruyorum.

Daha fazla direnmiyor kasap; başını öne eğiyor, kendi kendine söylenir gibi:

"Evet" diyor. "Karımı aldıkları gibi. Yiğit'in sevgilisi olmuştu Makbule. Kötü davrandım olmadı, iyi davrandım olmadı. Ne yaptıysam o zibididen vazgeçmedi kahpe."

"Bu yüzden mi öldürdün?" diyerek araya giriyor Ali.

"Karım ölmedi" diyor kasap, kararlı tavırla. "Yiğit denen hergelenin kapattığı bir evde oturmuş, benim rezil olmamı seyrediyor şu anda."

"Belki de karını onlar öldürmüştür, ne dersin?" diye olta atmaya sürdürüyor Ali.

"Sanmıyorum" diyor kasap içten bir tavırla. "Onu neden öldürsünler? Bence karım Yiğit'in yanında."

Sorgudan sonra Ali'yle tartışıyoruz. Yardımcım, kasabın rol yaptığına, karısını öldürmüş olabileceğine inanıyor. Elimizdeki kanıtlar da bu görüşü doğrular gibi ama önsezilerim bu işin içinde başka bir iş olduğunu söylüyor bana.

"İyi de amirim" diyor haklı olarak Ali. "Makbule sağ ise bulunan bacak kimin?"

"Bilmiyorum" diyorum, "ama bu sorunun yanıtı o mahallede."

Bu kez öğleden sonra gidiyoruz mahalleye. Önce kahveye uğruyoruz. İçerisi sakin. Bir masada işsiz dört kişi okey oynuyor, yanlarındaki küçük masada ise iddialı bir tavla partisi sürüyor. İçeri girince herkes merakla bize bakıyor. Kahveci kim olduğumuzu öğrenmiş:

"Buyrun amirim" diyerek saygıyla karşılıyor bizi, yanında da çırağı, "şöyle oturun."

"Sağ olun, oturmayacağız" diyorum. "Kasap hakkında bir iki şey soracaktım."

"Yaramaz adam amirim" diyor yüzünü buruşturarak. "Kavga etmediği esnaf kalmadı şurada." Sonra

meraklı gözlerini yüzüme dikerek:

"Karısını öldürmüş değil mi?"

"Kesin konuşmak için erken. Henüz kanıtlanmadı."

"Öldürmüştür. Yoksa bunca gündür ortaya çıkmaz mıydı kadın?"

Kahvecinin çırağı kara gözlerini yüzüme dikerek:

"Komiserim" diyor. "Ben dün Makbule Abla'nın hayaletini gördüm."

"Ne hayaleti ulan" diye tersliyor kahveci çocuğu.

"Hayalet işte usta. Dün gece yürürken gördüm. Kasabın evinden çıkıyordu."

"Kusura bakmayın" diyor kahveci. "Çocuk işte."

"Valla billa gördüm usta. İnanmazsanız Yiğit Abi'ye sorun, o da sokağın içindeydi."

"Yiğit hayaletin yanında mıydı?" diye soruyorum çocuğa merakla.

"Yanında değildi, köşe başında bekliyordu. Hayaletin elinde bir de çanta vardı."

Kahveci, çocuğu neden ciddiye aldığımızı anlayamamış, tuhaf tuhaf yüzümüze bakarken, biz daha fazla zaman yitirmeden Yiğit'in dükkânının yolunu tutuyoruz.

Komisyoncu kalabalık. Muhtar ile Yiğit'in yanı sıra iki kişi daha var. İçerde ateşli bir tartışma sürüyor. Öyle kaptırmışlar ki kendilerini, sesleri sokağın başından bile duyuluyor:

"Neden anlamıyorsun?" diye bağılıyor Yiğit. "O arsa satılık değil."

"Ne istersen vereceğiz gurban?" diyor Kürt aksanıyla konuşan adam. "Mümkünatı yok o arsayı almamız lazım."

"Ne demek mümkünü yok" diyerek Muhtar giriyor araya. "Satmadığımız bir malı nasıl alırsın? Biz orayı gazino yapacağız."

"Olmaz" diyor adamlardan gür bıyıklı olanı, "orası bizim anamızın mezarıdır."

Kapıda bizi görünce, bir an susuyorlar.

"Hoş geldiniz Başkomiserim" diyor Muhtar. Sonra adamlara dönerek:

"Hadi artık, bakın misafirimiz geldi. Sizinle uğraşacak halimiz yok."

Adamlardan daha yaşlıca olanı, yalvaran gözlerle bana bakıyor:

"Komiserim" diyor, "Allah rızası için bize yardım edin."

"Hayrola, nedir olay?" diye soruyorum.

Adam, Muhtar'ın araya girmesine meydan vermeden başlıyor anlatmaya:

"Biz yandaki mahallede oturmaktayız. Allah kimsenin başına vermesin, anamız on gün önce bir kaza geçirdi.

Bir bacağı kestiler. Kesik bacağı da tutup bize verdiler. Biz de boş diye gittik, bu mahallenin girişindeki tepeye, ağaçların altına gömdük. Lakin sonra bizim din büyüğümüz Şıh Hacı Neşet geldi. 'Mademki o bacağı oraya gömdünüz, artık ananınızı da oraya gömmek zorundasınız. Yoksa ananız öteki dünyada da sakat

kalacaktır' dedi."

"Bir dakika, bir dakika..." diyerek araya giriyor Ali. "Yani siz annenizin kesik bacağına gömdüğünüzü mü söylüyorsunuz?"

"Evet ama anam öldüğünde kendisini de oraya gömmemiz lazımmiş. Bu sebepten arsayı almak zorundayız.

Ama bunlar satmıyor..."

Adam bunları anlatırken Ali'yle birbirimize bakarak gülmeye başlıyoruz. Zavallılar neye güldüğümüzü anlamadan tuhaf tuhaf yüzümüze bakıyor.

Şoku atlatınca Muhtar ile oğlunu bir kenara çekip, Gülsüm'ün evini yaktıklarını bildiğimizi söylüyoruz. Yiğit'i de evli bir kadınla fuhuş yapmakla suçluyoruz. Aslında elimizde kanıt olmadığı için bir şey

yapamayacağımızı onlar da çok iyi biliyorlar ama yine de çekinerek dinliyorlar bizi.

"Ama arsayı bu adamlara satarsanız biz de size anlayışlı davranırız" diyorum.

"Ama komiserim, o kadını oraya gömemezler ki" diye karşı çıkacak oluyor Muhtar.

"Sen arsayı sat. Gerisini onlar halleder" diyorum. Muhtar istemeye istemeye razı olurken, biz de annelerine mezar alan iki oğlun hayır dualarıyla dönüyoruz merkeze.

Sevgilim Tiner

Oğlum, yatağın başucunda durmuş beni seyrediyor. Alacakaranlıkta yüzünü göremesem de beni izleyen

çocuğun, oğlum olduğunu hissederek, mutlulukla gülümsüyorum. Sonra dönüp karıma sarılmaya

Çalışıyorum ama elim sıcak bir kadın bedenine dokunacağına çarşafın soğuk boşluğuna dűřüyor. O anda aklım başıma geliyor. Karımın iki yıl önce oğlumla birlikte o korkunç patlamada öldűėü gerçeği olanca ağırlılığıyla zihnime öküyor. Bu kâbustan kurtulmak için gözlerimi açarak yatakta doğruluyorum. Yine de, az önce oğlumu gördűėüm köşeye bakmaktan kendimi alamıyorum. Hayır, kimse yok.

Keder içinde yeniden yatağıma uzanırken bir tıkırtı almıyor kulağıma. Yan daireden geldiğini dűřünerek, yeniden uyumaya çalışıyorum ama oğlumla karımın görüntüleri gözümün önünden gitmiyor. Sıkıntıyla yana dönerken yine bir tıkırtı duyuyorum. Ses o kadar yakın ki yan daireden geliyor olamaz... Komodinin üzerinde duran silahımı alıp, hızla yataktan ıkıyorum. Parmaklarımın ucuna basarak salona süzölüyorum. Salonun kapışma yaklaşınca sırtımı duvara dayayarak içeriyi dinliyorum. Yanılmamışım, içerde biri var. Kapıdan başımı uzatıp salona bir göz atıyorum. Alacakaranlıkta bir siluet çekmeceleri açıyor, ilerini karıştırıyor. Bir hırsız mı, yoksa polislik hayatım boyunca edindiğim dűřmanlarımdan biri mi? Hızla salona girerek silahımı çelimsiz bedenine doğrultuyorum.

"Olduğun yerde kal, ellerini başının üzerine koy."

Sesimi duyan karaltı bir an sarsılıyor, sonra yıldırım hızıyla yandaki pencereye atlıyor.

"Dur!" diye bağırarak koşturuyorum. Pencereye geldiğimde yan taraftaki inşaattan benim pencereme bir kalasın uzatıldığını görüyorum. Ama tuhaf, adam ortalıkta yok. Bu kadar kısa sürede karşı inşaata ulaşması olanaksız. Pencereden bakınca, aşağıda küçük kum tepeciğinin üstünde kıvrandığını görüyorum. Ambulansa haber verdikten sonra bir el feneri kaparak aşağıya iniyorum.

El fenerimin kırmızı ışığı yerde yatan karaltıyı aydınlatınca, kovaladığım kişinin on iki-on üç yaşlarında bir ocuk olduğunu görerek, yanına yaklaşıyorum.

"Sık dişini" diyorum. "Az sonra ambulans gelecek, seni hastaneye götüreceğim."

Ama her zamanki gibi ambulans gecikiyor, ben de daha fazla beklemeyi göze alamayarak çocuğu emektar Renault'ya atıp, hastaneye kendim götürüyorum.

Gecenin o saatinde doktor bulmakta zorlanıyoruz. Komiser olduğumu söyleyip ortalığı birbirine katınca, hastabakıcılar doktoru uyandırıyor. Adının Kerim olduğunu öğrendiğim çocuğu muayene eden doktor,

önemli bir şeyinin olmadığını söylüyor. Kumun üstüne dűřtűėü için kırık çıkık yokmuş. Yine de i kanama olasılığına karşı yirmi dört saat kontrol altında kalması gerektiğini söylüyorlar. Onu tek kişilik bir odaya koyarlarken, ben de merkezi arayıp, derhal hastaneye bir polis memuru yollamalarını emrediyorum.

Ertesi sabah uyanır uyanmaz hastanenin yolunu tutuyorum, îeri girdiğimi gören ocuk umursamaz bir tavırla beni süzüyor. Çocuğun korkusuz bakışları sinirlendiriyor beni.

"Oğlum" diyorum, "sen ne biçim hırsızsın. İnsan hiç polisin evini soymaya kalkar mı?"

"Ben hırsız değilim" diyor Kerim pişkin bir tavırla.

"Hırsız değilsen, benim evimde ne işin vardı?" diye soruyorum.

Çocuk yanıt vermekten kaçmıyor.

"Karanlıkta evinin yolunu mu şaşırdın?"

Çocuk suskunluğunu sürdürünce:

"Sahi" diyorum, "senin annen baban nerede?"

"Annem babam yok" diyor küskün, adeta düşmanca bir sesle.

"Nasıl yok?" diye söyleniyorum.

"Babam iş kazasında ölmüş. Annem de kardeşimle beni bırakıp bir adamla kaçtı."

"Bir de kardeşin mi var? Nerede kalıyorsunuz?"

"Surda burda..."

"Beni iyi dinle Kerim" diyorum, "seni hırsızlık yaparken yakaladık. Bu işi tek başına yapmadığından eminim.

Birileri seni hırsızlık yapmaya zorlamış..."

"Hayır" diyerek kesiyor sözümü Kerim, "kimse beni hırsızlık yapmaya zorlamadı..."

"Bize gerçeği söylemelisin. Yoksa hapse gireceksin."

"Beni hapse atamazsınız" diye karşı çıkıyor Kerim eskisinden daha sert bir tonda. Çenesinin titremeye başladığını fark ediyorum. Ağlayacak sanıyorum ama hayır, titreme giderek bütün bedenine yayılıyor.

"Beni hapse atamazsınız. Kardeşimi sokakta yalnız bırakamam" diye söyleniyor. Alnında ter damlalarının belirmeye başladığını görüyorum.

Hastabakıcıyı çağırıyorum. Hemen yetişiyor kadıncağzı. Sakinleştirici bir iğne yaparak Kerim'in uyumasını sağlıyor. Neler olduğunu soruyorum, "Doktorla konuşmalısınız" diyor.

"Tiner kullanıyor" diye açıklıyor doktor. "Hareketleri yavaş, beyin hücreleri ölüyor."

"Tedavi edilemez mi?"

"Edilebilir ama bir hastaneye yatması gerek."

Yeniden Kerim'in odasına dönüyorum. Yüzünde çatık bir ifadeyle uyuyan çocuğu seyrediyorum. Kendi

oğlum geliyor aklıma. Kerim kendine gelip de beni başucunda görünce tedirginleşiyor.

"Korkma" diyorum, "sana yardım etmek istiyorum."

"Beni hapse atmayın" diyor yalvaran bir tavırla. "Yoksa kardeşimi kesecekler."

"Neden kessinler ki kardeşim?"

"Dilencilik yaptırmak için."

"Kim kesecek?"

"Çetedeekiler... Reşit, Doktor Kimbıl... Başkaları davar."

"Daha önce onların yanında miydin?"

"Evet. Annem bizi terk edince kardeşim İsmail'le birlikte sokaklarda yaşamaya başladık. Reşit Abi diye biri var; yanımıza geldi. Bize yiyecek, para verdi. Tünel'in arka taraflarında bizim gibi çocukların yaşadığı bir eve götürdü. Sonra bana hırsızlık yaptırmaya çalıştı. Bir iki işe çıktım. Bir gün eve geldiğimde, bir adamın kardeşimi soyarak bedenini yokladığım gördüm. Ne oluyor diye yanlarına gidince, Reşit Abi, adamın doktor olduğunu söyledi. Kardeşimi muayene ediyormuş. Ama evde birlikte kaldığımız arkadaşlar, daha önceden de kardeşim yaşlarında bir çocuğu bu adamın muayene ettiğini, bir hafta sonra da çocuğun bir eliyle bir bacağını kestiklerini söyleyince gerçeği anladım. Kardeşimi alıp kaçtım oradan."

"O doktorun kim olduğunu biliyor musun?"

"Gerçek adını bilmiyorum. Ona Kimbıl diyorlar. Bir sürü çocuğu sakat bırakmış."

"Peki kardeşin nerede şimdi?"

"Tarlabaşı'nda, terk edilmiş bir evde."

Kerim'in anlattıkları tedirgin ediyor beni.

"Ya kardeşini yakalarlarsa?"

"O evi kimse bilmiyor. Hem yarımda Hikmet var."

"Onları bulmamız gerek" diyorum.

"Ben gelmezsem bulamazsın."

"Yürüyebilecek misin?"

"İyiym, yürüyebilirim."

Tarlabaşı'nda yarısı yıkılmış, kapısının önü çöple kaplı bir eve giriyoruz. Çiş, rutubet kokan bir odada yere yayılmış mukavvaların üzerinde Kerim'in yaşlarında bir çocuk yatıyor. Onu gören Kerim telaşlanıyor, yatan çocuğa yaklaşıyor:

"Hikmet... Hikmet..." diye sesleniyor. Ama Hikmet onu duymuyor. Bunun üzerine Kerim arkadaşının omzundan tutarak sarsalamaya başlıyor. Hikmet gözlerini açar gibi oluyor. Bir şeyler mırıldandıktan sonra yeniden dalıp gidiyor.

Kerim üzüntüden çarpılmış bir suratla bana dönerek söyleniyor:

"Kardeşimi kaçırmışlar. Reşit olmalı. Mutlaka o kaçırmıştır İsmail'i."

"Nerede buluruz Reşit'i?"

"Kaldığı yeri bilmiyorum" diyor umutsuz bir tavırla ama biraz düşündükten sonra yüzü ısrır gibi oluyor:

"Beyoğlu'nda arka sokaklarda bir otopark var. Oraya takılıyor."

"Tamam" diyorum, "onu buluruz. Kardeşini de ellerinden alırsınız. Ama biraz sabırlı olmak lazım. Adamları suçüstü yakalayalım."

"Kardeşime bir şey olmaz değil mi?"

"Dikkatli olursak hiçbir şey olmaz. Şimdi sen kaçtığınız evde kalan çocukları bul. Kardeşin orada mı sor. Eğer oradaysa evi gözetim altına alalım. Ben de Resifin peşine düşeceğim."

Önerim Kerim'i hoşnut etmiyor ama başka çaresi olmadığından kabul ediyor.

"Bu telefon numaram" diyorum, elimdeki kâğıdı uzatarak. "Bir gelişme olursa hemen ara. Bu akşam yedi buçukta buluşalım. Taksim'de Sular İdaresi'nin önündeki banklardan birinde seni bekleyeceğim. Anladın mı?"

"Anladım" diyor. Sonra eliyle Hikmet'i göstererek ekliyor:

"Onu hastaneye götürmeliyiz. Midesinin yıkanması lazım."

Hikmet'i arabaya koyarken:

"Tiner mi çekmiş?" diye soruyorum.

"Hayır, tiner böyle yapmaz. Hap vermişler."

"Sen de tiner kullanıyormuşsun" diyorum kınayan bir tavırla.

"Kullanıyorum. Her sokak çocuğu kullanır. Tiner bizim anamız, babamız, evimiz, her şeyimiz... Tineri dünyada hiçbir şeye değişmem..."

"Ama tiner sizi öldürüyor..." diyecek oluyorum.

"Bizi asıl öldüren sokaklar" diyerek kesiyor sözümü, "kulamparası, hırsızı, uğursuzu hepsi peşimizde. Tiner bize cesaret veriyor, bunları unutturuyor."

Ne söyleyeceğimi bilemiyorum. Hastaneye kadar konuşmuyoruz. Onları hastanede bırakıp merkeze dönüyorum. Asayiş Şubesi'ndekilere Reşit'i soruyorum. Adamı tanıyorlar. Birkaç kez küçük çocukları satmaktan tutuklanmış ama her seferinde bir yolunu bulup kurtarmış paçayı. Resmini yollamalarını istiyorum. Kısa sürede ulaşıyor elime. Esmer, küçük gözlü bir adam. iki sivil memur alıp çıkıyorum merkezden. Kerim'in söylediği gibi Beyoğlu'nda otopark olarak kullandıkları bir sokakta, iki kişiyle sohbet ederken buluyoruz Reşit'i. Sokağı gören küçük kahveye geçip oturuyoruz. Ben memurlardan biriyle tavla oynuyormuş gibi yapıyorum, öteki memur yalnızmış gibi bir çay söyleyip gazetesini okuyor. Resifin

yanındaki adamlar az sonra gidiyor. Ama adam hiç boş kalmıyor, bu defa da bir sokak çocuğu geliyor yanına, bir kesekâğıdı uzatıyor. Reşit kesekâğıdını alıp çocuğu yolluyor. Sonra oturduğumuz kahveye geliyor.

Konuşmasından ahbap olduklarını anladığımız kahvehane sahibine bir ayran söyleyip beklemeye başlıyor.

Fazla beklemiyoruz. Orta yaşlı, tıkız bir adam geliyor Reşit'in yanına. Bir çay içimi konuşuyorlar. Adam kesekâğıdını alıp çıkıyor. Tek oturan memura işaretle Reşit'i izlemesini söyledikten sonra ben de yanımdaki memurla adamın peşine düşüyorum. Belli bir mesafeden takip ediyoruz. Ama adam kuşkulaniyor, köşeyi

dönerken birden dönüp arkasına bakıyor. Bizi görünce panikliyor.

"Yakalayalım" diyorum.

Hızlanıyoruz. Sokağın başına geldiğimizde adamın koşmaya başladığını görüyoruz.

"Ben yan sokaktan girip önünü keseyim Komiserim" diyor yanımdaki memur.

"Tamam" diyerek herifin peşinden koşmaya başlıyorum. Ama bir süre sonra nefessiz kalıyorum. Allahtan yanımdaki çocuk cıva gibi. Öteki sokağa çıktığımda, herifi altına alıp bileklerini kelepçelediğini görüyorum.

Yere düşen kesekâğıdını alıp içine bakıyorum. Altı çift bilezik, bir altın zincir, iki elmas yüzük, beş çift altın küpe görüyorum.

Adamı merkeze götürüp dosyasına bakıyoruz. Eski bir sabıkalı; önce biraz direniyor ama sıkıştırınca başlıyor ötmeye, işinin çocukların çaldığı malları satmak olduğunu söylüyor. Malları Reşit'ten alıyormuş, satınca da kendi komisyonunu kesip kalanını yine Reşit'e veriyormuş. Ona Kimbıl'ı soruyoruz. Gerçek kimliğini

bilmediğini söylüyor. Çete, onu gözü gibi koruyormuş. Çünkü çocukları kesme işini başka kimseye yaptıramıyorlarmış. "Yeni bir çocuk kesilmesi olayı var mı?" diye soruyoruz. Bilmediğini söylüyor.

Bu arada Reşit'i izlemesi için bıraktığımız memur yıkılmış bir suratla dönüyor. Reşit onu fark edip atlatmış.

"Neyse onu buluruz" diyorum. O arada gözlerim saatime kayıyor. Hemen çıkmazsam Kerim'le görüşmeye geç kalacağım.

Birkaç dakika rötarla geliyorum Taksim'e. Kerim kaygılı bir suratla banklardan birinde oturmuş beni bekliyor. Ben de yanına çöküyorum.

"Kardeşim evde yok" diyor, "oraya hiç götürmemişler."

"Kötü" diye mırıldanıyorum, "desene Reşit'i konuşturmaktan başka çaremiz kalmadı."

"Ama Vefa'da bir ev daha varmış. O ev daha az dikkat çekiyormuş. Çocuklardan biri, kardeşimi o eve götürmüş olabileceğini söyledi. Adresini aldım."

"Aferin" diyorum, "iyi yapmışsın. O evi hemen göz hapsine alalım."

"Neden evi basıp kardeşimi kurtarmıyorsunuz?" diye kaygıyla soruyor.

"Eğer öyle yaparsak, adamların suçunu ispat edemeyiz. Serbest kalırlar. Ama suçüstü yaparsak, belki çetenin hepsini değil ama en azından Reşit ile Kimbıl'ı hapse atarız."

"Ya kardeşimi keserlerse?"

"Kesemeyecekler" diyorum güvenli bir ses tonuyla. "Hemen şimdi Vefa'daki evin önüne gidip karakol kuracağız. İçeri kim giriyor kim çıkıyor, her şeyi göreceğiz. Gerekirse anında müdahale ederiz. Tamam mı?"

"Tamam" diyor ama yüzündeki kaygı bulutları dağılmıyor. Aslına bakarsanız ben de o kadar rahat değilim.

Ama bu riski göze almak zorundayım.

Pencereleri boyalı minibüsümüzü, Vefa'daki evi gören bir sokağa park ediyoruz. Yanımda Kerim'in dışında iki memur var. Evin iki penceresinden de ışık süzülüyor. Bir ara evden genç bir adam çıkıyor. Karşıya geçip bakkala giriyor. Sonra elinde sigara ve çikolata paketleriyle eve giriyor. Kerim yanıma oturmuş heyecanla bekliyor. Geceyarısına doğru başı düşmeye başlıyor. Zemine bir

battaniye serip, uyumasını söylüyorum.

"Ya kardeşimi götürecek olurlarsa?"

"Merak etme, ben uyandırırım seni" diyerek yatıştırıyorum onu.

O kadar bitkin ki uzanır uzanmaz uyuyup kalıyor.

Sabaha kadar başka bir hareket olmuyor evde. Ama sabah ezanıyla birlikte evin ışıkları yanmaya başlıyor.

Yarım saat sonra da yeşil bir Fiat evin önünde duruyor. Kerim'i uyandırıyorum. Arabadan iki kişi iniyor. Biri Reşit, yanındaki adamı gören Kerim:

"İşte" diyor heyecanlanarak. "Doktor Kimbıl bu. Hadi yakalayın onları."

"Acele etme. Ameliyatı burada yapacaklarını sanmıyorum."

Tam düşündüğüm gibi oluyor. Eve giren iki adam beş dakika geçmeden yanlarında Kerim'in kardeşi İsmail'le birlikte çıkıyorlar. Arabaya binip hareket ediyorlar. Tabii biz de peşlerinden. Aradaki uzaklığı koruyarak Fiat'ı izliyoruz. Her şey yolunda gidiyor, henüz yollarda trafik yok. Ama Kâğıthane'ye inerken ne olduğunu bile anlayamadan, yan yoldan çıkan bir Mercedes bize bindiriyor. Durmak zorunda kalıyoruz. Mercedes'in şoförü zilzurna sarhoş. Onunla uğraşacak halimiz yok. Adamı arabasına kapatıp yolumuza devam ediyoruz, fakat Fiat'ı bulamıyoruz. Sanki yer yarıldı da araba içine girdi. Kerim olanlardan beni sorumlu tutarak, nefretle yüzüme bakmaya başlıyor:

"Onları yakalamalıydınız. Bak işte kaybettik. Şimdi kardeşimi kesecekler."

"Paniğe kapılma" diyorum ama ben de hiç rahat değilim, "bu ameliyat yapılan ev hakkında bir şey duymadın mı?"

"Duymadım" diyor önce ağlamaklı bir sesle. Ama sonra burnunu çekerek ekliyor:

"Büyük bir site varmış. Dilenci çocuklardan biri söylemişti."

Başımı pencereden çıkarıp çevrede büyük site var mı, diye bakıyorum. Ve aşağıda, semtin konut dokusuyla hiç uyuşmayan bloklar görüyorum.

"Galiba onları bulduk. Aşağıya inelim" diyorum arabayı kullanan memura.

Birkaç dakikada siteye geliyoruz. Evet, işte bizim Fiat da burada. Minibüsü park ederken, aracı kullanan memur:

"Bu sitede en az elli daire var amirim. Nasıl bulacağız onları?" diye soruyor.

"Gerekirse tek tek hepsini kontrol edeceğiz" diyorum hırsla. "Ben siteye giriyorum, siz merkez arayıp destek isteyin."

Sitenin kapısından girip aşağıya, kapıcı dairesine iniyorum. Aceleyle zile basıyorum. Kapı açılmıyor. Tekrar tekrar basıyorum. Hayır ses seda yok. Küfrederek yeniden yukarı çıkıyorum. Birinci katta karşıma çıkan ilk dairenin ziline basıyorum.

Uykulu gözlerle genç bir kadın açıyor kapıyı, kapıda hiç taramadığı, telaş içinde bir adamı görünce tedirgin oluyor.

"Bu sitede oturan doktor ya da hastabakıcı gibi birini arıyorum" diyorum bir solukta.

Kadının bakışları yumuşuyor. Bir hastam olduğunu, acilen bir doktora ihtiyacım olduğunu düşünüyor.

"Bu sitede doktor yok ama hemen arka tarafta bir dispanser var" diyor. "Her zaman açık olmaz ama bir bakın, belki şansınız yaver gider de bir doktor bulursunuz."

Demek her zaman açık olmuyormuş, bende jeton düşüyor.

"Siteden geçiş var mı oraya?" diye soruyorum merakla.

"Tabiî, arka taraftan gelseydiniz görürdünüz dispanseri."

Hızla çıkıyorum dışarı. Kerim'i minibüste bırakan iki memur arkadaşla kapıda karşılaşıyoruz.

"Onları bulduk" diyorum. "Arkadaki dispanserdeler."

Dispanser terk edilmiş gibi görünüyor. Kapısı kilitli. Pencereden atlayıp kaçmasınlar diye memurlardan birini arka tarafa gönderiyorum. Öteki memurla birlikte kapıyı omuzlayarak içeri giriyoruz. Sesi duyan Reşit korkuyla koridora fırlıyor. Karşısında beni görünce afallıyor. Silahımı doğrultarak:

"Dur, kıpırdama!" diyorum.

"Tamam Abi, ateş etme" diyerek ellerini kaldırıyor.

Reşit'i yanımdaki memura bırakarak yandaki odaya dalıyorum.

Odaya girer girmez pencereye sıkışmış bir adam görüyorum. Kaçmaya çalışıyor, ensesinden yakalayıp içeriye çekiyorum. Kıç üstü oturuyor yere.

"Çocuk nerede?" diye soruyorum.

"Orada" diyor naylon perdeyle ayrılmış bölümü göstererek.

"Aç o zaman perdeyi" diyorum.

Perdeyi açınca bir ameliyat masası çıkıyor ortaya. Küçük İsmail kocaman masanın üzerine uzatılmış, kendinden geçmiş bir halde yatıyor.

Öfkeyle baktığını gören Kimbıl:

"Bir şeyi yok" diye açıklıyor korkuyla, "narkoz verdik, sadece baygın."

Merkezde sorguya aldığımız Reşit ile Kimbıl lakaplı sabık hastabakıcı Ekrem, bir iki isim veriyorlar ama nedense onları bulamıyoruz. Birileri kulaklarını bükmüş olmalı, adamlar sırta kadem basmışlar. Ama en azından Reşit ile sabık hastabakıcıyı içeri atıyoruz, îki kardeşi de bir yurda sokuyorum ama Kerim teşekkür yerine kara gözlerini yüzüme dikerek:

"Bizi kurtardın ama ya öteki arkadaşlarımız?.." diye soruyor.

Altın Ayaklar

Ünlü futbolcu Pepe Alvarez'in kaldığı Levent'teki iki katlı villanın önü gazeteci ordusuyla kuşatılmış durumda. Arabadan inerken sarıyorlar çevremi. Hemen arkasındaki uzun boylu kameraman çocukla öne

geçmeyi başaran güzelce bir kız, elindeki mikrofonu burnumun ucuna kadar sokarak soruyor:

"Başkomiserim, sizce kim öldürmüş olabilir Altın Ayak'ı?"

"Altın Ayak mı?"

"Pepe Alvarez'in lakabı... Kimlerden şüpheleniyorsunuz?"

"Hiçbir şey bilmiyorum" diye açıklıyorum. "Olayı, yolda telsizden duydum, hemen buraya geldim. Siz benden daha çok bilgiye sahipsiniz."

"O halde size de anlatalım" diye yılışıyor sakallı bir muhabir.

"Sağ ol" diyorum ciddi bir tavırla, "bilgileri kaynağından almayı tercih ederim."

Gazeteci kalabalığının arasında yardımcım Ali'nin sıkıntılı yüzünü görür gibi oluyorum. Yanılmamışım, az sonra da sesini duyuyorum.

"Bir dakika beyler" diyerek gazetecileri yarmaya çalışıyor. "Lütfen açılın."

Gazeteciler homurdansalar da, benimle Ali arasında bir koridor oluşmasına izin vermek zorunda kalıyorlar.

Ama bu arada soru sormaktan da vazgeçmiyorlar:

"Pepe'yi eski kulübünün öldürttüğü söyleniyor doğru mu?"

"Hamile bıraktığı sevgilisinin belalı kardeşini tutukladınız mı?"

"Fanatik taraftarlardan tehdit mektupları alıyormuş, aslı var mı?"

Bir makineli tüfek ritmiyle peş peşe sıralanan soruların hiçbirine yanıt vermeden, kısa sürede yardımcıma ulaşmayı başarıyorum.

"Elimi tutun amirim. Böyle daha çabuk çıkarız" diyor Ali, sonra gazetecilere dönüyor:

"Maalesef sorularınızı yanıtlamak için çok erken. Burada beklemenizin de bir anlamı yok. Basın büromuz yakında gerekli açıklamayı yapacak."

Gazeteciler memnuniyetsiz sesler çıkararak çekiliyorlar önümüzden, ama Pepe'nin cesedi çıkarılırken fotoğrafını çekmeden, onları buradan hiçbir gücün götüremeyeceğini Ali de, ben de çok iyi biliyoruz. Bahçe kapısını açarak içeriye giriyoruz. Mis gibi kokan mor şebboyların arasından geçerek villaya ulaşıyoruz.

Kapıdaki memur beni görünce, ahşap kapıyı ardına kadar açarak yana çekiliyor.

Günün modasına göre döşenmiş evde bizim teknik ekip harıl harıl çalışıyor. Sessizce yaklaşıyoruz. Ama boşuna, bizi gören Numan, cesetten başını kaldırarak:

"Vay Nevzat, nerede kaldın yahu?" diye takılıyor. "Sen hepimizden önce gelirdin. Bugün ne oldu böyle?"

"İşim vardı" diye kestirip atıyorum. Şakalaşmak istemediğimi anlayan Numan üstelemiyor, cesede dönüyor yeniden.

Birkaç adım daha atıp ben de cesede bakıyorum. Bakar bakmaz da yüzümü buruşturuyorum. Futbolcunun

başının yerinde, kana bulanmış bir kemik ve et yığını duruyor.

"Biri ona çok kızmış olmalı" diye açıklıyor Numan maktulün yumruk halinde sıkılmış sağ elini açmaya çalışırken, "başını ezmiş."

"Ölüm nedeni bu mu?"

"Henüz belli değil. Adlî tabip karar verecek. Ama aralarında kısa bir boğuşma olmuş. Şömine demirinde de kan var."

"Pepe'yle baş edebildiğine göre katil iriyarı olmalı" diye söyleniyor Ali.

"Hem de kızıl saçlı."

"Onu nereden anladın?" diye soruyorum merakla.

"Maktulün eline baksana" diyerek başıyla Pepe'nin avucunu gösteriyor Numan.

Dikkatle bakınca futbolcunun avucundaki bir tutam kızıl saç fark ediyorum.

"Peki futbol ayakkabılarını bulabildiniz mi?"

"Hayır" diyor Numan. "Katil götürmüş olmalı."

Onu daha fazla meşgul etmenin anlamı yok. Pencereleeri kontrol etmekte olan Ekrem'e yönelirken Ali açıklıyor:

"Pepe on beş gündür yokmuş. Tatil yapıyormuş, iki gün önce dönmüş Türkiye'ye."

"Katil içeri nasıl girmiş?" diye soruyorum.

"Kapıdan girmiş olmalı. Büyük olasılıkla Pepe'nin tanıdığı biri. Kapı zorlanmamış."

Konuşmalarımızı işiten Ekrem, başıyla beni selamladıktan sonra:

"Pencereler de öyle amirim" diyerek katılıyor konuşmaya. "Katil eve rahatça girmiş, futbolcuyu öldürmüş, sonra da elini kolunu sallayarak çıkıp gitmiş."

"Beş aydır eski kulübünün taraftarlarından tehdit mektupları alıyormuş" diyor Ali. "Bu işin arkasında onlar olabilir."

"Eski futbol kulübü mü?" diye soruyorum.

"Evet, Pepe bu sene başka bir kulübe geçti."

"Ne var bunda? Bütün futbolcular kulüp değiştirebilir."

"Ama Pepe bundan biraz fazlasını yapmış. Bu sezon kulüpte kalmaya söz vermişken, rakip takım biraz daha fazla para verince son anda imzayı atmaktan vazgeçmiş. İşin kötüsü futbolcusunun başka takıma

satıldığından habersiz olan kulüp başkanı, o sırada televizyonlarda, 'Pepe bu yıl da bizimle oynayacak' diye atıp tutuyormuş. Böylece Pepe hem eski takımının iyi bir oyuncudan yoksun bırakmış, hem de futbol

kulübünün prestijini yerle bir etmiş. Bence bu işi onlar yapmıştır. Takımın yöneticileri de pek sağlam ayakkabı sayılmaz zaten. Yeraltı dünyasıyla içli dışlılar."

"O halde şu kulübün yöneticilerini bir ziyaret edelim" diyorum Ali'ye. "Zaten burada ayak bağı olmaktan başka bir işe yaramıyoruz. Bu arada teknik ekip çalışmasını tamamlamış, raporlarını hazırlamış olur."

Kulüpte iki sorumlu karşılıyor bizi: biri uzun boylu, şık giyimli, oldukça çirkin; öteki orta boylu, tumbul, sevimli biri. Kim olduğumuzu öğrenince tedirgin oluyorlar. Olayı gazetecilerden öğrenmişler. Daha soru sormadan, çirkin olanı atılıyor:

"Sizi temin ederim ki bizim bu işle hiçbir ilgimiz yok Başkomiserim."

"Kulübümüz yasadışı işlere girmez" diyerek öteki tamamlıyor arkadaşının sözlerini.

"Bir dakika bir dakika..." diyerek ikisini de susturuyorum. "Sizi suçlayan yok. Hemen savunmaya geçmeyin.

Ben sadece olayı soruşturuyorum..."

"Ama sizin buraya geldiğinizi gazeteciler öğrenirse kulübümüzün adı çıkacak."

"Merak etmeyin, kimse öğrenmeyecek."

Biraz yatıştır gibi oluyorlar ama içleri hâlâ rahat değil.

"Şu Pepe'yi anlatın bana biraz" diyorum kararlı bir ses tonuyla.

"Yoksul bir ailenin çocuğuydu" diyor tombul olanı. "Onu Türkiye'ye ben getirdim. Pepe çok yetenekli bir futbolcu. Kısa sürede kendini gösterdi, ülkemizde bir yıldız oldu. Ne yazık ki çabuk ulaştığı zirve başını döndürdü. Uygunsuz ilişkilere girdi, Kıvırcık Kemal'in kız kardeşiyle olan ilişkisini duymuşsunuzdur. Daha başka kadınlar... Bunlara rağmen iyi futbol oynamayı sürdürdü. Hiç penaltı kaçırmadığını biliyor

muydunuz?"

"Çok hırslıydı" diyerek çirkin olanı kapıyor sözü. "Aynı derecede paragöz. Karşı takım birazcık daha fazla para önerdi diye, bizi, Türkiye'deki ilk göz ağrısı olan takımını bırakıp gitti."

"O gittikten sonra taraftarlarınızın arasından 'Onu öldürmeliyiz...' filan diyen birileri oldu mu? Ya da böyle biriyle karşılaştınız mı?"

"Ne münasebet! Bizim takımın taraftarı saldırgan değildir."

"Öyle diyorsunuz ama taraftarlarınızdan biri tehdit mektupları yolluyormuş" diyor Ali.

"Olabilir" diyor tombul olanı, gergin bir ifadeyle. "Ama bunda kulübün ne suçu var? Biz her zaman taraftarımıza centilmence davranmalarını salık veriyoruz. Ama yüz binlerce insanın hepsini birden denetleyemeyeceğimizi de takdir edersiniz."

"Pepe'nin yakın olduğu kimse var mıydı?" diye soruyorum gerginliği yumuşatmak için.

"Yoktu" diyor tombul. "Ne takımda ne de takım dışında arkadaşı yoktu. Memleketlisi Sanchez dışında. Bir de kadınlar tabii."

"Ama" diyor çirkin, "kadınları da evine götürmezdi."

"Birine anahtar filan vermiş olabilir mi?"

"Pepe bunu yapmazdı. Çünkü kimseye güvenmezdi."

"Sanchez'le arası iyi' dediniz. Ona vermiş olamaz mı?"

"Sanmıyorum. Hem vermiş olsa bile Sanchez katil olamaz. Bir ay önce ülkesine döndü... Başka biri olabilir mi?.. Hayır, kesinlikle olamaz. Pepe kimseye anahtarını teslim etmez. Hele Kıvırcık Kemal'in arabasını taramasından sonra bu imkânsız. Bence Kıvırcık Kemal'i sorgulamalısınız. Bu işte onun parmağı vardır."

"Nasıl bu kadar kesin konuşabiliyorsunuz?" diye soruyorum şaşkınlıkla.

"Olanları biliyor olsaydınız siz de benim gibi düşünürdünüz."

"Anlatın da öğrenelim o zaman."

"Pepe, geçen yıl Tepebaşı'ndaki Neşem Pavyon'un sahibi Kıvırcık Kemal'in kız kardeşiyle çıkmaya başlamıştı.

Kıvırcık Kemal, kardeşinin bir futbolcuyla, hele de yabancı biriyle çıktığını duyunca küplere bindi. Ama kız kardeşi abisinin ağzından girdi, burnundan çıktı, nişanlanacağız diye ikna etti. Böylece ilişkileri bir süre daha devam etti. Kız evlenmeyi umarken, bizimki sıkılmaya başladı. Sonunda da kızı bıraktı, işin kötüsü kız hamile kalmıştı. Pepe her zaman olduğu gibi sorumluluk üstlenmek istemedi. Kızın başkalarıyla da çıktığını öne sürerek çocuğun babasının kendisi olmadığını söyledi. Bu arada zaman geçmiş, kızın kanundaki çocuk üç aylık olmuştu. Sonunda çaresiz kalan kızcağız kürtaj olmaya gidince, hamileliğin üç ayı geçtiğini saptayan doktorlar, tehlikeli bularak bu işi yapmaya yanaşmadılar. Ama kız çocuğu doğuramazdı. Kendini ehil

olmayan bir doktora teslim etti. Ve zavallı kız kürtaj masasından kalkamadı. Olayı öğrenen Kıvırcık Kemal çılgına döndü. Ertesi gün Pepe antrenmandan eve dönerken, arabasını kurşun yağmuruna tuttu. Pepe şans eseri kurtuldu bu saldırıdan. Baktık Kıvırcık Kemal kararlı, araya biz girdik. İstanbul'un ünlü babalarından Süslü Nedim'i bulduk. Kendisi aynı zamanda kulübümüzün üyesidir. Durumu anlattık. 'Tamam, merak

etmeyin, Kemal de büyük hatırım vardır, işi çözerim' dedi. O gece gidip konuştuk. O konuşmadan sonra Kemal davasından vazgeçtiğim söyledi. Gerçekten de saldırılar durdu. Ama anlaşılan Kıvırcık davasından vazgeçmemiş. Sadece ortalığın sakinleşmesini bekliyormuş. Pepe tehlikenin geçtiğini samip rahatlayınca da temizledi onu."

"Ama" diyerek karşı çıkıyor Ali. "Pepe'nin çok dikkatli olduğunu siz söylediniz. Kemal'i ya da adamlarım neden alsın içeri?"

"Bilemiyorum" diyor tombul adam düş kırıklığına uğramış bir tavırla. "Herhalde kandırmışlardır Pepe'yi."

"Neyse" diyorum, "anlayacağız. Gidip bir de şu Kemal'le konuşalım..."

Kalkarken tombul olanı:

"Lütfen Başkomiserim" diye mızırdanıyor, "bizim kulübün adını bu işe bulaştırmayın."

"Merak etmeyin" diyorum. "Kimseyi boş yere suçlamaya niyetimiz yok."

Onlar söylediğimin ne anlama geldiğini düşünürlerken biz kapıdan çıkıyoruz.

Neşem Pavyon'da geceden kalma alkol, sigara, kadın parfümü karışımı bir koku karşılıyor bizi ve tabii Kıvrırcık Kemal'in çakalları. Az sonra da kendisi çıkıp geliyor. Esmer, ince bıyıklı bir adam. Bize karşı saygılı davranıyor. Delikanlı raconuna hâlâ önem veren az sayıdaki kabadayıdan biri. Yüzümüzde gezinen meraklı bakışları, olaydan habersizmiş izlenimi uyandırıyor.

"Pepe bu sabah evinde ölü bulundu" diyorum, bakışlarımı gözlerinde kenetleyerek.

"Altın Ayak mı, hani şu ünlü futbolcu?" diye soruyor şaşkın bir ifadeyle.

"Ta kendisi" diyorum. "Suratı paramparça edilmiş."

Kahverengi gözlerinin derinliklerinde tutkulu parıltılar görür gibi oluyorum.

"Toprağı bol olsun" diyor ilgisiz bir sesle. "Dünyaya gelen bir gün gider."

"Pepe biraz erken gitmiş" diyerek Ali de katılıyor sorguya. "Daha yirmi üçündeymiş."

"Mukadderat. Allah'ın işine karışılmaz."

"Senin kız kardeşin de gençmiş..." diyecek oluyor Ali.

Kemal'in gözleri öfkeyle parlıyor:

"Kız kardeşimi karıştırmayın bu işe."

"Karıştırmak zorundayız" diyorum. "Daha önce Pepe'nin arabasını kurşunlatmışsın."

"O iş mazide kaldı."

"Ne yani" diyor Ali alaycı bir tavırla, "babalara söz verdin diye, Pepe'yi öldürmekten vazgeçtiğine inanmamızı mı istiyorsun?"

"İster inanın, ister inanmayın" diye tersliyor Kemal. "Sizin bileceğiniz iş. Polisleri bilmem ama bizde söz ağızdan çıkar. Çıktı mı, artık o kanundur."

"Peki, neden vazgeçtin Pepe'yi öldürmekten?"

"Nedim Baba'yı kıramadım. Bende hatırı büyüktür."

"Nasıl bir hatırmış ki bu, seni, canın gibi sevdiğin kız kardeşinin intikamını almaktan bile alıkoymuş" diyor Ali alaycı tavrını sürdürerek.

Kemal'in yardımcısına bozulduğu her halinden belli. Ama kendini tutuyor.

"Ona bir can borçluydum. Yakınlarımdan biri, oğlunun ölümüne neden olmuştu. Benin hatırım için onu bağışladı..." Konuşmasını Ali'nin yüzüne dik dik bakarak sürdürüyor:

"Anladın mı, benim hatırım için. Ben de onun hatırı için o ırz düşmanı, şerefsizi bağışladım. Allah'a havale ettim. Sonunda layığını bulmuş."

"Peki dün gece neredeydin?" diye soruyorum.

"Hastanedeydim" diyor gülümseyerek. "Zeynep Kâmil'de. Dün gece karım bana nurtopu gibi bir oğlan doğurdu. Sonra arkadaşlarla buraya geldik. Sabaha kadar içtik."

"Araştıracanız" diyor Ali.

"Sen mesleğe yeni başladın değil mi?" diye soruyor Kemal, kısılmış gözlerinin arasından, küçümseyen bakışlarını yardımcısına dikerek.

"Bu seni ilgilendirmez" diyor Ali, öfkelenmeye başladığını gizlemeden.

"Peki son bir soru" diyorum araya girerek. "Sence kim öldürmüş olabilir Pepe'yi?"

"Bilmiyorum. Ama bilseydim de söylemezdim. O şerefsizi öldüren her kimse, öteki dünyada mekânı cennettir."

Kemal'i pavyonuyla baş başa bırakıp ayrılıyoruz yanından. Ben arabayı çalıştırırken:

"Amirim" diye soruyor Ali, "benim göreve yeni başladığımı nasıl bildi?"

"Eee, olacak o kadar. Nasıl biz onlarla uğraşıyorsak, onlar da bizimle uğraşıyorlar. Bu arada tecrübe sahibi oluyorlar."

Bir süre susuyor Ali. Ben arabayı çalıştırıyorum, trafiğe kendimizi bırakırken:

"Amirim" diyor, "sizce ben kötü bir sorgulamacı mıyım?"

Bir an dönüp yüzüne bakıyorum, içten görünüyor.

"Sorgu zor iştir Ali. İnsanın bir üslubunun olması lazım. Ama bu kolay kazanılmaz. Zamana ihtiyacın var."

"Anlıyorum" diyerek, düşünceli bir halde başını öne eğiyor.

Bir süre ikimiz de susuyoruz. Arabanın içini ağır bir hava kaplıyor.

"Evet" diyorum gereğinden canlı bir sesle, "hâlâ elimizde bir şey yok. Sen Zeynep Kâmil Hastanesi'ne bir uzan. Bakalım Kıvırcık Kemal doğru mu söylüyor. Ben de merkeze gidip teknik

ekibin ne bulduğuna bir bakayım."

"Baş üstüne amirim" diyor Ali dalgınlığından sıyrılarak.

Akşamüstü dönüyor Ali. Hastanedekilerin, Kemal'in söylediklerini doğruladığım anlatıyor bir solukta. Ama bunun hiçbir önemi yok. Kiralık katil yollayarak da Pepe'yi öldürtmüş olabilir. Teknik ekipten ilk bilgiler de gelmeye başlıyor bu arada. Pepe'nin ölüm nedeni, başına demir gibi sert bir cisimle vurulmuş olması. Yani şömine demiriyle. Demek ki katil önce ünlü futbolcuyu öldürmüş, ardından başını ezmiş.

"Katilin eve nasıl girdiğini öğrenebilirsek, kimliği konusunda da ipucu elde ederiz."

"O zaman öncelikle şunun yanıtını bulmalıyız" diyor Ali. "Katili eve Pepe mi aldı, yoksa kendisi mi girdi?"

"Katilin eve kendisinin girmesi daha büyük ihtimal. Son on beş gündür Pepe yokmuş. Bu süre içinde katil içeri girmenin bir yolunu bulmuş olabilir."

"Ama nasıl?" diye mırıldanıyor Ali, sonra gözleri parıldayarak soruyor:

"Katil önceden anahtarı çalmış olmasın?"

"Aranda kilidi değiştirdi Pepe" diyorum. "Adam o kadar korkuyormuş ki..."

Kilidi değiştirdi derken aklıma başka bir ihtimal geliyor:

"Evinin anahtarını kaybetsen ne yaparsın?" diye soruyorum yardımcıma.

"Yedeğini kullanırım" diyor, sözün nereye varacağını anlayamadan.

"Yedeği de yoksa?"

"Çilingir çağırırım."

"Evet çilingir çağırırsın. Katil de öyle yapmış olmasın. Pepe on beş gün evde yoktu. Katil, bir çilingir bulup, evinin anahtarını kaybettiğini söyleyerek kapıyı açtırabilir."

"İyi de çilingir kapıyı açarken komşular görmez mi?"

"Pepe'nin villasının sağı da solu da boş arsa. Çilingiri uygun bir zamanda getirdiyse, kimsenin ruhu bile duymaz."

Ali'nin yüzünü kararsız bir ifade kaplıyor:

"Bilemiyorum amirim" diye mırıldanıyor.

"Öğrenmek kolay. Yarın Levent'teki çilingirlerle konuşursak bunu anlarız."

"Ya çilingiri başka yerden getirdiyse."

"Sanmıyorum. Bu, çilingiri kuşkulandıracağından katil tercih etmez."

Ertesi sabah Levent'in merkezinde çilingir aramaya başlıyoruz. Meydanda gözümüze çilingir tabelası çarpmayınca, köşedeki çiçekçi dükkânına girip soruyoruz. Orkideleri büyükçe bir vazoya yerleştirmekte olan yaşlı adam:

"Siz Loto Lütfü'yü arıyorsunuz" diyor.

"Loto Lütfü de kim?" diye soruyorum dikkat kesilerek.

"Bu yörenin en iyi çilingiri. Benim diyen usta su dökemez eline."

"Neden Loto Lütfü diyorsunuz ona?" diye soruyor Ali benden önce davranarak.

"Daha önce sadece Lütfü'ydü adı. Ama lotoda 775 milyarı kaybedip de hafif tırlatınca adı Loto Lütfü kaldı."

Ali'yle göz göze geliyoruz.

"Ne zaman oldu bu?"

"Geçen sezon, oynanan maç. Hiç unutmam bütün esnaf kahvede oturmuş o maçı izliyorduk. Yedi maç beraber bitmiş. Son maç oldukça geç saatlerde başladı. Maç 11 berabere devam ediyor. Hepimiz heyecanlıyız ama bizim Lütfü hop oturup hop kalkıyor. Maç bitti bitecek derken Altın Ayak Pepe son saniyelerde takmaz mı topu filelere. Hepimiz sevinçten havalara uçtuk. Takım 21 galip. Ama sen bir de Lütfü'nün halini gör.

Resmen tırlattı garip."

"Kızıl saçlı mı bu Lütfü?" diye soruyorum merakla.

"Nereden biliyorsunuz?" diyor yaşlı adam şaşkınlıkla.

"Dükkânı nerede şu Lütfü'nün?" diye atılıyor Ali gemleyemediği bir heyecanla.

"Arkada" diyor adam, Ali'nin heyecanına bir anlam veremeyerek, "postanenin yanında."

Hızla ayrılıyoruz çiçekçiden. Elimizle koymuş gibi buluyoruz Loto Lütfü'yü. Küçük, kutu gibi dükkânın içinde kızıl saçlı, iriyarı bir adam. Gözlerinde tuhaf bir ifadeyle bize bakıyor. Kimliğimi çıkarıp uzatıyorum:

"Ben Başkomiser Nevzat, bu da yardımcım Ali."

Hiç şaşırmıyor, bizi bekliyor gibi bir hali var.

"Seni Pepe'yi öldürmekten tutukluyoruz" diyorum.

Bakışları bir an ayı pençesi gibi iri ellerine kayıyor, sonra o tuhaf ifade yine gelip oturuyor gözlerine. Adamın tavrını yanlış yorumlayan Ali:

"Yazık değil mi, o kadar yetenekli bir futbolcuyu nasıl öldürdün?" diye soruyor.

"O, benim yarınlarımı çalmıştı" diye açıklıyor cüssesine hiç yakışmayan çocuksu bir sesle.
"Başkasınınkini de çalması diye öldürdüm."

Siyah Taşlı Yüzük

Bazı cinayetlerin aydınlanması polisin çabasına değil, siyasî iktidarın tavrına bağlıdır. Elinizde ne kadar ipucu, ne kadar somut kanıt olursa olsun hiçbir yaran olamaz. Çünkü yukarıdan birileri, bu işin aydınlanmasını istemiyordun Bazen doğrudan söyledikleri de olur, ama genellikle her adımda önünüze

engeller koyarak, sizi yolunuzdan saptırmaya çalışırlar.

Altı aydır üzerinde çalıştığımız Banker Ayhan cinayeti de bunlardan biriydi. Birilerinin soruşturmayı engellediği o kadar belliydi ki, elimizde iki kişinin parmak izi, olayda kullanılan iki silahın balistik sonuçları, hatta benzin istasyonunda çalışan görgü tanığının gayet açık ifadesi olmasına karşın altı ay boyunca bir milim bile ilerleyememiştik. Ama altı ay sonra birden rüzgâr değişti. Kamuoyunun baskısıyla, güvenlik birimlerini, bu arada bizim teşkilatı da bir ahtapot gibi saran çetelere karşı operasyonlar başladı, işte bu tutuklamalar sürerken Banker Ayhan dosyası da yeniden gündeme geldi.

Bir devlet bankasını dolandırma suçundan tutuklanan eski polis komiseri Adnan Tözel'in itirafıyla, Banker Ayhan'ı, Mevlüt Kanat'la birlikte öldürdükleri açığa çıktı. Olayın azmettiricisi ise Antalya'da ve Kıbrıs'ta oteller zinciri bulunan İtalyan mafyasının kara para aklayıcısı ve maktulün yakın arkadaşı Rifat Saygılı'ydı.

Cinayet nedeni paraydı; Rifat Saygılı, aldığı bir milyar doları ödemek yerine, para için meslek ahlakım hiçe sayan iki eski polise ellişer bin dolar vererek Banker Ayhan'ı öldürtmeyi seçmişti. Yukarıdaki tanıdıkları aracılığıyla da cinayet soruşturmasını engellemiş, olayın emniyet arşivindeki yüzlerce faili meçhul dosya arasında unutulacağını sanarak pis işlerini pervasızca sürdürmüştü.

Ama işler umduğu gibi gitmedi. Hükümet değişince Banker Ayhan dosyası da yemden gündeme geldi. Fakat bu adamların her yerde gözü kulağı vardı. Polis eskisi iki kiralık katil yakalanır yakalanmaz Rifat Saygılı'nın yurtdışına çıkmış olması kuvvetle muhtemeldi. Bu ihtimali düşünerek İnterpol'e durumu bildirdik. Son bir yıldır yurtdışına kaçan suçluların yakalanmasında önemli adımlar atılmasına karşın, açıkçası ben Rifat Saygılı'nın yakalanacağından pek ümitli değildim. Adamın çok parası vardı. Para her yerde büyük güç demektir. Ama tuhaf bir şey oldu. Biz olayı İnterpol'e bildirdikten iki gün sonra Rifat Saygılı'nın avukatları, müvekkillerinin suçsuz olduğunu ve ertesi sabah savcılığa teslim olacağını açıkladılar. Doğrusu bu haber, bende büyük bir şaşkınlık yarattı. Elimizdeki kanıtlar o kadar sağlamdı ki, Rifat Saygılı'nın bu işten yakayı sıyrması imkânsızdı.

Kurtulamayacağını bile bile Rifat Saygılı gibi birinin teslim olması akıl alacak iş

değildi. Ama olanı biteni anlamak için beklemekten başka çaremiz de yoktu. Biz merakımıza gem vurmuş

ertesi sabahı beklerken emniyete gelen bir intihar haberi olayın seyrini tümüyle değiştirdi. Rifat Saygılı, saat 19.00 sularında siyah BMW'siyle Boğaz Köprüsü'ne gelmiş, trafiğin tıkalı olmasını fırsat bilerek arabasından inmiş, bir anda kendini korkuluklardan aşağıya bırakmıştı.

Boğaz Köprüsü'ne vardığımda saat 21.00'e geliyordu. Bu saatlerde hep olduğu gibi, trafik yine arapsaçına dönmüştü. Siyah BMW, köprünün girişine çekilmişti. Köprünün güvenliğinden sorumlu Komiser Yılmazla

arkadaş sayılmazdık ama tanışırđık. Beni görür görmez dostça gülümseyerek elimi sıktı. Olayı kısa ama hiçbir ayrıntıyı atlamadan anlattı.

Siyah BMW tam 19.12'de köprüye girmiş, yoğun trafikte on dakika kadar ilerledikten sonra sürücüsü arabadan inip kendini karanlık sulara bırakmıştı. Arabada bir ceket bulmuşlardı. Ceketin ceplerinden Rifat Saygılı'ya ait bir ehliyetle nüfus cüzdanı ve bir de intihar mektubu çıkmıştı. Ayrıca arabanın torpido gözünde Browning marka bir tabancayla, silahın Rifat Saygılı'ya ait olduğunu kanıtlayan bir ruhsat da ele geçirilmişti.

Komiser Yılmaz kanıtlara zarar vermemek için hiçbir şeye dokunmadıklarını söylüyordu. Bunun için ona teşekkür edip, parmak izlerine kendiminkileri de katmamak için eldivenlerimi giyerek arabanın içini bir de ben araştırdım. Yılmaz'ın söyledikleri dışında ilginç bir şeye rastlamadım. Öncelikle mektubu açıp okudum.

Şunlar yazıyordu:

"Kamuoyu son bir haftadır, adımın karıştığı bir cinayeti konuşuyor. Bilgisi olan olmayan her köşe yazan hakkımda atıp tutuyor. Yargılamadan beni cezalandırıyorlar. Yok efendim bir milyar borcum varmış, yok efendim en yakın arkadaşımı para için öldürtmüşüm, ben ne kadar alçak bir adammışım... Bu iftira ve kara çalmalar gazete sayfalarında, televizyon ekranlarında sürüp gidiyor. Ama işin aslı öyle değil.

İnsanoğlunun öyle zayıf yanları vardır ki, ne para, ne güç, ne ilişkiler, hiçbirinin yararı dokunmaz. Bir kadına âşık olursunuz, onun mutlu olması için neyiniz var neyiniz yoksa ayaklarına serersiniz, gerekirse canınızı bile vermeye hazırsınızdır ama o tutar sizi en yakın arkadaşınızla aldatır. Hem de herkesin gözü önünde, sanki size nispet yapar gibi. İki yerden yaralanmışsınızdır; sevdiğiniz kadın ve en yakın arkadaşınız, bıçaklarını çekip hiç düşünmeden yüreğinizin en hassas yerinden vurmuşlardır sizi. Büyük servetinizin, dağlan yerinden oynatan gücünüzün artık hiçbir kıymeti harbiyesi yoktur. Yaralı yüreğiniz, paçavra edilmiş şahsiyetinizle öylece kalakalırsınız. Belki insanlar yüzünüze bir şey söylemez ama siz sırtınızı döner dönmez başlarlar dedikodulara. Artık hayatınızı mahvetmekten başka seçeneğiniz yoktur. Bu adi, bu riyakâr dünyadan kendi başınıza çekip gitmekten başka bir şey gelmez elinizden. Ben de bunu yapıyorum işte. Genç yaşında bana gülen şansımın, feleğin küçük bir

çelmesiyle tümüyle değıştiğinin farkındayım. Her şeyin bir daha eskisi gibi olmayacağını görüyorum. Bu yüzden artık benim için bir cehennem azabına dönen hayatıma son veriyorum.

Kimseye kırgın değilim, dünyadan payıma düşen bu kadarmış, aldım gidiyorum.

Melek, salon beni unutma! Her şeye rağmen seni çok, ama çok seviyorum.

Rifat Saygılı"

Mektubu kapattım, kanıtları topladığımız naylon torbalardan birinin içine koydum. Mektupta neler yazdığını merak eden Yılmaz'ın bakışlarındaki soruyu yanıtlamak yerine:

"Olayı gören kimse var mı?" diye sordum.

"Köprüden geçenler görmüştür. Ama onları bulmamız çok zor. Herkes yoluna gitti."

"Yazık" dedim iç çekerek, "keşke görenlerden biriyle konuşabilseydim."

Yılmaz'ın geniş alnı kırışmıştı.

"Neyi öğrenmek istiyorsunuz amirim?" dedi meraklı bir ses tonuyla.

"Köprüden atlayanın gerçekten de Rifat Saygılı olup olmadığını."

Yılmaz'ın alnındaki kırışıklıklar daha da derinleşti.

"Yani atlayan başka biri miydi?"

"Bilemiyorum ama emin olmaya çalışıyorum. Rifat Saygılı, İtalyan mafyasıyla bağlantılı bir adam. Adı bir cinayete karıştı. Kendini kurtarmaya çalışıyor olabilir."

"Anlıyorum" dedi Yılmaz başım sallayarak. Bir an düşündükten sonra ekledi:

"Ama kim başka birinin yerine ölmek ister ki?"

"Haklısın" diye mırıldandım ama kuşkular aklımı kemirmeye devam ediyordu hâlâ.

Yılmaz da durumun farkında olacak ki:

"İsterseniz" dedi iddiasız bir sesle, "köprüyü çeken video kasetlerine bir bakalım. Belki kamera Rifat Saygılı'yı yakalamıştır."

"Tamam, hemen bakalım" dedim.

Az sonra kontrol binasındaydık. Görevli kasedi başa sarmaya başladı. Kaset saatine göre 19.10'dan itibaren izlemeye başladık. Tam 19.11'de siyah BMW görüldü. Ama ortalık karanlık olduğundan sürücünün yüzü

görünmüyordu. Rifat Saygılı'yı teşhis edemedi araç gişelerden geçti. Ama trafik yoğun olduğu için ağır ağır ilerliyordu. Bir an nereden geldiği anlaşılmayan bir ışık yansıması oldu, BMW'nin içi aydınlandı.

"Görüntüyü büyütebilir miyiz?" diye heyecanla bağırdım.

"Tabii" dedi yanımızdaki genç görevli.

Ben sabırsızlıkla beklerken o önündeki tuşlara basarak görüntüyü büyüttü. Ama netlik kaybolmuştu.

Yüzümdeki memnuniyetsiz ifadeyi fark ederek:

"Merak etmeyin şimdi netleşecek" dedi. Gerçekten de az sonra görüntü netleşti. Ama ne yazık ki dışarıdan yansıyan ışık, sürücünün yalnızca sol elini aydınlatmaya yetmişti. Gövdesinin önemli bir bölümü, hepsinden önemlisi yüzü hâlâ karanlıklar içindeydi.

"Faydasız" diye mırıldandım, "onu bu görüntüden teşhis etmek imkânsız."

"Üzgünüm amirim" dedi genç görevli, sanki kendisi suçluymuş gibi, "ne yazık ki kameralarımızın yakaladıkları bunlar, isterseniz kasette çoğaltıp verebilirim size."

Yeniden alıcı gözüyle görüntüye baktım, ince uzun parmaklı bir sol el duruyordu karşımda. Birden orta parmağındaki yüzük dikkatimi çekti. Siyah taşlı, altın bir yüzüktü.

"İyi olur" dedim görevliye, "teknik ekip kasedin kopyasını incelemek isteyecektir."

Güvenlik binasından çıkarken:

"Çocuklar aşağıda cesedi arıyorlar" dedi Yılmaz. Sanki beni teselli ediyor gibiydi. "Bulununca atlayan Rifat mıydı, değil miydi anlarınız nasıl olsa."

"Haklısın" dedim. Ama içimden bir ses cesedi bulamayacağımızı söylüyordu.

Merkeze dönmüştüm. Odamda, mektubu az önce okumuş olan Ali'yle konuşuyorduk.

"Belki de sandığımız gibi değildir amirim" dedi Ali, yüzünde düşünceli bir ifade belirmişti. "Belki de adamın yazdıkları gerçektir."

"Rifat Saygılı değil de başka birinden söz ediyor olsaydık, bu söylediğine daha kolay inanırdım. Ama genç yaşta yeraltı âleminin en üst sıralarına tırmanmayı başaran böyle kurnaz bir adamın, aşk yüzünden bütün yaşamını mahvedebileceği aklıma pek yatmıyor."

"Şu Melek denilen kadını bir yoklayalım, bakalım o ne anlatacak amirim."

"Ona da gideceğiz, önce şu kanıtların incelenmesi tamamlansın. Numan laboratuvara kapandı, birkaç saattir kanıtları inceliyor."

Daha sözümü bitirmeden odanın kapısı açıldı, Numan o güleç yüzüyle içeri girdi.

"Mektubun üzerindeki parmak izleri Rifat Saygılı'ya ait. Silahın, kimlik kartlarının üzerindikiler de. Başka parmak izi yok" diyerek elindeki naylon kanıt torbalarını masamın üzerine bıraktı. Elindeki fotoğrafı ise doğrudan bana uzattı:

"Bu da video kasedinden aldığımız el fotoğrafı. Güzel yüzüğü varmış adamın."

Koltuğa çökmek üzere olan Numan'a bakarak başımı salladım:

"Hiç niyetlenme, kalkmak üzereyiz. Şu iş çözülsün maçları ondan sonra tartışırsınız."

Numan bozulmuştu ama belli etmemeye çalıştı:

"Yok canım, ben de oturmayı düşünmüyordum zaten. Aşağıda o kadar çok işim var ki."

Ali ile benim ömrümüz boyunca çalışsak bile satın alamayacağımız, Etiler'de deniz gören bir villada oturuyordu Melek Hanım. Evi kendisi almıştı. Söylenenlere göre Rifat'tan ziynet eşyaları dışında hiçbir hediye kabul etmemişti. Bizi görünce yüzü asıldı kadının. Ağlamaktan şişmiş gözlerini gizlemeye çalışarak:

"Üstüme bir şeyler alayım" deyip çıktı odadan.

Onu bir yerlerden gözüm ısıırıyordu. Ali hatırlattı:

"Gazetelerin verdiği hafta sonu eklerinden birinde yarı çıplak fotoğraflarını görmüş olmalısınız amirim. Sık sık boy gösterirdi oralarda. Kadın önce dansözdü, sonra şarkıcı oldu."

Melek az sonra geldi yanımıza, üstüne koyu renk uzun bir hırka giymiş, yüzüne de hafif bir makyaj yapmıştı.

Toparlanmış görünüyordu. Rifat Saygılı'yla ilişkilerini sorunca:

"Evlenecektik" dedi ve gözleri yeniden doldu:

"Anlamıyorum bunu niye yaptı!"

Rifat'ın yazdığı mektubun kopyasını çıkarıp kadına uzattım:

"Bu mektupta açıklamış" dedim.

Melek uzattığım mektubu, sanki kutsal bir metinmiş gibi merakla, saygıyla adeta ürpererek aldı. Bu davranışı, kadının Rifat'a âşık olduğunu düşündürdü bana.

Kadın mektubu okurken sessiz sessiz ağlamaya başladı. Gözyaşları mektubun üzerine düşüyordu. Ama kadın okumayı sürdürdü. Mektubu bitirince de kendini koyuvererek hüngür hüngür ağlamaya

başladı. Beş dakika kadar kadının sakinleşmesini bekledik. Soluk alışları normalleşmeye başlayınca ona mendilimi uzatarak:

"İsterseniz daha sonra gelelim" dedim kibar bir tavırla.

Kadın mendilimi almadı, ama bizi de göndermedi.

"Hayır" dedi, "bugün bitirelim. Aynı işkenceye bir daha katlanamam."

Bir süre durdu, sonra gözyaşlarını eliyle kurularken sordu:

"Benden ne istiyorsunuz?"

"Mektupta yazılanlar doğru mu?" dedim.

"Kısmen" dedi Melek, "Ayhan'la ilişkim vardı ama bu Rifat'la tanışmadan önceydi. Onunla tanıştıktan sonra Ayhan'la ilişkiyi kestim. Çünkü Rifat'ı sevmiştim."

"Rifat biliyor muydu bu ilişkinizi?" diyerek Ali girdi araya.

"Ne yazık ki hayır" dedi Melek, sesi kederle boğuklaşmıştı. "Ona söylemeye çekindim. Keşke söyleseymişim."

Bütün bunlar benim yüzümden olmuş."

"Şuna bakar mısınız?" diyerek videodan aldığımız fotoğrafı kadına uzattım.

Melek fotoğrafı alıp baktı. Bir şey anlayamamış olacak ki:

"Bir el fotoğrafı" dedi soru dolu gözlerini yüzüme dikerek.

"Rifat'ın eline benzemiyor mu?" diye sordum.

"Rifat'ın mı?" diye kekeledi. "Bilemiyorum, çıkaramadım!"

"Peki yüzük?" dedim. "Rifat'ın böyle bir yüzüğü var mıydı?"

Melek yeniden fotoğrafa bakarak başını salladı:

"Hayır" dedi, "bildiğim kadarıyla Rifat'ın böyle bir yüzüğü yoktu."

"Emin misiniz?" diye ısrar ettim.

"Eminim" dedi Melek, "isterseniz fotoğraflarını getireyim, siz de bakın."

Az sonra Rifat Saygılı'nın onlarca fotoğrafı önümüzdeki küçük sehpanın üzerinden bize bakıyordu. Kadının söyledikleri doğrudu. Rifat'ın parmağında öyle bir yüzük yoktu.

Etiler'deki evden çıkıp benim emektar Renault'ya yeni binmiştik ki telsizim cızırdadı. Salacak önlerinde denizden başsız bir erkek cesedi çıkmıştı. Cesedi iki saat önce morga yollamışlardı.

Adlî Tıp'ın yolunu tuttuk. Odasındaki televizyona dalıp gitmiş olan Doktor Orhan geldiğimize hiç memnun olmamış gibiydi.

"Bu ne surat Orhan?" diye takıldı Ali. "Bizi görmekten hiç memnun olmamış gibisin."

"Otopsi raporunu mu istiyorsunuz?" diye homurdandı Orhan, televizyon izlemeyi sürdürerek.

"Evet" dedi Ali, "bir sakıncası mı vardı?"

"Sakıncası yok da, biraz beklemeniz gerek."

Orhan'ın baştan savar gibi davranması beni de sinirlendirmeye başlamıştı.

"Nedenmiş o?" diye sordum sert bir tavırla.

Bakışlarım ilk kez televizyondan alarak yüzüme baktı Orhan. Gülümsemeye çalıştı ama beceremedi. Sonra eliyle televizyonu göstererek, ezik bir ifadeyle açıklamaya çalıştı:

"Başkomiserim, şu anda Avrupa Yüzme Şampiyonası yapılıyor. Benim kardeşim de yarışmacı. Trampfen dalında. On dakikaya kadar atlayacak. Onu kaçırmak istemiyorum."

"Hay Allah iyiliğini versin" dedim gülümseyerek. "Baştan söylesene şunu. Ancak öğrenmek istediğim bir şey var. Cesedin sol parmağında siyah taşlı bir yüzük var mıydı?"

Orhan hiç düşünmeden yanıtladı sorumu:

"Hayır yüzük filan yoktu. Zaten üzerinde giysi de yoktu, çırılçıplaktı."

"Tamam, teşekkür ederim" dedim Orhan'a. "Artık, raporu on dakika sonra alsak da olur. Hem biz de izlemiş

oluruz yarışmayı."

"Bir dakika amirim" diyerek atıldı Ali. "Bu kadar kolay teslim olmayalım. Her şeyin bir bedeli vardır.

Mademki bekliyoruz, o da bize lahmacun ısmarlasın."

Orhan rahatlamıştı.

"İstedığınız lahmacun olsun" dedi. Telefona uzanırken sordu:

"Kaçar tane yersiniz?"

Lahmacunlarımızı yerken atlama sırası hâlâ Orhan'ın kardeşine gelmemiştir.

"Kusura bakmayın" diye sıkıntıyla söylendi Orhan, "sizi de bekletiyorum."

"Canım sıkma" dedim, "vaktimiz var. Hem yarışma da oldukça keyifliymiş."

"Üzüleceğine, bize birer tane demli çay söyle" diyerek muzipçe sıırttı Ali. Doktor Orhan çayları söylerken, benim gözüm televizyon ekranında trampkene tırmanan yüzücüye takılmıştı. Uzun boylu, esmer, yakışıklı bir sporcu. Adının Santini olduğunu söylüyordu spiker. Aslında kule atlayıcısıymış. Ama bugün olduğu gibi, trampken yarışmalarına da katılıyormuş. Olimpiyatlarda altın madalya bile kazanmış. Kendine duyduğu güven, merdiveni çıkarken takındığı havadan belli oluyor adamın. Spiker, kule yarışmalarında yetmiş metre yükseklikten atladığını söylüyor Santini'nin.

"Adama bak yaa" diye söylendi Ali. "Herif yetmiş metre yükseklikten atlıyormuş. Yuh be. Dile kolay, yetmiş

metre. Bizim Boğaz Köprüsü'nden daha yüksek."

Ali'nin sözleri kulaklarımda yankılanırken Santini merdivenleri tırmanmış, trampkenin sonuna gelerek ayak parmaklarının ucunda yükselmeye başlamıştı. Üçümüz de soluklarımızı tutarak sporcuyu izlemeye başladık.

Santini parmak uçlarında yaylandı ve sıçrayarak kendini boşluğa bıraktı. Düşerken ardı ardına şık taklalar atarak izleyicilere olağanüstü bir gösteri sundu. Sonra kusursuz bir biçimde havuzun sularına daldı. Bu işlerden pek anlamam ama bence atlayışı tek kelimeyle muhteşemdi. Sudan çıkan Santini uzun kulaçlarla havuzun kenarına ulaştı. Saçlarını elleriyle geriye tararken, kamera yaklaştı. Böylece bu olağanüstü sporcuyu yakından görme fırsatını yakaladık. Gerçekten de yakışıklı biriydi. Esmer teniyle uyum sağlayan kuzgunî saçları, biçimli kaşları, çenesindeki derin gamzesi ona erkeksi bir çekicilik kazandırıyordu. Onu izlerken birden sol elindeki yüzük dikkatimi çekti.

"Santini'nin sol elindeki yüzüğe bak" dedim.

Ali gözlerini kısarak işaret ettiğim yere baktı.

"Aman Allahım" diye mırıldandı Ali. "Fotoğraftaki yüzük."

"Evet" dedim sevinçle, "hadi gidelim."

Olanlardan bir şey anlamayan Doktor Orhan:

"Raporu istemiyor musunuz?" diye seslendi arkamızdan.

"Kestiğin ceset bizim adam değil" dedim. "Ha, bu arada kardeşine bol şans dileriz."

Arabaya binerken Ali hâlâ şaşkınlığını koruyordu.

"Ne plan ama" diye mırıldandı kendi kendine. "Sen dünyanın en iyi atlayıcısını kirala, milleti de intihar ediyorum diye kandır."

"İtalyan ortakları da yardımcı olmuştur ona" diye tamamladım Ali'nin düşüncesini.

Arabayı çalıştırıp burnunu merkeze çevirince:

"Santini'yi sorgulamaya gitmiyor muyuz amirim?" diye sordu Ali.

"Onu sorgularsak Rifat'ın anında haberi olur. İtalyan'ın telefonunu dinlemeliyiz. Hem böylece hiçbir kuşku da kalmaz kafamızda."

"Yani sizce Rifat hâlâ İstanbul'da mı?"

"Şu ana kadar Rifat Saygılı adında biri yurtdışına çıkmadı. Sahte kimlikle çıkmış olabilir mi? Belki, ama içimden bir ses Rifat'ın İtalyan ortaklarının düzenlediği bir operasyonla, yarışmaya gelen yüzücülerin arasına karışarak ülkeden çıkacağını söylüyor bana."

O gecedan itibaren Santini'nin kaldığı oteldeki telefonunu dinlemeye aldık. Ertesi gün ödöl töreninden birkaç saat önce Santini'ye gelen telefonda İngilizce konuşan bir adam, İtalyan ekibi yarın otelden ayrılmadan önce yeni yüzücünün aralarına katılacağını söylüyor, durumdan antrenörü de haberdar etmesini belirtiyordu. Santini sadece, "Bekliyoruz. Her şey hazır" demekle yetindi.

Ertesi sabah bizim ekip otelin lobisine yerleşmişti. Ortalık anababa günüydü. Ülkelerine dönmenin telaşında olan sporcular lobide, kapının önünde dolaşıyor, valizler, hediye paketleri, her şey birbirine karışıyordu.

Rifat Saygılı'nın fotoğrafına baka baka adamın yüzünü ezberleyen bizim çocuklar, fazla dikkat çekmemeye çalışarak sporcuları izliyorlardı. Yürüyen merdivenin yaranda, Nermin'le dikilen Ali başıyla işaret etti. Sakin adımlarla gösterdiği yöne yürüdüm ve döner kapının önünde üzerine eşofman giymiş, başına spor bir kep geçirmiş Rifat Saygılı'yı gördüm. Takımın antrenörüyle bir şeyler konuşuyordu. Zaman kaybetmek

anlamsızdı. Operasyonun başladığı işaretini verdim. Birkaç saniye içinde Rifat Saygılı, Santim ve antrenör gözaltına alınmıştı.

Santini ile antrenörü fazla tutamadık. Ama İtalyan mafyasıyla bağlantılı olduklarını belirten raporumuzu İnterpol'e bildirdik. Rifat Saygılı'yı ise yalnızca Banker Ayhan cinayetini değil, bütün yasadışı bağlantılarını açıklamak üzere uzun bir sorguya aldık. Sorgu boyunca Melek dışında kimse arayıp sormadı onu. Bütün o nüfuzlu dostları, birlikte hafta sonu partileri düzenledikleri karaborsa zenginleri sanki yer yarılmıştı da içine girmişlerdi. Bir tek o şarkıcı kadın aşındırıp durdu kapımızı.

"Bir kadın tarafından böyle sevmek isterdim" dedi Ali, Rifat'ı Devlet Güvenlik Mahkemesi'ne götürürken.

"O zaman kadınlara iyi davranma" dedim. "Nasıl yani?" diye sordu kaşlarını çatarak. "Onlara önem verme, hatta Rifat gibi kendini kurtarmak için onları harcamaktan çekinme."

Şaka yaptığını sanan Ali inanmamış gözlerle beni süzüyordu.

Ahmet Ümit _ Çıplak Ayaklıydı Gece

Kitaplar, uygarlığa yol gösteren ışıklardır.

UYARI:

www.kitapsevenler.com

Kitap sevenlerin yeni buluşma noktasından herkese merhabalar...

Cehaletin yenildiği, sevginin, iyiliğin ve bilginin paylaşıldığı yer olarak gördüğümüz sitemizdeki tüm e-kitaplar, 5846 Sayılı Kanun'un ilgili maddesine

istinaden, engellilerin faydalanabilmeleri amacıyla

ekran okuyucu, ses sentezleyici program, konuşan "Braille Not Speak", kabartma ekran

ve benzeri yardımcı araçlara, uyumlu olacak şekilde, "TXT", "DOC" ve "HTML" gibi formatlarda, tarayıcı ve OCR (optik

karakter tanıma) yazılımı kullanılarak, sadece görme engelliler için, hazırlanmaktadır. Tümüyle ücretsiz olan sitemizdeki

e-kitaplar, "Engelli-engelsiz elele" düşüncesiyle, hiçbir ticari amaç gözetilmeksizin, tamamen gönüllülük esasına dayalı olarak, engelli-engelsiz Yardımsever arkadaşlarımızın yoğun emeği sayesinde, görme engelli kitap sevenlerin

istifadesine sunulmaktadır. Bu e-kitaplar hiçbir şekilde ticari amaçla veya kanuna aykırı olarak kullanılamaz, kullandırılmaz.

Aksi kullanımdan doğabilecek tümyasalsorumluluklar kullanana aittir. Sitemizin amacı asla eser sahiplerine zarar vermek değildir.

www.kitapsevenler.com

web sitesinin amacı görme engellilerin kitap okuma hak ve özgürlüğünü yüceltmek

ve kitap okuma alışkanlığını pekiştirmektir.

Ben de bir görme engelli olarak kitap okumayı seviyorum. Sevginin olduğu gibi, bilginin de paylaşıldıkça pekişeceğine inanıyorum. Tüm kitap dostlarına, görme engellilerin kitap okuyabilmeleri için gösterdikleri çabalardan ve

yaptıkları katkılardan ötürü teşekkür ediyorum.

Bilgi paylaşmakla çoğalır.

Yaşar MUTLU

İLGİLİ KANUN:

5846 Sayılı Kanun'un "altıncı Bölüm-Çeşitli Hükümler" bölümünde yeralan "EK MADDE 11" :
"ders kitapları dahil, alenileşmiş veya yayımlanmış yazılı ilim ve edebiyat eserlerinin engelliler için üretilmiş bir nüshası yoksa

hiçbir ticarî amaçgüdülmeksizin bir engellinin kullanımı için kendisi veya üçüncü bir kişi tek nüsha olarak ya da engellilere yönelik hizmet veren eğitim kurumu, vakıf veya dernek gibi

kuruluşlar tarafından ihtiyaç kadar kaset, CD, braille alfabesi ve benzeri formatlarda çoğaltılması veya ödünç verilmesi

bu Kanunda öngörülen izinler alınmadan gerçekleştirilebilir."Bu nüshalar hiçbir

şekilde satılamaz, ticarete konu edilemez ve amacı dışında kullanılamaz ve kullandırılmaz.

Ayrıca bu nüshalar üzerinde hak sahipleri ile ilgili bilgilerin

bulundurulması ve çoğaltım amacının belirtilmesi zorunludur."

bu e-kitap Görme engelliler için düzenlenmiştir. Kitabı Tarayan ve Düzenleyen Arkadaşa

çok çok teşekkür ederiz. Kitap taramak gerçekten incelik ve beceri isteyen, zahmet verici bir iştir. Ne mutlu ki, bir görme

engellinin, düzgün taranmış ve hazırlanmış bir e-kitabı okuyabilmesinden duyduğu sevinci paylaşabilmek tüm zahmete değer. Sizler de bu mutluluğu paylaşabilmek için bir kitabınızı tarayıp,

kitapsevenler@gmail.com

Adresine göndermeyi ve bu isimsiz kahramanlara katılmayı düşünebilirsiniz.

Bu Kitaplar size gelene kadar verilen emeğe ve kanunlara saygı göstererek lütfen bu açıklamaları silmeyiniz.

Siz de bir görme engelliye, okuyabileceği formatlarda, bir kitap armağan ediniz...

Teşekkürler.

Ne Mutlu Bilgi için, Bilgece yaşayanlara.

Not sitemizin birde haber gurubu vardır.

Bu Bir mail Haber Gurubudur. Grupta yayınlanmasını istediğiniz yazılarınızı

kitapsevenler@gmail.com

Adresine göndermeniz gerekmektedir.

Grubumuza üye olmak için

kitapsevenler-subscribe@googlegroups.com

adresine boş bir mail atın size geri gelen maili aynen yanıtlamanız yeterli olacaktır.

Grubumuzdan memnun kalmazsanız,

kitapsevenler-unsubscribe@googlegroups.com

adresine boş bir mail gönderip, gelen maili aynen yanıtlayarak üyeliğinizi sonlandırabilirsiniz.

Daha Fazla Seçenek İçin, grubumuzun ana sayfasını

<http://groups.google.com.tr/group/kitapsevenler?hl=tr>

Burada ziyaret edebilirsiniz.

saygılarımla.

Ahmet Ümit _ Çıplak Ayaklıydı Gece